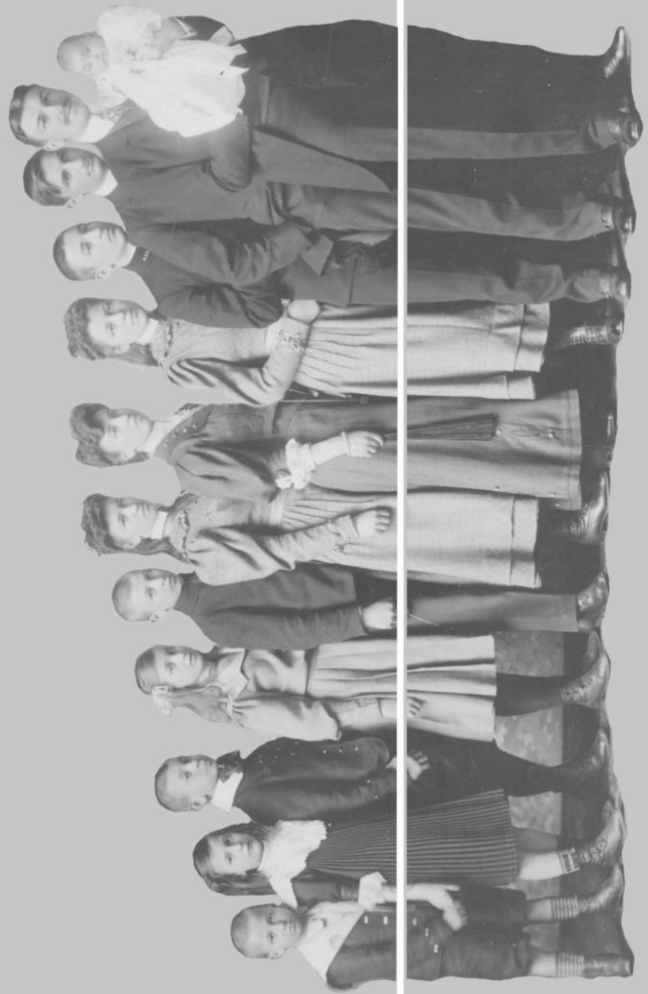

Alexis V. Drăculea

In Retreat.

În retragere.

Parallel Texts.

Texte paralele.

Edited by Lidia Vianu and C. George Sandulescu

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro

Press Release

6 Ianuarie 2015
Epifania

Mihail C. Vlădescu

The Complete Works

Opere Complete

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

At the very beginning of the year 2015, *Contemporary Literature Press* is publishing *The Complete Works* of a writer who was born almost at the same time as T.S. Eliot and James Joyce. He wrote about 'restlessness', 'insatiable, ruthless observation', 'foreigners from all over the world', 'desire' and 'violence': these words come from Mihail C. Vlădescu himself. They reveal him as a Modernist in early 20th Century Romania. This is the reason why we are publishing one of his books in both English and Romanian.

Who exactly was Mihail C. Vlădescu? A 'Former MP' (as he signs two of his books) who graduated from Law School at the University of Bucharest, who fought as an officer in World War I, was a journalist, a Member of

Începem anul 2015 cu *Operele Complete* ale unui scriitor care s-a născut cam în acelaşi timp cu T.S. Eliot şi James Joyce. Un scriitor român care ne vorbeşte despre „neastâmpăr", „sete de observaţie nemiloasă şi crudă", „străini pripăşiţi de prin toate părţile", „dorinţe" şi „violenţă": l-am citat pe Mihail C. Vlădescu. Expresiile surprind esenţa operei lui moderniste. „Fluxul Conştiinţei" şi „monologul interior" au încolţit, aşadar, şi în România anilor 1920. Tocmai pentru acest motiv, unul dintre volumele pe care le publicăm acum apare bilingv, în limbile română şi engleză.

Cine era Mihail C. Vlădescu? În mod sigur un „Fost Deputat" (cum apare pe coperta câtorva dintre cărţile lui), absolvent de Drept la Universitatea din Bucureşti, ofiţer în

Parliament, a political and military commentator. A traveller above everything else. Theoretically, he resided in Bucharest, number 18 Pictor Romano street. He was born in 1886, and died very young, at only 45 years of age. The Vlădescu builiding, owned by his family, was just a few steps away from number 9 Plantelor Street, where the Romanian national poet Mihail Eminescu died three years later, in 1889...

The books we are now publishing fall into two categories: books of reality and books of the imagination. The writer signed the books in the first group with his real name. The books in the second category were written under the pseudonym Alexis V. Drăculea. The implications of this invented name are hinted at in the Editors' Introductions.

This writer is not present in any history of literature so far. The important libraries of the country know little about him. When you least expect it, you come across one more of his books in some obscure second-hand bookshop.

Mihail C. Vlădescu, however, was more than just a writer: he was also a political personality of his time. The proof of that statement can be found, among others, in his political discourses in the Romanian Parliament. They betray an irresistible intelligence, biting irony, breathtaking presence of mind, and a remarkable knowledge of international politics during World War I and after.

Contemporary Literature Press is now launching an invitation to its readers to join the game and investigate the case of a writer who travelled the world, fought in the war,

primul război mondial, gazetar, membru în Parlament şi comentator politic. Dar mai presus de toate, mare iubitor de călătorii. Teoretic, domiciliat în Bucureşti, pe strada Pictor Romano numărul 18, s-a născut în anul 1886 şi a murit foarte tânăr, la numai 45 de ani. Blocul Vlădescu, unde locuia cu familia lui, era la doi paşi de strada Plantelor numărul 9, locul unde a murit Mihail Eminescu cu trei ani după naşterea lui Vlădescu, în anul 1889...

Cărțile pe care le publicăm acum se împart în două categorii: cărțile realității şi cărțile imaginate. Pe primele, scriitorul le semnează cu numele lui adevărat. Celelalte au apărut sub pseudonimul Alexis V. Drăculea, ale cărui semnificații le veți afla citind introducerile la Operele Complete.

Nu figurează în Istoria Literaturii a lui George Călinescu. Marile biblioteci ale țării nu ştiu mare lucru despre el şi nici nu au toate cărțile lui. Atunci când te aştepți mai puțin, mai descoperi printr-o întâmplare încă un volum pe care îl vinde un anticar obscur.

Mihail C. Vlădescu a fost nu numai unul dintre scriitorii modernişti ai României: el a fost şi om politic. Dovedesc acest lucru discursurile lui în Parlamentul României, ca Deputat de Teleorman. Găsim în aceste discursuri o remarcabilă inteligență vie, o ironie muşcătoare, o prezență de spirit cuceritoare, şi o cunoaştere impecabilă a situației internaționale interbelice. O adevărată personalitate a anului 1922... Ca să-l parafrazăm pe cronicarul Miron Costin din veacul al XVII-lea, „Nasc şi la Alexandria oameni."

Contemporary Literature Press îşi invită cititorii să intre în jocul acesta şi să descopere cine a fost scriitorul care a bătut

made Modernism in his books, and who is still hiding under the enigmatic mantle of the pseudonym Alexis V. Drăculea!

Bucharest-Monaco, 2015

lumea, a făcut războiul, a scris aproape la aceeaşi masă cu marii modernişti, şi care încă se ascunde în mantia enigmatică a pseudonimului Alexis V. Drăculea!

George Sandulescu and Lidia Vianu

Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea

Alexis V. Drăculea

In Retreat. În retragere.

Parallel Texts.

Texte paralele.

Edited by Lidia Vianu and C. George Sandulescu

Contemporary Literature Press

http://editura.mttlc.ro

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro

Director:
LIDIA VIANU

Executive Advisor:
GEORGE SANDULESCU

Contemporary Literature Press
Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

BRITISH COUNCIL
UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI VIRTUTE ET SAPIENTIA
INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN
Ambasáid na hÉireann
Embassy of Ireland
Ambasada Irlandei

The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

ISBN: 978-606-8366-93-7

Acknowledgments
Alexis V. Drăculea: *În retragere. Schițe şi nuvele din răsboiu*. Bucureşti. Tipografia profesională Dim. C. Ionescu. 9-Strada Câmpineanu-9. 1918.
The present book preserves the original Romanian spelling of the author.

Illustrations, and overall Layout by **Lidia Vianu**

Typing: Violeta Baroană, Şerban Dudău, George Mihăiță, Alexandra Munteanu, Mihaela Olinescu, Iulia Pîslaru, Roxana Țicămucă, Marcela Zorland.
Proofreading: Silvia Bratu, Andrei Scurtu.
IT Expertise: Simona Sămulescu.
Publicity: Violeta Baroană.
Logo: Manuela Stancu.
Cover Design: Alexandra Ilina.

This book has been translated into English by **Lidia Vianu, Martyn Crucefix,** and MTTLC graduate students **Violeta Baroană, Şerban Dudău, George Mihăiță, Alexandra Munteanu, Mihaela Olinescu, Iulia Pîslaru, Roxana Țicămucă, Marcela Zorland.** Our thanks to all the graduate MTTLC students who came up with solutions when some of the stories were translated in class.

Mihail C. Vlădescu sometimes spelt his first name **Michail**. We find this name on the cover of one of the five books he published at his own expense in the 1920's, after World War I. Michail has a Biblical resonance, and it comes close to the Archangel Michael as well. He also used the pseudonym **Alexis V. Drăculea**. **Alexis** stands for Alexandria, the native town of the whole Noica family; **V** undoubtedly stands for the patronymic Vlădescu. As for **Drăculea**, that is the hardest of them all... I vaguely remember my mother talking about the *Drăculeşti* estate, held on lease by her father, Constantin Vlădescu, mayor of the town of Alexandria, quite a while before 1900, during the reign of Carol I.

Table of Contents

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucureşti 2013

Grădina Cişmigiu, Terasa Monte Carlo.
Bucureşti 1936.

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucureşti 2013

Lidia Vianu

Oameni din Bucureşti. Bucharesters...

Cine este Mihail C. Vlădescu, cel care scrie volume despre război cu acest nume, dar proză scurtă şi teatru sub pseudonimul Alexis V. Drăculea? Născut în 1886, a trăit numai 45 de ani. Cu doi ani în urmă, în anul 2011, s-au împlinit 125 de ani de la naşterea lui şi 80 de la moarte.

Am inclus o listă cu contemporanii lui la sfârşitul acestui volum. Vlădescu a scris pe când publicau, printre alții, poeții Tudor Arghezi, Ion Minulescu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, George Topârceanu, Ion Pillat, Lucian Blaga. A fost contemporan cu prozatorii Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Mateiu Caragiale, Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu. Dintre critici, au trăit în jurul acelei perioade Eugen Lovinescu, George Călinescu şi Tudor Vianu. N-ar fi exclus să fi dat măcar o dată mâna cu anglistul Dragoş Protopopescu, care era numai cu şase ani mai mic decât el.

Who is Mihail C. Vlădescu, author of short stories and plays signed Alexis V. Drăculea? Why does he sign with his real name only his books about World War I? Born in 1886, he died when he was 45. Two years ago, 125 years had passed since his birth and 80 since his death.

At the end of this book we have added a list of his major contemporaries. When Vlădescu wrote his books, important Romanian poets were publishing theirs: Tudor Arghezi, Ion Minulescu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, George Topârceanu, Ion Pillat, Lucian Blaga. He was also a contemporary of the prose-writers Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Mateiu Caragiale, Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu. It was also a time when major Romanian literary critics emerged: Eugen Lovinescu, George Călinescu and Tudor Vianu. The professor of English literature and language

După cum se prea poate ca Leon Levițchi şi Dan Duțescu să fi ştiut de el pe când aveau numai 12 ani... Cu mici excepții, majoritatea scriitorilor născuți cam odată cu el i-au supraviețuit şi au trăit o perioadă de timp sub comunism—lucru firesc având în vedere că viața lui Vlădescu a fost atât de scurtă.

Volumul de „schițe şi nuvele de răsboiu" *În retragere* nu trădează nimic din biografia ori personalitatea autorului—în afară de presupunerea că autorul a participat activ la primul război mondial, dat fiind că la începutul lui el avea 28 de ani. Are de altfel şi alte două cărți—*Problema Comandamentului* şi *Generalul Averescu, sămănătorul de ofensive*—în care discută războiul ca un profesionist ce se află. Pe unele coperte, sub numele autorului, apare scris „Fost Deputat". Cărțile nu-i trădează biografia mai mult decât atât. Închizi cartea şi, cum se întâmplă cu Stendhal, Balzac, Thomas Hardy, nu ştii cine a scris-o. O aplecare către locurile din Franța şi anume turnuri de frază involuntar franțuzite dau de bănuit că avem de-a face cu un locuitor al Micului Paris care visează să se stabilească în Parisul cel mare. Doar că acesta era visul foarte multor români în jurul primului război mondial...

Dragoş Protopopescu may well have met him at some point, since the difference of age between them is of only six years. Other two great professors of English, Leon Levițchi and Dan Duțescu, may have heard about him when they were 12... With few exceptions, most writers born around the time he was born survived him and lived under communism for a while—which is natural, considering that Vlădescu's life was uncommonly short.

The book of "short stories from the war" entitled *In Retreat* does not betray its author in any way—except the fact that he must have taken active part in World War I, at whose onset he was 28. He wrote two professional books about the war. On some covers, under his name we can read "Former MP". His books do not reveal his biography. When we finish reading, we know the author as little as we get to know Stendhal, Balzac, or Thomas Hardy. Considering the frequent mention of French places and also very French turns of the phrase, which were probably involuntary, we may well suspect that we deal here with an inhabitant of Bucharest at the time the town was nicknamed "le petit Paris", someone who dreams of inhabiting real Paris. But this was the dream of most Romanians when the war broke...

Despre ce scrie Alexis V. Drăculea în aceste scurte povestiri? Despre cine? Despre soldați, avocați, femei seduse ori seducătoare, o femeie uşoară care întrece ca figură morală femeile „cinstite”, despre război, iubire şi bani.

Nu în subiectul istorioarelor stă valoarea acestei cărți, ci în gândirea ei. Se poate sprijini această afirmație pe experiența celui ce se încumetă să traducă textele lui Vlădescu într-o limbă străină. Abia atunci când trebuie să traducem vorbele aparent atât de simple folosite de prozator ne dăm seama că el arde etape în gândire, în exprimarea ei. Un lucru e cert: nu putem traduce cuvintele aşa cum sunt, pentru că textul are, pe lângă o suprafață aparent calmă, banală şi necomplicată, un subtext care o contrazice brutal. Simplitatea vorbelor, banalitatea subiectelor ascund de fapt o gândire caustică. Îți trebuie multă răbdare să dezgropi de sub cuvinte ce vrea autorul să spună de fapt.

Când devenim conştienți de importanța subtextului, înțelegem concentrarea verbală şi narativă, acea ardere de etape în raționament, o narațiune care pur şi simplu “mănâncă” cuvinte. Combinând cele două registre—afirmația directă şi insinuarea—, prozatorul ajunge la o siguranță a frazei ieşită din comun. El conentrează ce are de

What does Alexis V. Drăculea write about in his short stories? He introduces us to soldiers, lawyers, seduced or seductive women, a harlot that is morally above many “honest” women. He writes about war, love and money.

The meaning of this book, however, does not reside in *what* it narrates: the thinking behind all these plots is what really matters. No one sees this better than the translator of the texts into another language. When he proceeds to translate the apparently very simple words used, he suddenly realizes that the Romanian writer literally “burns” stages of his thought when he writes. The translator knows all the equivalents of the very simple words used by Vlădescu, but they are of no help at all: the simple sentences have in Romanian a devilishly complicated subtext. Behind love-stories we actually find bitter satire.

The fact that the texts “swallow” words, burn bridges between thoughts, makes their subtlety very complicated. The sentences are masterful: they combine direct statement with innuendo. This technique of opposition concentrates the text to the point where every little sign on the page is meaningful. It is a concentration that makes for dramatism. His dramatic bent made Vlădescu choose the tools of drama: monologue

spus cu o asemenea economie încât nici un semn grafic nu este de prisos. Concentrarea aceasta duce la dramatism. Probabil înclinația dramatică îl face pe Vlădescu să opteze pentru uneltele teatrului: monologul şi dialogul. Textul lui este unul vorbit.

Ce ne spun aceste personaje va descoperi cititorul dacă are răbdare să parcurgă textul de mai multe ori. Trebuie că războinicul din 1918 îşi codifica nuvelele după o anume strategie, care nu e străină de momentul Modernist—anul 1922. Anul naşterii lui Alexis V. Drăculea se plasează între anul naşterii lui James Joyce (1882) şi cel al lui T.S. Eliot (1888). Dacă ar fi avut o viață mai lungă, dacă războiul nu l-ar fi confiscat pentru un număr de ani, cine ştie: poate că Alexis C. Drăculea ar fi scris *Oameni din Bucureşti / Bucharesters*...

7 decembrie 2013
Începutul Crăciunului la Bucureşti.

and dialogue. All his stories are spoken texts.

Only the reader who is patient enough to read these stories several times in a row will find out what the apparently banal characters have to say. The 1918 warrior must have encoded his texts in the spirit of the peak Modernist year 1922, which was round the corner. Actually, Alexis V. Drăculea was born in good company: four years after James Joyce (1882) and two years before T.S. Eliot (1888). Had he had a longer life, had the war not weighed so heavily upon him, who knows, Alexis V. Drăculea might have ended up writing *Bucharesters*...

7 December 2013
Beginning of Christmas in Bucharest.

Bucuresci
București
Palatul Regal
DADAPHONE
TRISTAN TZARA
N° 7

C. George Sandulescu

Un Noica proaspăt revenit din trecut: Mihail C. Vlădescu.

(1886-1931)

De mai bine de jumătate de veac el se află ascuns pe undeva pe rafturile bibliotecii mele. Mi-aduc aminte că, atunci când l-am citit prima oară, a trebuit să tai chiar eu o parte din paginile pieselor, textele lui cele mai recente.

A New Noica of Long Ago: Mihail C. Vlădescu.

(1886-1931)

He's been on my book-shelf for more than half a century. I remember having to cut some of the pages of the new plays upon my very first reading...

Un om dat uitării. Un scriitor român destul de reuşit, pe care nimeni nu-l mai ține minte. Afară, doar, de frații şi surorile lui. Şi de mine.

Una din puținele personalități pe care le readuce la viață în mod straniu ceva care se numeşte INTERNET.

Merită, oare? Cititorii vor hotărî... Poate va îmbogăți literatura română. Poate nu.

E atât de greu să-i judeci pe ai tăi!

Când vine vorba de familie, nu avem detaşarea necesară pentru a percepe obiectiv lucrurile.

A forgotten man. A fairly good Romanian writer never remembered by anybody. Except by his own brothers and sisters. And by myself.

One of the very rare literary personalities revived direct by the Net.

Is he worth it ? It's up to you all to judge... He may enrich Romanian literature. Or he may not.

One can never properly judge one's own !

For relatives usually lack the distancing required in order to relate in an objective manner.

Ce anume a fost? A fost mai multe: **soldat** credincios luptei împotriva Duşmanului Națiunii—lucru greu de găsit azi, când Patria—*La Patrie*—a dispărut aproape cu totul.

Deputat aprins—*un député*—în luptă cu cei puternici şi de rang înalt—Niculae Iorga, de pildă—încrâncenat, pentru o cauză dreaptă—sunt convins. Ce 'cauză dreaptă' anume—vă întrebați. Sincer să fiu, nici eu nu ştiu... Dar, ofițer fiind—abia întors din război—e foarte greu de crezut că ar fi luptat cu atâta îndârjire pentru o cauză nedemnă.

Trebuie că Marele Război l-a marcat profund. Poate prea profund.

Comentator meticulos al evenimentelor de război, din toate unghiurile: acela personal şi intim al jurnalului de război; unghiul ascuțit analitic al

What was he? He was many things: a devoted **Soldier** in the fight against the Nation's Enemy—something quite impossible to find in our days, where the Homeland—*La Patrie*—has etherised into near-total disappearance.

A passionate Member of Parliament—*un **député***—fighting the high and mighty—Niculae Iorga, for instance—by the skin of his teeth, for the right cause—I'm sure. What exactly was that 'right cause', you may ask. I reply, 'I haven't the slightest idea'... But for an officer like him—barely back from battle—it is quite, quite inconceivable that he would have stood up so staunchly for the wrong thing.

He must have been far too deeply marked by the Great War.

A meticulous **commentator** of war events from so many angles: the personal and intimate angle of the war-diarist; the highly analytical angle of the

eruditului desăvârşit în ale războiului, în *Problemele Comandamentului*. Nu în ultimul rând, din persepctiva imaginației—mai presus de toate celelalte—acesta fiind unghiul pur literar, în cele douăsprezece nuvele ale sale, scrise cu mare economie de efecte şi intitulate *În retragere.*

Care anume au fost profesiile lui? Fiindcă avem atâtea dovezi clare că precis a avut mai mult decât una...

Studiase Dreptul la Universitatea din Bucureşti înainte de primul război mondial, şi prin urmare a devenit 'avocat', pledant şi nu numai.

Mărturisesc cu părere de rău că nu cunosc direct de la membrii familiei mele nimic despre

consummate war scholar, in ***Problemele Comandamentului***. And last, but not quite, from the purely fictional angle—from the highest viewpoint of all—the purely literary one, in his so very economically written dozen or so of short stories, entitled *În Retragere*.

What professions did he actually exert? For there is so much circumstantial evidence that he must most certainly have had more than one...

Having studied Law at the University of Bucharest before the First World War, he of course became '**un avocat**', that is, in English terms, both a solicitor and a barrister, wrapped all in one.

I must humbly confess that I do not know absolutely anything about his achievements from my

realizările lui. (A murit cu vreo trei ani înainte de a mă naşte eu...)

Având, însă, în vedere că îi mersese bine din punct de vedere financiar—avea o vilă elegantă la Braşov, de care îngrijea o guvernantă nemțoaică (tot ea a avut grijă şi de mine o vară întreagă atunci când am început să-i pot ține minte chipul şi replicile, de-a dreptul memorabile), se vorbea despre el cu acel respect pe care i-l asigurau automat banii.

Pe deasupra, mai şi scria. La gazete, desigur. Deci a fost şi **gazetar**. La ce gazete? Despre ce anume?

N-am nici cea mai vagă idee. Mi-am petrecut adolescența şi tinerețea timpurie străduindu-mă să-i ascund inteligența, imaginea, existența, chiar, de iscoditorul regim comunist care a sugrumat toată țara timp de o jumătate de veac în aşa măsură că nici un membru al familiei noastre n-a îndrăznit să atingă măcar subiectul, nici măcar în împrejurările cele mai

own family. (He had died three years or so before I was born...)

But considering he had been prospering financially—with an elegant villa at Braşov and even a German governess to take care of it (she took care of me too for a whole summer when I was old enough to remember her face and her memorable statements!), he was spoken of with the kind of respect that money almost automatically generated around him.

And then, he wrote. For the newspapers, of course. So he was also a **journalist**. Which newspapers? And what about ?

I have absolutely no idea. For in my later years of adolescence and early youth I was so frantically busy hiding his intellect, his image, his very existence from the over-inquisitive Communist régime that had for half a century enveloped the whole country that no member of the family ever dared touch the subject, not even in the most private circumstances. We had

intime. Cu câțiva ani înainte de 1950 învățaserăm cu toții de la o zi la alta că nu ne servea la nimic să vorbim despre trecut, ba din contră, acest lucru putea să ne facă foarte mult rău. Mai ales tinerei generații.

Prin urmare, **o tăcere absolută a învăluit personalitatea lui Mihail Vlădescu pe tot timpul secolului de după el.**

Auzeam în jur, în şoaptă, doar lucruri legate de viața lui intimă. Aproape că nimeni nu îndrăznea. Totul era spus în mare taină, atât de fragmentar încât mi-a fost extrem de greu, aproape imposibil, să descifrez eu singur lucrurile, pentru mine măcar.

Oamenii înțeleg şi nu au absolut nimic împotrivă să-ți ascunzi rudele de ceilalți, în adâncul sufletului tău. Cu condiția ca aceste rude să fi fost răufăcători de vreun fel, sau chiar criminali...

Pentru motivul opus, n-am auzit pe nimeni să încuviințeze aşa ceva — absolut pe nimeni. Nicăieri în

all learned ever so quickly in the late 1940's that mentioning the Past was not only perfectly useless, but could also become extremely dangerous. Especially for the younger generation.

So, **the blanket of total silence enveloped the personality of Mihail Vlădescu for the rest of the century**.

It was only his private life that was softly whispered around me. With awe. But it was all so very low key, and ever so fragmentary that I could, barely and with difficulty, piece two and two together for my own secret understanding.

To hide your own relatives in the remotest corners of your heart the whole and entire world seems to understand and be in full agreement with. When your own relatives happen to be evildoers, and downright criminals...

But for the very opposite reason, I never found any beginning of understanding anywhere —

apus n-am întâlnit acest lucru, cu excepția rarelor gesturi de compasiune oarecum superficială, când oamenii dădeau din umeri şi, extrem de rar, adăugau—'Slavă Domnului că aici aşa ceva nu ni s-a întâmplat nouă... nici mie, nici alor mei.'

Lipsa de empatie—de înțelegere autentică şi profundă—*sautait aux yeux*!

Unica formă de compasiune la care a ajuns lumea apuseană e Caritatea—care îi displăcea atât de mult lui Oscar Wilde. Chiar înainte s-o simtă pe pielea lui (intuise doar că îl aştepta şi avea s-o simtă în lunile de dinaintea morții).

Cea mai cumplită consecință a comunismului instituționalizat vreme de jumătate de veac peste jumătate de Europă rămâne această **Tăcere** de

absolutely not anywhere. In the whole Western World, except the occasional embarrassed gesture of fairly superficial compassion, and the even more embarrassed shrug of the shoulders, accompanied by the even rarer statement—'I'm ever so glad that that never happened to us here... neither to me, nor to my family.'

The lack of empathy—genuine and complete empathy—***sautait aux yeux***!

The only form of compassion The Western World had developed for itself was Charity—the charity that Oscar Wilde was so very much against. Even long before he felt it on his own skin (he merely intuited that it would be there in the pipeline for him too in the months before his death).

The worst effect of Communism institutionalised for a solid half century in half Europe remains the irrecoverable **Silence**: the events, and

nerecuperat: toate incidentele, trăirile şi convingerile îngropate odată cu cei cărora le-au aparținut.

Atâtea personalități... Atâtea incidente... Atâtea emoții... Căzute în ghearele uitării eterne!

Cum sunt cel din urmă supraviețuitor a două familii numeroase, care adunau laolaltă peste două duzini de persoane, numărul de întrebări pe care aş dori să le pun celor ce au pierit deja din familiile mamei şi tatălui meu despre viața lor din trecut este nesfârşit de mare. Cu atât mai mult cu cât e vorba de Filozofi, Academicieni, Parlamentari de seamă.

Vorbim aici de o **gaură neagră**—*a Black Hole*—în istoria României, care se întinde peste o jumătate de secol ce parcă nu se mai termina. Cum a fost oare cu putință să i se îngăduie celui mai crunt Ev Mediu să 'existe' chiar în miezul civilizației secoulului XX, drept în inima celui mai 'civilizat' dintre toate cele cinci continente?

feelings and opinions, that all those who lived them have taken to the grave with them.

So many of them people. So many of them events. So many of them emotions.

As the very last survivor of two large families numbering together more than two dozen, the number of questions I would like to ask the dead members of my mother's and my father's respective families about their past lives is more than infinite. More particularly so, when they include outstanding Philosophers, Academicians, and Parliamentarians.

And that is where Romanian history has **a Black Hole** extending over an interminable half century. How could the darkest Middle Ages be allowed to be 'made possible' right in the midst of Twentieth Century civilization, and right in the heart of the 'most civilized' of all the Five Continents ?

Cu toate că a încetat din viață cu mai bine de doisprezece ani **înainte** de instalarea comunismului în România, Mihail Vlădescu, cel care i-a căzut victimă, e un caz emblematic. E aproape cu neputință să-i reconstruim biografia. Numai o cercetare ce ar depăşi nivelul unei lucrări doctorale ar putea eventual afla. Efortul de cercetare care s-ar impune ar copleşi pe oricine.

Aceasta întrucât acest Noica despre care vorbim a scris într-o vreme când Noica-Filozoful abia dacă avea nouă ani, iar Venerabilul Călugăr Noica—fiul filozofului—n-avea să se nască decât cu vreo cincisprezece ani mai târziu.

Şi nu în ultimul rând, să ne gândim la o legătură literară extrem de puternică: Cei Trei Crai de la Răsărit—toți trei *Crai de Curtea Veche*—erau de fapt patru: grupul celor trei prieteni extrem de apropiați din anii 1930—NOICA + ELIADE + CIORAN—a ajuns să includă, peste ani, un al patrulea, pe Eugen

Though having been dead for more than a dozen years **before** the advent of Communism in Romania, the case of Mihail C. Vlădescu remains that of a victim in point. Constructing his biography is a near impossibility. Or an achievement at the level of a super-Doctoral Dissertation. Judging only by the amount of research involved.

For this particular Noica wrote at a time when Noica-the-Philosopher was a mere nine-years-old, and The-Venerable-Monk Noica—the philosopher's son—was about fifteen years away from being born.

Last but not least, there is the mighty literary connection: Cei Trei Crai de la Răsărit—all of them *Crai de Curtea Veche*—were, in fact, four: as the group of three very close friends in the 1930's—NOICA + ELIADE + CIORAN—was over time completed by a fourth, namely by Eugen IONESCU. Or ***Ionesco***, for

IONESCU. Pe scurt, *Ionesco*. Inegalabilul Ionescu. *Membre de l'Académie Française!*

Au avut ei oare afinități nevăzute cu Spiritul în care Vlădescu şi-a realizat Scrierile Sale?

short. The Unique Ionescu. *Membre de l'Académie Française!*

Have there been, I presume to ask, any invisible, imperceptible, unforeseen links to be established with the very Spirit in which this Vlădescu conceived and achieved his Writings?

Text tradus din limba engleză de **Lidia Vianu**.

C. George Sandulescu

Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, şi familia ei: 12 copii— şase băieți şi şase fete—născuți cu toții între 1885 şi 1906. Câte unul pe an: iar în 1889 chiar doi în acelaşi an: unul în ianuarie, celălalt în decembrie... Fotografie făcută foarte probabil în 1906 —anul ultimului născut.

Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, and her family: 12 children—six boys and six girls—all born between 1885 and 1906. One every year: in 1889 two, even: one in January, another in December... The photo was most likely taken in 1906—when the last was born.

Alexandrina and Constantin Vlădescu's twelve children... on their own.

Copiii Familiei Alexandrina şi Constantin Vlădescu — cei doisprezece... fără părinții lor !

Cei 12 copii Vlădescu; primul dintre ei este chiar Mihail C. Vlădescu, ținând în brațe pe surioara sa cea mai mică. Fotografia a fost făcută probabil în 1906.

POST SCRIPTUM. **Mihail C. Vlădescu** uneori prefera ortografia **Michail**, cum se poate confirma pe coperta uneia din cele cinci cărți pe care şi le-a publicat singur în deceniul care a urmat Primului Război Mondial. Michail sună atât de biblic, şi atât de aproape de Arhanghelul Michail! Scria des şi sub pseudonimul **Alexis V. Drăculea**. Unde **Alexis** reprezenta Alexandria, oraşul de baştină al întregii familii Noica; inițiala **V** reprezintă, fără îndoială, patronimul Vlădescu. Dar **Drăculea**? E greu... Îmi aduc aminte vag că mama vorbea despre *o moşie Drăculeşti* pe care tatăl ei Constantin Vlădescu, primar al oraşului Alexandria, o ținuse în arendă o bună bucată de vreme înainte de anul 1900, sub domnia regelui Carol I.

POST SCRIPTUM. **Mihail C. Vlădescu** sometimes spelt his first name **Michail**. We find this name on the cover of one of the five books he published at his own expense in the 1920's, after World War I. Michail has a Biblical resonance, and it comes close to the Archangel Michael as well. He also used the pseudonym **Alexis V. Drăculea**. **Alexis** stands for Alexandria, the native town of the whole Noica family; **V** undoubtedly stands for the patronymic Vlădescu. As for **Drăculea**, that is the hardest of them all... I vaguely remember my mother talking about the *Drăculeşti* estate, held on lease by her father, Constantin Vlădescu, mayor of the town of Alexandria, quite a while before 1900, during the reign of Carol I.

Bibliography
Nicolae Şt. Noica. *Neamul Noica*. Editura Cadmos. 2009. 193 pp.

Alexis V. Drăculea

In Retreat.

Short stories.

În retragere.

Schițe şi nuvele din răsboiu.

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
Bucureşti 2013

În retragere

—Iubirea... ce e iubirea? Ştiți voi, ce e iubirea? Ați simțit-o, ca să vă vorbesc serios? A iubi una şi aceeaşi femee... A o iubi până la moarte, cu disperare. A o aveà în sânge, în creer, aici, în tot locul şi în tot momentul. Ziua şi noaptea... Să nu poți să faci un pas, fără să n'o vezi... S'o simți lângă tine într'una... Să'i auzi respirația... Să te ameţeşti de căldura şi

In Retreat

"Love... what is love? Do you know what love is? Have you ever felt it? Otherwise, how can I tell you? To love one woman alone... Love her desperately, till the day you die. To have her in your blood, in your brain, right here, wherever you go, at all times. Day and night... Not to be able to take one step without picturing her in your

parfumul ei... Să te frământi aşa, singur, în neştire, ceasuri întregi. S'o chemi pe nume... Să te uiți năuc la tot ce e în jurul tău, fără să înțelegi ceva, fără să-ți pese de ceva... Ce lucru cumplit şi plăcut e dragostea. Nu e jucărie, fraților, ascultați-mă pe mine. Nu iubesc toți astfel o femee.

Aşa vorbeà adineaori camaradul nostru Stroja şi noi îl ascultam toți uimiți şi parcă cuprinşi de un sentiment de teamă. De fapt el erà şeful nostru, acum. În luptele din zilele trecute, pe văile Buzăului, ne căzuse Căpitanul, şi el, ca cel mai vechiu în grad, luase comanda escadronului. Mergeam la pas, călări, tocmai intram în satul Nisipurile din Județul Râmnicu-Sărat.

Cuvintele lui aprinse, mă pătrundeau şi-mi dădeau neliniştea pe care o ai de obicei, în aşteptarea unui eveniment.

Omul acesta vorbeà foarte puțin. Nu ştiam ce să credem despre el. Adesea-ori am căutat să-l observ şi aceea ce m'a isbit, dela prima vedere, e un contrast mişcător în toate acțiunile şi în tot felul lui de a fi. Aveà momente de o

mind... Feeling her beside you all the time... Hear her breathe... Get drunk on her warmth and perfume... Thinking of her for hours on end when you're alone. Calling out her name... Staring in utter bewilderment about you, understanding nothing, indifferent to it all... What a dreadful and wonderful thing love is! It's no child's play, brothers, mark my words. Few men can love a woman like that."

Our comrade Stroja was saying this while we all listened, astonished and not a little apprehensive of him, as he was now our commander. During the previous battle, down the river Buzău, our Captain had been killed in action, and Stroja, as the senior rank, had taken over the squadron. Now we were riding at a leisurely pace into the village of Nisipurile in the County of Râmnicu Sărat.

His passionate words cut through me, stirring the kind of unease one experiences while waiting for something to happen.

The man was tight-lipped. We didn't know what to make of him. I often tried to observe him, and what struck me from the very beginning was a kind of deeply touching contradiction, inherent in everything he did, in his very

exuberanţă şi de o veselie aşa de dulce şi de comunicativă, în cât îl iubeam numai văzându-l. Din contră, în aceeaşi zi, aveà crize de o tristeţe acută, când erà aşa de abătut şi de zdrobit, în cât toţi eram îngrijaţi de soarta lui.

Şi nu aveam nici o explicaţiune. De multe ori am încercat să-l întreb, să-l rog să-mi spue ce are şi dacă îi pot fi de folos. Erà acum întâia oară când ne vorbeà astfel. Ne bucuram că o să avem cel puţin de astădată, deslegarea acestui mister.

Ce om curios erà şeful nostru, sub-locotenentul Stroja Nicolae. Bun până la slăbiciune, de o delicateţă femeiască, l'am văzut în recunoaşteri, în lupte, de un curaj şi de o îndărătnicie, care pe noi subalternii lui ne înspăimântà. În timpul focului, erà fiara deslănţuită, noi îi ziceam „pantera" şi nu exageram deloc, căci dispreţul de moarte şi furia cu care se aruncà tot înainte, ne făceà pe toţi să-l credem nebun.

Odată pericolul trecut, deveneà altul, erà absolut de nerecunoscut, nu se mai interesà de nimic, incapabil să dea un ordin, se perdeà în lucrurile cele mai mici, nu luà nici o hotărâre, îi reproşam chiar că nu-l ascultă soldaţii şi că

nature. Sometimes he was so exuberant, so affectionately cheerful and talkative that we all loved him. But during the very same day he could suddenly feel such profound sorrow, he could be so downcast, so crushed, that we all worried for him.

And there was no explanation for it. I tried many times to ask him what was wrong and whether I could help in any way. Now for the first time he was opening up to us on such matters. We were eager to hear him reveal his secret at last.

What a strange man, our commander, sub-lieutenant Stroja Nicolae! Kind-hearted to the point of weakness, tender like a woman, yet exhibiting such courage and determination in battle or on reconnaissance that we, his subordinates, were terrified of him. In open combat, he'd turn into an untamed beast—we called him 'the panther' and it was no exaggeration: the scorn of death and the fury with which he leapt forwards made us think him insane.

Once the danger had passed, he was a totally different person—he would not give a damn about anything, could hardly give any order at all, was unable to handle the least incident, seemed incapable of decisions.

diciplina în unitate a scăzut mult. Rămânea nepăsător ; nu erà posibilă nici o îndreptare.

De ce vorbeà acum? Ce l'a decis să-şi spue ce are pe inimă, n'am putut să pricep numaidecât.

În orice caz, năzuinţa de a nu-şi dà tot ce are pe suflet, pe faţă, am văzut-o imediat, de oarece s-a oprit, tocmai când credeam noi că o să înceapă.

—Rămânem la noapte aci, fraţilor? Sunteţi de părere?... ni se adresează el nouă, schimbând brusc conversaţia.

—Da, da şefule,— răspundem noi în cor.

Doi gradaţi pornesc să găsească cantonament pentru ofiţeri şi trupă.

—Începuseşi să ne povesteşti ceva palpitant, îi zic eu după o tăcere cam lungă.

El oftează. Ezită. Paloarea şi uitătura lui au ceva straniu, ce-i şade bine.

—N'o să mă înţelegeţi. De geaba vă vorbesc.

Şi ridicându-se deodată în şea, parcă-l văd, făcù o sforţare, voind să reià firul întrerupt al povestirii.

We all thought he himself was the cause of the men's disobedience, of the dramatic weakening of discipline in the unit. He just didn't give a damn and none of us could do a thing about it.

But why was he opening up to us now? I failed to understand at first the reason why he had now decided to talk about it.

What I did see straight away was a reluctance to reveal himself entirely, for he stopped precisely when we thought he was about begin.

"Shall we spend the night here, brothers? What do you think?.." he addressed us, swiftly changing the subject.

"Aye, aye, boss," we replied in chorus.

Two sergeants set about searching for a place to billet the officers and the men.

"You were telling us something extremely interesting," I said after a longish pause.

He sighed. He wavered. His pallor and the strange expression on his face looked both uncanny and attractive.

"You can't understand. No use talking about it."

All of a sudden, shifting in his saddle, he decided to go on with his story:

—Şi mie, nenorocitul ăsta, mi-a venit ordinul să plec... Să merg la luptă, cu escadronul meu. Ah! în ziua aia am fost pe semne nebun... M'am pomenit, într-un vagon cu cai, cu soldați, plecând cu destinație necunoscută. Cum m'am despărțit de ea! Cum am lăsat-o, nu ştiu... Plângeà în gară. Am vrut să săr jos din tren, să alerg, să desertez...

Şi-şi trecù mâna pe frunte, ca şi cum gândul acesta i-ar fi făcut nespus de rău.

Nu e încă întuneric. Drumul e rău, şoseaua desfundată, din cauza ploii şi a numeroaselor coloane, care se scurg de 10 zile spre Moldova. Frigul ne-a pătruns la oase şi totuşi am vreà să-l ascultăm, să ne spue... Nu ne mai simțim mâinile, picioarele, noi însă nu îndemnăm caii, mergem la pas, dinadins.

—Dragă Filip... se opreşte el deodată, întorcându-se către unul din noi.

—Da, şefule.

—Te-ai mai uitat, frate, la hartă? Ce direcțiune urmăm noi?

—Ne retragem.

"I was drafted... I had to go to war with my squadron. Oh! I thought I was losing my mind that day... I found myself on a train with horses and soldiers, heading for an unknown destination. The way we parted! I simply don't know how I left her behind... She wept at the station. I wanted to leap from the train, to run, to desert..."

He drew his hand across his forehead as if the thought pained him deeply.

The sun had not yet set. The road was bad. The highway was almost impassable because of the heavy rain and because of the number of military columns that had been marching towards Moldavia for the past ten days. We were chilled to the bone, but we really wanted to hear what he had to say. Our limbs were numb with cold, and yet we refrained from spurring our horses—deliberately, we rode on at a leisurely pace.

"Filip dear..." he suddenly halted, turning to one of us.

"Yes, Sir."

"Have you looked at the map, brother? Where are we heading?"

"We're retreating."

—Ascultă, vorbeşti serios?

—Da, şefule. E la mintea omului. D-ta nu vezi că ne-am depărtat de Buzău? Ne retragem toți. Coloanele astea unde crezi că merg?

El aveà iluziile lui. Erà un ignorant, care te deconcertà prin totala lui neştiință de cele mai elementare lucruri.

Adeseori am căutat să-i explic pe hartă, mişcarea noastră. Totdeauna însă refuzà cu încăpățânare. Par'că ar fi fost în el, ceva voit, preconceput.

—Suntem în Râmnicu-Sărat aici. Prin urmare mergem înapoi.

—Bine!— îmi răspunde pe un ton aproape agresiv.

Un gradat vine să ne raporteze că pentru soldați s'au găsit locuințe; pentru ofițeri nu e decât casa preotului, care e liberă. Restul satului e plin de trupe.

Ne îndreptăm într'acolo. În Stroja iar se petreceà cevà, iar nu spune un cuvânt.

—Unde e casa popii? întreb eu.

"Are you serious?"

"Yes, Sir. Plain as day. Don't you see how far we are from Buzău now? We are all in retreat. Where did you think these columns were marching?"

He was deluded. He was ignorant; he bewildered us with his complete lack of knowledge of the most fundamental things.

Often I'd tried to explain our manoeuvers to him, making use of the map. But he always resisted me, obstinately. It was as if there was something wilful in him, a hidden, deliberate decision.

"We're here, in Râmnicu-Sărat. So, we're heading back."

"Fine!" he'd answer almost aggressively.

A subordinate came forward to report they'd found lodgings for the soldiers. As for the officers, only the priest's house was still unoccupied. The rest of the village was crammed with troops.

We set off in that direction. Once again, we felt there was something the matter with Stroja. He had fallen silent again.

"Where is the priest's house?" I asked.

—Poftiți cevà mai înainte. În adevăr, la câțiva paşi de noi, o curte mare, plină de stoguri de fân şi pae, stânjeni de lemne. În spre stradă, casa cu un pridvor imens, păreà că ne face cu ochiul să intrăm, să ne încălzim bietele noastre mădulare, pe care nu le mai simțeam de mult.

—E ocupată casa!—ne spune cinevà.

—Cum se poate?

—Da, da, şeade un domn general, în cvartir.

E un civil care ne vorbeşte, probabil un om în serviciul preotului.

—Să trăiți, domnule sublocotenent!—s'amestecă nişte soldați, nu e adevărat! Aşà spun Dumnealor, ca să nu primească pe nimeni.

—Ce general? Cine l'a văzut?

—Nu l'a văzut nimini. Alți soldați din geniu, confirmă în totul şiretenia, de care uzase şi față de alți ofițeri, preotul.

—Ne-a dat afară şi pe noi dintr'un grajd! se plâng în sfârşit chiar oamenii noştri. Nu vrea să primească părintele pe nimeni. Nici un ostaş. N'avem unde stà la noapte.

"Over there—a little further down."

And so it was: a little way ahead of us there was a big courtyard full of straw and haystacks and piles of wood. Facing the street, the house with its large porch looked inviting. We were eager to warm our poor limbs so long numbed by cold.

"The house is full!" somebody yelled at us.

"How can that be?"

"Yes, yes, there's a General lodging here."

The man talking to us was a civilian, perhaps someone who attended on the priest.

"No way, sir!" some soldiers joined in. "That's not true! That's what they always say: they don't want to let anybody in."

"What General? Has anybody seen him?"

"Nobody has seen him."

Some other soldiers, Engineers I think, confirmed the deviousness with which this priest had abused other officers besides themselves.

"He kicked us out of the stable!" our own men complained. "The priest won't let anybody in. He wants no soldier in his house. There's no place for us to sleep

Frigul care se lăsase erà din ce în ce mai iute. O indignare fără margini simțim în contra acestui individ, care chiar în nişte momente ca astea îşi arată, cu brutalitate, răutatea şi egoismul.

În timpul acesta Stroja aveà un aer absolut indiferent.

A asistat la conversația noastră, străin cu desăvârşire de ce se petreceà, cu mâinile la spate, fără să arate cel mai mic interes.

Nimeni nu se clintea din casă. Atunci îmi iau îndrăsneala să intru în curte şi să bat chiar la o uşe din față. Apare un bărbat nu tocmai tânăr, cu ochii stufoşi şi cu o barbă scurtă; după înfățişare am înțeles că e preotul, deşi nu erà în haina slujitorilor Domnului.

— Bună ziua.

— Ce pofteşti?... mă interpelează prea cuviosul destul de nepoliticos.

— Aş vrea să ştiu numele D-lui General, care se află la D-ta în gazdă.

— D-l General Ionescu.

tonight."

The cold was growing bitter. We definitely resented this man who, even in such times, made a brutal display of malice and selfishness.

Stroja was absolutely indifferent to what was going on.

Absent-mindedly, he witnessed our conversation, his hands clasped behind his back, not in the least interested.

Nobody budged inside the priest's house. In spite of the warning, I walked into the courtyard and knocked on the front door. A middle-aged man with bushy eyebrows and a short beard answered; his appearance led me to believe he was the priest, even though he wasn't wearing priestly garb.

"Good day, sir. . . "

"What do you want?.." the holy priest rudely cut me off.

"I'd like to know the name of the General who is staying with you."

"General Ionescu."

—Te rog să mă anunţi. Vreau să vorbesc cu aghiotantul D-lui General.

—N'are aghiotant.

—Chiamă te rog ordonanţa D-lui General.

—N'are ordonanţă. Nu primesc pe nimini. Să-mi daţi pace D-v!

În timpul acesta, camarazii erau în jurul meu. Stroja şi el. Veniseră să asiste la această curioasă scenă. Băieţii toţi începuseră să-şi piardă răbdarea.

—Părinte, nu eşti român!

—Nu vreau să primesc militari, domnule. Decât D-v., mai bine vie Germanii!

Deodată Stroja, cu un calm, pe care i-l cunoşteam din alte împrejurări şi care prevesteà furtuna, întervine, făcând un gest către soldaţi:

—Să-i tragă cinsprezece trăgători!

Maşinal se apropie trei gradaţi şi fără să avem timpul să spunem ceva, oamenii îl apucă viguros de braţe, ca să-l întoarcă în poziţia necesară aplicării acestei corecţiuni.

O scurtă luptă se încinge. Preotul se sbate, urlă, insultă. Stroja e neînduplecat. Muşcându-şi nervos buzele, el comandă, surd la rugăminţile noastre, ca altă dată la

"Send in my name, please. I'd like to talk to the General's adjutant."

"He doesn't have one."

"Please call the General's batman, in that case."

"He doesn't have one. Nobody can come in here. Go away!"

Meanwhile, my comrades had been gathering round me. Stroja, too. This strange encounter made them all lose patience.

"Father, what kind of a Romanian are you?"

"I have no wish to let soldiers in, sir. I'd rather let in the Germans than have you!"

Stroja suddenly beckoned to the men, then uttered in a quiet voice whose meaning I knew by now, and which promised nothing good:

"Give him fifteen lashes!"

Three sergeants automatically approached and, before any of us could even object, they roughly grabbed his arms, forcing him into position for the punishment.

A short fight ensued. The priest cursed them, kicking and screaming. Stroja remained unmoved. Chewing his lips angrily, deaf to our pleas, he ordered, as he had once

mitralieră:

—Începeți!

Am recunoscut îndată „pantera” pe care o văzusem în lupte. Orice rezistență erà de prisos.

Din năuntru se aud vaete şi plânsete, care ne fac rău.

Erà familia preotului, compusă din soție şi vre-o patru copii.

Nu voiu uità niciodată, mânia amestecată cu cruzime a lui Stroja, în acele clipe. El însuşi număra loviturile.

La a 7-a trăgătoare, preotul se înmuiase cu totul, plângeà cu hohote şi-şi cereà ertare. Cu mare greutate l'am convins pe Stroja, să renunțe de a mai continuà pedepsa, față cu pocăința lui sinceră.

—Ajunge! — îl aud în sfârşit. Şi respir mai liniştit.

Popa o ià la fugă, ruşinat şi înspăimântat, imediat ce a scăpat din mâinile soldaților. S'a ascuns prin vecini.

Nouă ni se deschid uşile dela odăi. Stăpâna casei, ne priveà cu un aer speriat.

Curând după aceea, Stroja s'a culcat. Eram foarte plictisiți. Vedeam bine că omul acesta suferă. Şi nu ştiam ce

done under fire:

“Now!”

I recognized at once ‘the panther’ I had so often seen in battle. Any attempt at fighting back was useless.

There was weeping and wailing coming from inside the house now, and it was sickening.

It was the priest’s family, his wife and four children I think.

I shall never forget Stroja’s ferocious wrath at that moment. He was counting out the blows himself.

By the seventh blow, the priest had yielded entirely, sobbing his heart out and begging for forgiveness. We managed at last to persuade Stroja to stop the punishment in the face of the priest’s sincere repentance.

“Enough now!” I heard him say at last.

I must say I felt relieved.

Ashamed and terrified, the priest fled as soon as the soldiers released him. He hid in some neighbouring house.

The mistress of the house let us in and opened the doors of all the rooms, watching us anxiously.

Soon after, Stroja went to bed. We had all had enough. It was plain to everyone that the man was

atitudine să luăm.

Ne aşezăm la masă. Ce foame ne erà! Preoteasa ne aduse vin, ordonanţele noastre pui fript rece, ouă şi pâine.

—Ce să fie cu Stroja?, ne întrebăm. Eram toţi fără chef, ca şi cum ne aflam la căpătâiul unuia din noi grav bolnav.

Tocmai când voiam să ne sculăm dela masă, de odată apare pe uşe „şeful".

Bucuria noastră nu mai cunoştea margine.

—Cum te simţi, şefule?

El se aşeză acum lângă noi şi începù surîzând să rupă dintr-o bucată de pâine.

— Bine.

Ce lucru ciudat! Noi eram învăţaţi cu aceste transformări ale lui. Erà sfârşitul crizei şi lucrurile aveau acum să se petreacă normal. Atmosfera de ghiaţă între noi erà ruptă.

Din ce în ce mai intrigat, am voit să profit de astă dată, să am deslegarea enigmei, care durà de prea mult timp. Stroja

suffering. And we could not make up our minds how we felt about it.

We sat at the table. We were so hungry! The priest's wife brought wine, while our batmen found us cold roast chicken, eggs, and bread.

"What could the matter be with Stroja?" we wondered.

We were all mournful as if we were watching at the bedside of a dying comrade.

Just as we were about to leave the table, the 'boss' suddenly came in.

We were delighted.

"How are you feeling, Sir?"

He sat down with us, smiled and took piece of bread.

"I'm fine."

Strange indeed! We had got used to his mood swings. The crisis was over and things would get back to normal. Our own mood was brightening up.

I was really intrigued, I wanted to make the most out of the moment, to solve the mystery which had lasted for

aveà poftă de vorbă. L'am lăsat să înceapă şi cum se întâmpla de obicei, deveneà foarte comunicativ.

—Vă cer ertare, scumpii mei, ne zice el cu o timiditate, care ne cucereà inimile dela primul cuvânt.

Nu mă port frumos. Numai nişte adevărați camarazi, au putut să treacă cu vederea conduita mea zilnică, care numai a unui om bine crescut nu puteà fi. Vă sunt dator o explicație. Am vrut de mult să v'o dau. Nu m'am simțit în stare. Credeți-mă, mă gândesc în fiecare clipă la voi, şi mi-e absolut penibil, când văd totuşi bunătatea şi răbdarea, cu care mă înconjurați.

Sunt însă un nenorocit. Mai mult decât atât: un om perdut. Ați fost prea indulgenți. Dați-mi voe şi mie, să fiu cel puțin sincer.

E cea din urmă oară când mai suntem împreună. Nu mă întrebați ce am să fac. Nu insistați de loc, e inutil. Vă spun că sunt nenorocit. Ca unor buni camarazi, pe care-i consider ca pe frații mei, simt nevoia de a mă destăinui. Oricât mi s'ar strânge inima, când vă vorbesc, fiindcă trebue să vă desvăluesc tot ce am mai intim. Să vă spun curat... Eu am o femee, pe care o iubesc. O „amoreză", cum zicem noi trivial,

so long. Stroja seemed eager to speak. I let him begin and, as it often happened, he became extremely talkative:

"Forgive me my dear friends," he addressed us in that shy voice that never failed to touch us.

"My behaviour is hardly appropriate. Only true friends could forgive my actions day after day—actions which hardly befit a well-bred man. I owe you an explanation. It's long overdue. I just couldn't bring myself to give it before. Believe me, there's not a moment when I don't think of you, your kindness and patience: I feel very guilty.

"I am miserable. More than that: I'm a doomed man. You have been too good to me. Now, the least I can do is to be honest with you.

"These are our last moments together. Don't ask me what I am going to do. Don't try to find out—you can't. I tell you, I'm miserable. My good comrades, my brothers, I need to tell you the truth. It's not easy, it hurts to talk about these very private things, but I must. Let me tell you the truth... I'm in love with a woman. I have an 'amoureuse'. Romanians have a vulgar way of describing this, and it's

Românii. Ce păcat! Francezii au un cuvânt aşa de frumos: „Maîtresse”.

Să nu vă mirați, când veți auzi, că am comis o faptă urâtă în răsboiul ăsta pentru ea... E posibil mâine chiar, să aflați...

Stroja se opreşte deodată, cu un gest, ca şi cum ar fi vorbit prea mult.

—Eu am cunoscut-o de aproape, reia el, sunt mai bine de doi ani. Durasem şi eu viața, ca atâția băeți din Bucureşti, care aveam bani de cheltuit de acasă. Fusesem un alintat al localurilor elegante de noapte, al cluburilor bune. Nu eram la prima mea aventură. Între camarazi treceam drept un tip, care avusesem succese „cotate bine”.

Dar să vă spun tot. Poate că am să fiu prea lung. Să mă iertați.

Pe vremuri mama mea, mi-aduc aminte în urma unor discuțiuni, pe care le-a avut cu tată-meu asupra felului cum administrà averea dotală, a avut mai multe procese, despre care n'am absolut nici o idee, în ce au constat ele. Ştiu că între avocații care vizitau aproape zilnic pe mama mea atunci, erà unul foarte modest, un bătrân tare cum se cade, care i-a adus

such a pity. The French have a lovely word for it: ‘Maîtresse’.

“When you hear that I have done an unworthy deed for her sake during this war, do not be amazed... You may, sooner than you think, actually...”

Stroja stopped suddenly, making a gesture as if he’d said too much.

“I have known her,” he then resumed, “for over two years. Before her, my life was just like the life of so many other boys in Bucharest—whose parents back home sent more than enough money to spend. I had frequented fancy casinos, respectable clubs. And this wasn’t my first love affair. I was known to my friends as a man who had always been successful with women.

“But let me tell you the whole story. Forgive me if it takes a while.

“Way back, I remember there were arguments between my parents about the way my father had been managing my mother’s dowry. Lawsuits were filed by my mother. I know nothing about them. All I know is that, among the lawyers who almost daily visited my mother back then, there was a very kind, modest old man who

mai mari servicii decât toate celebritățile pe care le consultase.

Mama mea, cu aerul ei de cocoană mare, vorbeà de el cu simpatie, fiind sărac îi luase familia sub protecție, îi trimiteà regulat tot felul de cadouri şi de ajutoare.

Adeseori mi s'a întâmplat să merg cu dânsa în biuroul lui şi să asist cu ceasurile la comentarea a diferite acte din dosare, care pe mine nu mă interesau. Acolo mi-a fost dat să văd pentru prima oară, ființa pe care erà să o revăd mai târziu şi de care erà să-mi leg viața pentru totdeauna, acum 2 ani. Erà atunci un copil, o fetiță drăgălaşe, cu părul negru pe spate, cu ochii mari întrebători şi care se juca cu păpuşile. Eu îmi făceam voluntariatul şi înțepenit în uniforma mea de cavalerist ireproşabil tăiată, mă uitam la ea, cu curiozitatea compătimitoare ce o ai față de nevinovăția şi naivitatea celor mici. Au trecut de atunci, 7-8 ani.

S'au terminat şi procesele mamei. N'am mai văzut familia avocatului şi nici figura lui de bătrân muncitor şi simpatic. S'au schimbat multe lucruri în timpul acesta. Eu am devenit tânărul „lansat", încrezut, „monden", cheltuitor, cu prieteni mulți, căruia i se deschideau larg, toate porțile aurite,

helped her more than any of the other famous lawyers she had consulted.

"My mother, who saw herself as a grand lady, liked him. As they were poor, she took his entire family under her protection and would send them all kinds of gifts and money on a regular basis.

"Often I'd go with my mother to his office and listen for hours to tedious discussions about documents and files that meant nothing to me. In that place I met for the first time the girl I was to meet again later on, the woman whom I almost married two years ago. She was just a child back then, an adorable little girl with long dark hair down her back, wide wondering eyes, playing with her dolls. I had volunteered by that time. Dressed in my stiff, impeccably cut cavalryman's uniform, I gazed at her with that sympathetic curiosity one feels towards the innocence and naivety of children. That was seven or eight years ago.

"Eventually my mother's lawsuits came to an end. I never saw that likeable, hardworking old man or his family again. In the meantime, many things had changed. I'd become a 'success', a self-confident young man, a man of the world: a spendthrift with plenty of friends, spoilt by

ale petrecerilor de tot felul.

Într-o zi, pe stradă, întâlnesc o domnişoară, o fată de 18 ani, în uniforma unei şcoli din capitală, cu o servietă neagră de piele... Am recunoscut îndată prin unul din acele curioase fenomene de memorie, copilul de altădată din biuroul avocatului, căruia mama mea mă trimiteà să-i duc păpuşi, bomboane şi câte un bilețel amabil. Erà acum aşa de frumoasă, că eu, care nu mă speriam de orice, mi-am zis, de astă dată e serios.

Par'că am fi fost cine ştie ce vechi cunoştințe, ne-am apropiat unul de altul şi ne-am vorbit ca şi cum ne întâlnisem în ajun. Când ne-am despărțit, nu bănuiam nimic... Şi nici a doua zi, când ne-am întâlnit tot întâmplător.

Şi pe urmă am continuat să ne vedem mai des. M'am întrebat totdeauna, cum vin lucrurile astea? Nu ştiu! Vin încet, pe nesimțite, în fiecare zi câte puțin, până te simți altul. Atunci vezi că nu mai poți, că de geaba în sufletul tău suflă un vânt nou. E un curent care-ți place şi te amețeşte.

Într'o zi a consimțit să vie la mine. Aveam un mic

parties and a rich life.

"Then one day I saw a young woman in the street. She was about 18 years old, and wore the uniform of a school in Bucharest. She carried a black leather suitcase... It is strange how our memory works: I immediately recognized in her the child in the lawyer's office. My mother frequently asked me to take her dolls and sweets, with some little note that I always handed her. I wasn't easily impressed a as a rule, but she had grown so beautiful that I had the feeling this was going to be serious.

"We stopped and talked as if we were old acquaintances, as if we used to meet daily. When we parted, we suspected nothing... The following day we met by chance again.

"We saw more of each other with each passing day. I've always wondered how such things happen. Who knows? They lurk in the dark, creep up on you little by little, and one day you suddenly realize you are no longer the same. At that point you see there's no turning back—your very soul has changed. It is a change you wish for with all your heart, and it is sweeping you off your feet.

"One day she agreed to come to my place. I had a

apartament cochet aranjat, cu intrare separată şi în aceeaşi casă cu mama mea. I-am spus ce plăcere i-ar face s'o revadă... Bine înțeles că n'a fost nimic din toate astea. Am avut chiar grije, ca nimeni să nu pătrundă în apartamentul meu şi mai ales mama. Am fost cum se cade. V'am spus-o, eram altul. Nu ştiți ce e asta, să fii altul. Să n'ai armele tale, cu care lupți de obicei. A mai venit şi altădată. Ne întâlneam chiar regulat în biuroul meu. Am început să fiu şi eu mai îndrăsneț. Mă îndoiam însă grozav de mine. Totuşi nu eram convins că poate să fie cevà serios, deşi vedeam bine că nu se potriveà cu ce cunoscusem până atunci. Trecutul meu, experiența mea, de care făceam atâta caz, nu îmi erau de nici un folos.

Cu toate astea, merseserăm amândoi foarte departe, dar nu atât ca să compromitem totul.

Întâlnirile noastre aveau loc totdeauna după amiazi, în orele când trebuià să fie la cursuri. De multe ori absențele ei au pus-o în mare încurcătură.

În timpul acesta mama, care mă iubeà ca pe singurul ei copil, făceà tot felul de planuri pentru viitorul meu. Ea nu visà

little apartment in my mother's house, stylishly decorated, with a separate entrance. I told her how pleased mother would be to meet her again... Of course, there was no such meeting. I took precautions to prevent anybody from entering my apartment, particularly my mother. I was a true gentleman. As I said, I was a changed man. You haven't the slightest idea what it means to be a new person. Not to have the weapons you used to fight with any more. She came to my apartment on several occasions. We met in my office on a regular basis. I grew more daring. I seriously doubted myself, though. I still wasn't sure whether this would prove to be the real thing, even though I clearly saw how it differed from past affairs. My past life, my experience, which I used to boast of so very often, did not help in the least.

"We'd gone very far, but we had not yet crossed that line which compromises everything.

"We met up only in the afternoons, when she was supposed to have classes. She was often in trouble because of her absences from school.

"In the meantime, my mother was making all sorts of plans for my future. I was her only son and she loved

decât partide strălucite. Recepțiunile la noi se țineau lanț dela o vreme. Toți credeau că şi căsătoria mea e hotărâtă pe curând. Se făceau pronosticuri. Eu însă mă eschivam şi de aici numeroasele scene pe care mi le făceà mama mea şi în care eu nu reacționam decât foarte apatic. Legătura mea mă transformase cu totul. Pentru prieteni, pentru cercurile pe care le frecventam, devenisem un străin.

Pe de altă parte, eu nu mai aveam nici o linişte. Nu mai ne ajungeau orele de după amiază. Amândoi eram apucați de un fel de friguri. Situațiunea aceasta devenise intolerabilă.

Într'o zi am fugit amândoi. Par'că văd şi acum, acea zi luminoasă de August... Erà pe la orele 12. Plouase de dimineață. Am ieşit în stradă. Îmi băteà inima... N'am aşteptat mult şi deodată zăresc silueta ei. Când am văzut-o că se apropie, n'am mai ştiut ce să fac. M-am repezit şi i-am luat mâna, să i-o sărut cu recunoştință. Emoția mea erà aşa de mare, încât trecătorii în urma noastră râdeau cu poftă, de această scenă puțin banală, în care nu-mi mai dădeam seama de nimic.

Pe urmă ne-am suit într'un automobil, pe care mi l-a pus la dispoziție un prieten.

me. She hoped I'd marry a wealthy woman. She was throwing party after party. Everyone thought I would get married very soon. Speculation was rife. I avoided the parties thrown by mother, and that caused her anger, to which I grew almost insensible. My affair had changed me utterly. I had become a stranger to my friends and to the social circles I once used to frequent.

"On the other hand, my heart was in turmoil. Those afternoon hours always seemed to us too brief. We were both in the grip of a fever. The situation was becoming unbearable.

"One day we eloped. Even now I can picture that sunlit August day... It was about 12 o'clock. It had rained that morning. I went out into the street. My heart was pounding... Soon enough I caught sight of her. When I saw her coming towards me, I could not contain myself any longer. I rushed towards her and kissed her hand gratefully. I was so frantic that the people who passed us laughed heartily at my total oblivion of the rest of the world.

"Then we climbed into the car I'd borrowed from a friend and drove away. At first we had no idea where to

Şi am pornit. La început nu ştiam unde o să mergem.

Am luat drumul Ploeşti-Vălenii de Munte. De acolo ne-am îndreptat spre Suzana-Cheia. Doamne, e greu de spus, în momentele alea, ce se petreceà în noi.

Erà pentru prima oarà când ne simțeam liberi, ne perduserăm mințile.

Ajungem la Suzana, o mânăstire de maici, aşezată într'o pozițiune fermecătoare, în mijlocul pădurilor de molifți şi de mesteacăni.

Am tras la Arhondărie. Un miros de brad şi de apă de munte ne îmbată. Erà încântător.

Am început să ne sărutăm în curte. Perduserăm amândoi orice măsură. Maica starița care erà de față, aşteptă să terminăm. Mi-aduc aminte că, în loc să se supere, ne-a sărutat pe amândoi şi ne-a binecuvântat.

Eram acum fericiți. Camera noastră aveà vedere peste Valea Cheii. Din balcon îmbrățişam toată această splendidă privelişte. Zile întregi ne încuiam în casă, nu ne mai vedeà nimeni, dispăream pentru maici, care veneau îngrijate din când în când, să ne bată în uşe, să vadă dacă mai trăim.

Una din distracțiile noastre erà vânătoarea de păstrăvi

go. We headed for Ploeşti-Vălenii de Munte. From there, we drove to Suzana-Cheia. Oh God, how hard it is to find words for what we felt during those hours.

"For the first time in our lives, we were free and we were overwhelmed with joy.

"Then we came to Suzana, a nunnery beautifully set and surrounded by spruce and birch forests.

"We lodged in the Guest Chamber. The smell of the fir-trees and mountain springs intoxicated us. It was magic.

"We kissed while still in the courtyard. We were alone in the world. The abbess, who was present, waited for us to relent. I remember how, instead of getting upset, she kissed us both and gave us her blessing.

"At last we were happy. Our room looked across the Valley of Cheia. From the balcony, our eyes took in the extraordinary landscape in its entirety. We spent all day in, day after day, out of everybody's sight. The sisters never saw us, they got worried and knocked at our door every now and then to make sure we were still alive.

"One of our pastimes was fishing for trout or just

sau să ne culcăm în iarbă şi să ascultăm în tăcere sgomotul isvoarelor dela munte.

Eu o iubeam, o iubeam ca un nebun, din ce în ce mai mult. În fiecare zi erà ceva nou, nici o zi nu se asemănà cu alta. Fugeam de lume. Nu eram mulțumiți decât când eram singuri. Nu ştiu când au trecut trei luni. Nu ştiu dacă am trăit pe pământ sau a fost numai un vis.

Isprăvisem banii. Trebuià să plecăm de aici. N'aveam însă nici o grije. Uitam orice lângă ea. Nu mă puteam gândi la nimic. Ce-mi păsà mie! Nu mă gândeam decât numai să-i fac plăcere.

Mama mea mă amenințase. Îmi tăiase venitul pe care mi-l serveà regulat până atunci. Cum am sosit i-am trimis vorbă, că sau ne primeşte împreună sau refuz de a veni să o văd. Bine înțeles că mama, o femee autoritară şi care nu erà învățată să vorbesc cu ea aşa, nu s'a supus.

În Bucureşti mă plictiseau toți.

Fel de fel de intervențiuni să-mi viu în fire. Deşi nu făcusem nimănui nici un rău, pasiunea asta a mea, erà considerată de foarte puțini cu simpatie. Pentru cei mai mulți, eram pur şi simplu ridicul.

lying in the grass, quietly listening to the murmur of the mountain brooks.

"I loved her. I loved her madly. I loved her more with each passing day. And each day was different—no day was like another. We did not want to see anybody. We could only be happy alone. Three months went by like a mere instant. I still wonder whether it was real or just a dream.

"Then our money was spent. We had to leave that place. I still had no care in the world. Nothing mattered as long as I was with her. I could not think of anything else but her. What did I care? All I thought of was to tend to her every need.

"My mother threatened me. She cut me off financially. As soon as we arrived back in town, I sent word that she must either agree to see us both or I would not see her at all. Of course, mother, being authoritarian and not accustomed to my talking to her that way, did not concede.

"In Bucharest, everybody bored me.

"All sorts of attempts were made to restore me back to my old self. Though I had never done anybody any harm, everybody disapproved of me. To most my actions looked absurd.

Chestia banilor de care aveam nevoe mă strângeà însă grozav. N'am stat să mai aleg. N'aveam timp!

Sub imperiul necesităților, ştiți, că totdeauna am lucrat. Până nu sunt silit, nu ies din ale mele. Atunci m'am hotărât, deşi simțeam o repulsiune violentă, să mă pun în contact cu oamenii de afaceri, cu samsarii, care să-mi găsească bani. N'am ezitat. N'am pus condițiuni, n'am discutat. Am acceptat tot, tot ce mi s'a cerut, fiindcă aveam nevoie. În casa unui bancher veros, s'a făcut târgul.

Am semnat pentru nişte sume de nimic, poliți de o valoare considerabilă, contrafăcând semnătura mamii mele. Am luat banii mulțumit. Peste câteva zile a isbucnit scandalul. Am fost la parchet... Eu însă am rămas impasibil. Când sunt provocat, ştiți, cum răspund. Nu înțeleg să mi se reziste. Rezistența mă exasperează. Mi-am apărat dreptul meu de a iubi cu tărie şi am isbutit. Mama mea a plătit tot, a plătit mai ales scump, fiindcă am înțeles la urmă eu să pun condițiunile.

De atunci nici un incident, nimic, nimic fraților, nimic n'a turburat viața asta a noastră, visul pe care-l trăiam alături amândoi. Ce făceam? Nu ştiu! Ce ne-am spus luni şi luni de a rândul tot timpul ăsta? Nu ştiu. Ştiu că eram singuri, noi

"Our lack of money was very much in the way. I had to do something. I had no choice and no time to wait!

"You know how I am. When it is absolutely necessary, I wake up. So I decided, against my better judgment, to turn for money to businessmen, to go-betweens. I didn't hesitate. I didn't insist on terms. I didn't object to anything. I accepted everything I was asked to do because I was in desperate need of money. The deal was sealed at a dishonest banker's house.

"I signed bills of exchange of considerable value in return for a paltry sum, forging my mother's signature. I was happy I had found the money. A few days later, the scandal broke. I went to court... Nothing moved me. You know well enough how I respond when provoked. I can't bear opposition. Resistance drives me mad. Passionately, I defended my right to love and I succeeded. Mother paid it all and she paid dearly as, in the end, I imposed my own conditions.

"Not one single thing, nothing, nothing at all could hinder our beautiful dream. What exactly did we do? I don't know! What did we talk about all those months? I don't know. All I know is that we were alone, just the two

amândoi şi numai amândoi, nedespărțiți. Ne uitam unul la altul, ne bucuram că suntem împreună, vecinic amețiți, cu ochii pe jumătate închişi, tremurând de atâta iubire şi fericire...

Erà o viață asta, aveți să-mi ziceți? Nu ştiu. E frumos un bărbat să cadă aşa jos..? Nu ştiu... Sunt de două luni pe front. Şi dorul de ea e cumplit... Dorul de a o vedeà, de a o aveà iarăşi. Ah! fraților, nu ştiți câtă tristețe e în mine! De multe ori vreau moartea. Am căutat-o înaintea inamicului. Filip o ştie. Nu m'a vrut niciodată. Am părăsit escadronul în contra ordinelor şi m'am dus în rândurile infanteriei. Auzisem şi eu că la infanterie se moare mai lesne. Ei bine, nu s'a putut. Cu mine a fost o excepție. În iubire şi înaintea morții, n'am fost ca toată lumea. Una m'a vrut prea mult, alta de loc. Ce să fac acum? În fiecare zi mai rău, mai rău. Spuneți şi voi ce e de făcut?

Aici îşi opreşte povestea sa sublocotenentul Stroja. Noi nu l-am întrerupt de loc. L-am ascultat cu o compătimire şi cu un respect aproape religios. Soarta lui erà cu adevărat de plâns. Am căutat să mai însuflețim conversația, i-am pus diferite întrebări, la care s'a grăbit să ne răspundă foarte

of us, inseparable. We lost ourselves in each other's eyes, happy that we were together, intoxicated, our eyes half-closed, trembling with so much love and happiness...

"You may wonder: what kind of life was that? I don't know. Is it right for a man to stoop so low...? I don't know... Now I have been at the Front for the last two months and I miss her unbearably... I miss seeing her, having her once more. Ah! You can't possibly imagine how wretched I feel, brothers! I have looked for death many times. I have sought it in battle. Filip knows. But death never finds me. I went AWOL from the squadron to join the infantry. They said you were more likely to die in the infantry. But it didn't happen. I was an exception. In death as in love, I am different from the rest. Love chose me, but not death. What can I do now? It gets worse with every day that goes by. You tell me now, what should I do?"

Sub-lieutenant Stroja had finished telling his story. No one had interrupted him. We had listened with sympathy, with almost pious deference. His tale was tragic indeed. We tried to continue the conversation, we asked him questions which he readily answered. One of us

amabil. Unul dintre noi, a voit să ştie numele iubitei sale sau a „amorezii”, cum îi zicea el, şi i-a răspuns cu o bunăvoință nemărginită, deşi noi am considerat lucrul acesta ca o „gafă”.

Ne-am luat apoi bună seara şi ne-am culcat fiecare în paturile pe care ni le-a pus gazda la dispoziție. Eram prăpădiți, obosiți şi murdari. Nedesbrăcați de mai multe zile, profităm de aşternuturile albe ale priotesei şi adormim cu o senzație plăcută, pe care o aveam numai acasă în patul nostru. N'am fost norocoşi. În spre dimineață s'a dat alarma. Toate trupele trebuiau să evacueze în cea mai mare grabă satul. În timp ce trompetul sunà în şosea adunarea, noi somnoroşi şi sgribuliți de frig, ne făceam o toaletă sumară.

Escadronul e gata. Îşi aşteaptă numai ofițerii. Eşisem toți şi ne punem în capul lui.

Lipseşte Stroja. Trimitem să-l caute în odaia unde dormise. Nu e. Aveam parcă o presimțire. Punem imediat să se cerceteze în toate părțile. Nu e.

Trebuià să plecăm. Suntem extrem de îngrijați.

wanted to know the name of his lover—his “amoureuse”, as he called her, and he answered the question with infinite kindness, even though the rest of us considered that question to have been a “blunder”.

Then we bade good night and fell into the beds our host had provided. We were broken, exhausted, filthy. Having lived in the same uniform for days, we took advantage now of the white bedding and peacefully fell asleep, as peacefully as we'd sleep at home in the comfort of our own beds. But luck was not on our side. Before dawn, the alarm rang. All troops had to evacuate the village immediately. While the sound of the trumpet was calling everyone to gather in the street, we managed to wake ourselves with a splash of cold water.

The squadron was ready. They were awaiting the officers. We had all come out and took our places in the first ranks.

Stroja was not with us. Somebody was sent to look for him in the room he'd occupied. He wasn't there. We began to fear something had happened. We sent the men to look for him everywhere. He had vanished.

We had to be going. We were really concerned about

Lipseşte şi ordonanța lui. Totuşi nu ne închipuim nimic, aşteptăm dintr'un moment într'altul, să-şi facă apariția.

Pe şoseaua principală e o îmbulzeală de nedescris. Trăsuri de subsistență, tunuri, care de baterie, căruțe cu boi, abia ne facem loc. Reuşim să ieşim din sat. Un noroi grozav, clisos, până la genunchi. Toată lumea asta care e în urma noastră, ştim bine că nu se puteà salvà, va rămâne în prada inamicului. La gândul acesta, sufletul ni se umple de melancolie şi neliniştea care ne-o dă lipsa lui Stroja, măreşte şi mai mult tristețea sguduitoare, ce o simțim.

Se luminează de ziuă. Spectacolul ce-l avem înaintea noastră e unic.

În băltoage de noroi, zac vitele dela vehicule încărcate, care cad extenuate de foame şi de oboseală. Ele se culcă şi ochii lor mari parcă cer îndurare. Cai morți, cu picioarele țepene şi cu pântecele umflate, stau presărați în dreapta şi în stânga drumului, la fiecare câteva sute de metri, ca nişte uriaşe şi macabre pietre chilometrice. Capre numeroase, oi căzute pretutindeni, cari mai rumegă încă, dar cari nu se mai pot sculà. Viței altădată sburdalnici, rătăcesc acum de turme, pentru a se împletici şi a cădeà în noroiul comun, din care n'au

him. His batman had vanished too. Yet we did not imagine the worst—we were still expecting him to appear at any moment.

The hustle and bustle of the main road was hard to describe. Supply wagons, cannons, cannon carts, carts pulled by oxen—we could barely make headway. We finally struggled out of the village. The mud was knee-high, slimy. We knew well enough that all those left behind would not escape the enemy. That thought, together with our uneasiness over Stroja's disappearance, made for a mournful departure.

Then day broke. As the curtain of night was drawn aside, a horrifying scene revealed itself.

Cattle, exhausted by hunger and the heavy loads they had pulled, were dropping one by one in the mud and muck. As they knelt, their wide eyes seemed to beg for mercy. Every few hundred metres, by the side of the road lay dead horses, their legs stiff, their bellies swollen, like huge, lugubrious milestones. Dead goats and sheep were strewn all over the place, horses were chewing but were unable to get up from the ground. Calves, once lively, having lost track of their herds, were wandering, slipping

să se mai ridice niciodată. Ceva mai la o parte, dăm peste lăzi de pesmeți, cutii de conserve, aruncate lângă o trăsură răsturnată şi câțiva rezervişti cu bărbile mari, cu privirea stinsă şi mâinile înghețate, caută în culmea desperării să pună regulă, în ce a mai rămas.

Suntem mai liberi. Din coada coloanei ni se anunță că în urma noastră, a sosit ordonanța lui Stroja. Oprim imediat escadronul şi chemăm soldatul.

Soldatul ordonanță Stanciu se prezintă călare, salută drept, milităreşte. El ține în stânga, de un căpăstru calul ofițerului său, vioi, plin încă de neastâmpăr şi de spumă.

—Ce e Stanciule? Unde e d-l sub-locotenent Stroja?

—Să trăiți, d-le sublocotenent! D-l sublocotenent Stroja a dezertat.

—Ce vorbeşti mă?

—A zis, că se duce la amoreaza dumnealui...

—Cum?...

—La cocoana dumnealui..., adaogă el crezând că e

and stumbling in the deadly mud which swallowed everything coming its way. On the side of the road we came across boxes filled with dried bread, and tin cans scattered by a wagon which had overturned. A couple of unshaved reservists with sullen eyes and frozen hands were desperately seeking to salvage what they could.

Finally we had clear road ahead. From the end of the convoy, someone sent word that Stroja's batman had caught up with us. We stopped the squadron at once, and asked to see the man.

The batman, Stanciu, reached us on horseback, took upright position, and saluted. With his left hand he held the bridle of his officer's horse, which was panting, its mouth agape and foaming.

"What's the matter, Stanciu? Where is sub-lieutenant Stroja?"

"Sir! Sub-lieutenant Stroja has deserted."

"Say that again?"

"He said he was going to see his amoureuse..."

"Said what?..."

"To see his mistress..." he added, trying to make

nevoe s'o îndrepte.

Suntem consternați. Un moment nu ştim, ce să-l întrebăm.

— Tu ce ai spus?..

El dă din umeri.

—Că aş merge şi eu la a mea...

Urmează o tăcere. Privim muți, încremeniți, caii şi omul, care ne vorbea. Imposibil să-l înțelegem.

—Cum am ajuns acolo, să trăiți domnule sub-locotenent, la avant-posturi, lângă o pădure, D-l sublocotenent a descălecat şi mi-a dat ordin să aştept. „Ai grije de iapa mea, de Maşa, mi-a zis. După ce a sărutat-o aici, pe frunte între ochi, mi-a poruncit: „Să dai plicul ăsta d-lui sublocotenent Filip".

Când ne-am despărțit, am dat mâna amândoi, ca frații. Şi mi-a spus: „Stanciule, te las sănătos. Să spui la toți băeții din escadron, că am plecat la amorează, nu la inamic... şi n'aibă grije, c'o să mă întorc, ca să-mi fac iar datoria". Asta ştiu, să trăiți, d-le sublocotenent.

Filip ia plicul în mână, îl desface şi citeşte:

himself understood.

We were baffled. For a moment, we found ourselves speechless.

"And what did you say to him?..."

He shrugged his shoulders:

"That I'd like to see mine, too..."

Then silence. We stared at the man talking to us, then at the two horses, in speechless bewilderment. We could not begin to understand.

"As soon as we got there, sir, to the outpost near the forest, Sub-lieutenant Stroja dismounted and ordered me to wait. 'Take care of my mare Maşa', he told me. After he had kissed her here, on the forehead, between the eyes, he ordered me: 'Give this envelope to sub-lieutenant Filip'.

"Then he and I parted. We shook hands like brothers. He told me: 'Farewell, Stanciu. Tell all the lads in the squadron that I've run to my amoureuse, not to the enemy... Tell them not to worry about me. Say that I'll be back of course and do my duty'. That's all I know, sir."

Filip took the envelope, opened it and began to read aloud:

„Către foştii mei camarazi. Nu încerc să mă apăr. Prea e mare ruşinea pe care v'o aduc vouă, regimentului nostru şi numelui de ofiţer. Dacă mi-e permis o ultimă dorinţă, atunci vă rog din tot sufletul, interveniţi la cei în drept, ca, Maşa să fie lăsată soldatului meu, pentru credinţa ce mi-a arătat-o. I-o dăruesc lui în plină proprietate, l'am autorizat să v'o spue. Cred că această dorinţă va fi respectată, oricât de lipsit de onoare e omul, care are curajul să stea cu voi de vorbă, când vă adresează aceste rânduri". *Stroja.*

O lună şi jumătate a trecut de atunci! Într'o zi, Filip Stanciu şi cu mine, suntem chemaţi ca martori, înaintea Curţii Marţiale la Bacău.

Sub-locotenentul de rezervă Stroja Nicolae e judecat şi condamnat la moarte pentru dezertare la inamic.

Singur Stanciu a protestat, în cât a fost nevoe, să-l dea afară din sală. Noi am primit verdictul cu resemnare.

"To my former comrades. I will not try to defend myself. There are no excuses for the great shame I bring on you, on our regiment, on my status as an officer. If I may be allowed one last wish, I am begging you to see to it that my batman gets Maşa in exchange for the loyalty he has shown me. I am giving her to him, she will be his to hold. I have instructed him to tell you this. I believe my wish will be granted—however ignoble the man who dares speak to you through these lines." *Stroja.*

A month and a half passed since that day. One morning, Filip, Stanciu and I were called as witnesses before the Court-Martial in Bacău.

Sub-lieutenant reservist Stroja Nicolae was tried and sentenced to death for desertion to the enemy.

Stanciu alone objected so strongly that he had to be ejected from the courtroom. As for the rest of us, we listened to the verdict with resignation.

Şcoala Sfânta Maria, Pitar Moş
Bucureşti 1908

Pe poziţie

Am călătorit, am călătorit, cum am iubit, am iubit... Şi în toate călătoriile mele, am făcut ce am făcut totdeauna: am iubit.

Cea din urmă e cea mai frumoasă... Cea mai frumoasă a fost acum un an! A ţinut aşà de puţin încât azi îmi face aşà de rău când mă gândesc... Şi numai eu sunt vinovat că a ţinut aşà de puţin... da, numai eu.

From the Trenches

I have travelled and loved, travelled and loved... On all my journeys, I have always loved. More or less.

The love affair that's closest in time is always the most beautiful... The most beautiful was a year ago! It really hurts to remember how brief it was... And I'm the only one to blame for its short duration... yes, the guilt is all mine.

În călătoriile mele eram acelaș. Gândul meu erà totdeauna la alta. În străinătate, pe unde, mai ales, mi-am făcut viața, eram așà de cunoscut, încât pretutindeni parcă eram acasă.

Îmi făcusem un fel al meu de a fi, aveam groază de singurătate, cum aș fi murit de frică, să văd veșnic aceeași oameni, sau să mă întâlnesc cu aceleași figuri.

Nu mă lipeam de nimeni, treceam ușor ca un fulg, cu un surâs pe buze și cu nimic în suflet. Așa eram eu. Și totuși, viața asta mă mulțumeà și pentru nimic în lume n'aș fi voit s'o schimb.

Viața asta de vagabond vesel, de perpetuu turist și client al Expresurilor, de vizitator asiduu al Plajelor, al Palaçurelor, de oaspete nelipsit al atâtor centre cosmopolite... Nimic nu mă puteà reține. Nimic nu mă interesà, decât exact atâta cât să am o plăcere. Nu m-ar fi legat nimic, n-ași fi aprofundat nimic, tot ce erà efort'mi-erà penibil, tot ce erà plăcere, îmi deșteptà frenezie și îmi exaltà setea de viață.

Să nu credeți că iubeam natura. Frumusețile Alpilor'mi-erau tot așà de indiferente, ca și arta cea pură a palatelor din vechile cetăți italiene, sau pânzele Renașterei.

Într'un muzău celebru eram un străin; în mijlocul unui

My travelling never changed who I was. All I could think of was the next woman I would meet. I have spent my life abroad: people knew me so well that I practically felt at home everywhere.

Wherever I went, I had my own rules. I was afraid of two things: solitude and the prospect of seeing the same faces or meeting the same people over and over again.

I did not attach myself to anyone; I flew from one woman to the next, light as a feather, with a smile on my face and nothing in my heart. That was me. Yet, I was satisfied with the life I led; I would not have changed it for the world.

Living like a happy vagrant, a permanent tourist, a regular of express trains, beaches, Palace hotels, and so many cosmopolitan cities... Nothing could hold me in one place. Immediate pleasure was my only concern. I had no interests, I never went beyond the surface of things. I hated the mere idea of effort; by contrast, anything related to pleasure exalted me, woke my appetite for life.

Don't imagine that I was a lover of nature! I felt equally indifferent to the beauty of the Alps, the exquisite artistry of the palazzos in old Italian fortresses, or Renaissance paintings.

I never felt at home in a famous museum; beautiful

peisaj frumos un absent. La teatru antractele aveau un sens, jocul genial al unui artist, erà un prilej ca să dorm.

Plăcerea la mine nu îmbrăcà forme variate, ea nu aveà decât un ideal, dinaintea căruia se închinà: femeea. O căutam pretutindeni şi, dacă n-o găseam, o inventam. În jurul ei se învârteà totul.

Deplasările, cursele mele nebuneşti, dealungul atâtor oraşe, pe care le colindam, nu aveau alt scop. Totdeauna o intrigă amoroasă, o femee! Cum îmi erà aerul de necesar, tot aşà nu concepeam viața decât să mă mişc într'acest cerc vițios şi frivol.

Vecinic la pândă, atent, cercetător, curios, discret sau indiscret, după împrejurări, jocul acesta varià la infinit, după cum se prezentau profitul, şansele, cazul. Da, ajunsesem, ştiți cum sunt câinii aceia de vânătoare, admirabil dresați, încât nu le "ratează" niciodată lovitura. O nu-mi lipseà nici "adresa", nici experiența, nici îndrăsneala, nici prestigiul.

Eram blazat când trebuià spiritual, când se cereà amabil numai sau din potrivă sentimental la exces, amuzant, melancolic, plin de vervă sau de morgă, jocul acesta complicat — înțelegeți — comporta o infinitate de nuanțe şi eu îl maniam,

landscapes meant nothing to me. At the theatre only the intervals made any sense to me, whereas an actor's brilliant performance merely provided me with an opportunity to sleep.

For me, pleasure did not come in a variety of forms. I worshipped one idol alone: woman. I looked for her everywhere and, if I could not find her, I made her up. It was she who made the world go round.

All my journeys, my frantic dashing through so many cities had no other purpose. Always an affair, a woman! I could not live my life outside this frivolous routine any more than I could have lived without breathing air.

Always lurking, careful, inquisitive, curious, discreet or indiscreet, depending on the circumstances, I played this game in its endless variety, going by profit, luck and opportunity. I had become an expert, like those hunting dogs which are so perfectly trained that they never "miss" their target. I had them all: expertise, experience, boldness, and reputation.

I was blasé when necessary, witty when required. I could be either distant or excessively sentimental, amusing, melancholic, full of spirit or arrogance. This complicated game, you see, had a myriad shades and, like a virtuoso, I had mastered

cu arta consumată a unui virtuoz.

Aveam un ochiu experimentat, ştiam în orice situațiune cât să risc, nu mă înşelam în micile mele prevederi, nu încercam niciodată imposibilul, fiindcă aveam oroare să fie ridicul.

Toate astea erau pentru mine ca un sport, agreabil, "antrenant" la culme, aveam micile mele satisfacțiuni de amor propriu şi încercam sentimentele intime cele mai variate. Câte senzațiuni delicioase, câte momente rare, pe care nu le voiu uità, câtă iubire risipită, în această goană a mea, spre o fericire pe care am căutat-o, numai în nestatornicie şi în artificiu.

N'am simțit adevărata pasiune: dragostea aceia mare, necondiționată, în care ființele ce se iubesc, se topesc în una şi aceeaş credință. Iubirea mea n'a cunoscut devotamentul şi sacrificiul, până la ultimele limite.

A trebuit să vie răsboiul, pentru ca să-mi dau seama, că în sufletul meu circulă ceva nou. Ei bine, clientul Sleepingurilor şi Palaçurilor nu cunoşteà asta. Setea de a iubi profund, cu ochii închişi, de a adorà, de a te prosternà umilit şi de a-i jurà, la picioarele ei, credință toată viața, în clipa asta, e mai tare decât ori şi ce.

E o nevoe „redutabilă", aproape mistică, care'mi răstoarnă tot trecutul şi nu o pot asemănà decât cu ardoarea

it to perfection.

I had a trained eye. I always knew how far I could go. I never went wrong in my modest anticipations; I never attempted the impossible, because I abhorred ridicule.

All this was a kind of gymnastics to me, both agreeable and highly challenging. I had my small vanities and my inner life was far from being monotonous. So many delicious sensations; so many extraordinary moments that remain unforgettable. So much wasted love in my fickle, artificial idea of happiness.

I have never known real passion: that deep, unconditional love when you become one with your beloved. What I called love had nothing to do with either devotion, or limitless sacrifice.

It took the onset of war to make me see that something had at last bloomed in my soul. A regular of sleeping cars and Palace hotels, I had never experienced what I feel now. The need to love deeply and blindly, to adore, to kneel humbly at her feet and vow fidelity for life is suddenly showing itself to me.

It is a strong, almost mystical need that contradicts my whole past, and I can only compare it to the passionate ardour of

pasionată a ateului, care îmbrățişează religia.

Am luat parte la câteva bătălii. Nu fac niciun caz de asta. În tot timpul acesta, am văzut moartea de aproape. M'am învățat s'o privesc cu linişte. Rănile mele m-au întărit, m-au învățat să rabd, fără să strig. Săptămânile petrecute în spital sunt lucruri care nu se şterg, care rămân. Nopțile şi zilele în şir, aici, pe poziție, bombardați furios în dreapta şi în stânga, în urletul infernal al maşinelor de luptă, sfârşesc prin a uzà, a sdrobi toate vechile rezorturi ale sufletului. O nouă ființă iese, o creatură mai simțitoare, mai bună, mai generoasă, pe ruinile unui trecut de farse şi de plăceri. Războiul ne-a purificat, ne-a înălțat. În aceste 10-11 luni de privațiuni, de suferințe şi decepțiuni, nu vi se pare că am devenit mai gravi, mai sfioşi şi mai buni?

În momentele acestea, îmi revine imaginea, chipul încântător al unei femei. Una din acele multe, căreia fantazia şi egoismul meu, i-au făcut de sigur atâta rău. Nu pot să nu simt, oridecâteori mi-aduc aminte, un regret, o dorință fierbinte, de a reparà aceea-ce inconştiența mea a comis. Să vă povestesc.

Eram în Engadin la Pontresina (Elveția) în iarna care a precedat intrarea noastră în acțiune. Mi se spusese că acolo vin

an atheist who discovers religion.

I have played my part in a number of battles. I wouldn't boast about it. I have been looking death in the face all this time. I have learned to look at it with serenity. My wounds have made me stronger, have taught me to suffer without complaining. Those weeks in hospital cannot be forgotten; they will stay with me forever. After the nights and days spent here in this outpost, under furious bombardment from all directions, in the infernal noise of war machines, my soul will never be the same. I am a new man: more sensitive, kinder, more generous. I no longer worship ruses and sheer pleasure. The war has purified and ennobled us all. During these ten or eleven months of deprivation, suffering and disappointment, we have become more serious, shyer, kinder, all of us—I am sure you see what I mean.

And it is now that this image, the lovely face of a woman comes to mind. One of the many who, without doubt, were harmed by my fantasies, my selfishness. Whenever I recall her, I repent: I wish I could make amends for my past recklessness. But let me tell you the whole story.

I was in Engadin, at Pontresina (in Switzerland), in the winter before our entry into the war. I had been told that English

Englezoaice şi Americane. Erà un gen preferat şi foarte căutat de mine. Am ajuns exact... pe la începutul lui Decembrie, când începe şi sezonul în această splendidă localitate de munte, situată la vreo 1800 metri înălțime, la poalele unui ghețar imens, de câțiva chilometri lungime.

Am descins la Schloss-Hotel. În prima zi nimic. A doua zi observ şi constat apariția plăcută a unei familii. La început am crezut că e tatăl, mama şi fiica. M-am informat la portar şi am aflat că e d-na Walmsley din Edinbourgh cu fiica sa Evelyne, însoțite de Mr Sharp, fratele d-nei Walmsley, fost căpitan de fregată. Nu regretam că am venit. Imaginația mea s'a aprins îndată şi acel demon, care se iveà în mine, oridecâteori vedeam o femee frumoasă, a apărut. Bineînțeles am făcut cunoştință chiar în ziua aceia cu Mr Sharp, prin care speram să fiu prezentat d-şoarei Walmsley şi mamei sale.

După supeu, găsesc familia instalată în sala de lectură, răsfoind nişte reviste ilustrate, în timp ce eu conversam cu un amic de ocazie.

În momentul când treceam într'alt salon, cineva mă bate

and American women frequented the place. It was exactly the kind of women I liked. I arrived there, let me see, around... the beginning of December. It was also the start of the season in that beautiful mountain resort situated at approximately 1,800 metres altitude, at the foot of an immense glacier which was several kilometres long.

I checked in at the Schloss Hotel. Nothing happened on the first day. The next day a family turned up. I was pleasantly surprised. At first I took them to be father, mother and daughter. I asked the doorman and discovered that the ladies were Mrs Walmsley of Edinburgh and her daughter, Evelyn, and they were accompanied by Mr Sharp, Mrs Walmsley's brother, a former frigate captain. I was glad I had come. My imagination was suddenly roused, and the demon that materialized inside me whenever I saw a beautiful woman began to stir. Of course, I made the acquaintance of Mr Sharp that very same day, in hopes of being introduced in due course to Miss Walmsley and her mother.

After supper, while I was talking to a chance acquaintance, I caught sight of the family sitting in the reading room, leafing through some illustrated journals.

The moment I was leaving the room, someone tapped me

pe spate, mă întorc şi recunosc pe Mr Sharp. Mă înclin dinaintea lui, cu o politețe exagerată. Mr Sharp mă apucă de braț şi mă aduce cu un aer de triumf, înaintea d-nei şi d-şoarei Walmsley.

Nu ştiu cine a spus că cea mai frumoasă femee e o Englezoaică, ca şi cea mai urâtă. Caracterele acestei rase, parcă dinadins se potrivesc unor asemenea contraste.

În toată înfățişarea d-şoarei Walmsley se vedeà o linişte nobilă, o distincțiune aristocratică, un aer de detaşare şi de absența oricărei preocupări meschine. Erà o frumusețe ideală, pe care o întâlneşti, numai pe pânzele maeştrilor şi cum rareori natura, poate concepe ceva mai asemănător ca puritate şi perfecțiune. Ochii ei albaştri deschis, priveau în infinit şi aveau o expresiune îngerească, dinaintea căreia omul se simte vrăjit şi învins. Cu o carnație albă şi fină, de o gingăşie suverană, Evelyne erà aşa de frumoasă şi de seducătoare, încât niciodată n'am avut intuiția mai clară, că femeea e de esență divină.

Am stat trei sferturi de oră de vorbă, mai mult uitându-mă la ea, în timp ce afectam o curtenie corectă şi respectuoasă care am simțit că-i impresionà plăcut.

A douazi de dimineață o întâlnesc pe Evelyne în hallul hotelului. Erà în costum de sport, cu „swetter” alb de lână, cu

on the shoulder; I turned round and saw Mr Sharp. I bowed before him with exaggerated courtesy. Mr Sharp took my arm and triumphantly led me to Mrs and Miss Walmsley.

I don't know who said the most beautiful women, as well as the ugliest ones are English. The characteristics of that nation seem to encourage such contrasts deliberately.

Miss Walmsley's appearance suggested noble peace, aristocratic dignity, detachment and absence of all mean preoccupation. She possessed such ideal beauty as encountered only in the paintings of the great masters, a rare beauty, perfect and pure. Her pale blue eyes seemed to be contemplating the infinite; they had an angelic expression that bewitched and made you feel helpless. With her white, delicate skin, her irresistible gentleness, Evelyn was so beautiful and seductive that I had the sudden intuition that women were really divine in nature.

I spent three quarters of an hour talking to them, mostly gazing at her, actually. I behaved with decent, respectful courtesy which, I sensed, was making a good impression.

Next morning I met Evelyn in the hotel lobby. She was dressed for sports, wearing a white woollen jumper, a black cap

toca neagră pe cap şi cu botfori groşi cu ținte la tălpi.

Mă chiamă şi mă întreabă, ce program am pe ziua de azi.

—Nici unul, îi răspund.

Atunci îşi permite să mă roage în cazul când îmi face plăcere, s'o însoțesc, fiindcă vreà să facă Sky. Mă pun la dispoziția ei, flegmatic. Afară erà un soare strălucitor. Ne-am suit uşori pe un munte alături şi am început să ne scoborâm. Zăpada erà mare şi alunecoasă, şi fie că Skyurile noastre aveau un defect, fie că nu eram destul de antrenați, am căzut adeseaori. Nu odată am luat-o în brațe. Am ridicat-o de jos. Aceasta nu însemnà nimic, absolut nimic şi nu m'am grăbit să trag nici o consecință. Din potrivă, am observat acelaş ton corect, rezervat, chiar rece, deşi ne cuprinsese o veselie şi un râs, cu accidentele noastre cari se repetau. Am rămas aşà de mulțumiți şi de încântați de această partidă, încât ne-am promis să revenim şi a doua zi.

După masă am fost iarăşi împreună. De astădată ne-a însoțit şi d-na Walmsley. Am făcut o mică excursiune prin împrejurimi. Ne împrietenisem. În câteva zile câştigasem încrederea acestei oneste familii, încât în intențiunile mele, simțeam că se produsese, fără să vreau, o schimbare.

N'a durat mult acest lucru bun şi am început atacul meu

and heavy boots with metal studs in the soles.

She called me over and asked what plans I had for the day.

"No plans," I replied.

She took the liberty then of asking, if it pleased me, to accompany her: she intended to go skiing. I declared myself at her disposal in an indifferent manner. The sun was shining. We easily climbed up together and then went down the ski slope. The snow was deep and slippery and, either because there was something wrong with our skis or because we both lacked practice, we often fell. I clasped her in my arms more than once. I helped her to her feet. That meant nothing at all, so I did not jump to conclusions. On the contrary, I maintained the same correct, reserved, even cold attitude, though we could not help laughing wildly as a result of our frequent accidents. We liked this outing so much that we promised ourselves to return the following day.

That afternoon we met again. This time we were accompanied by Mrs Walmsley. We took a short trip nearby. We had become fast friends. Within a few days, I had earned the trust of this honest family, and I felt that my intentions had somewhat changed.

These good intentions were however short-lived: my

perfid. Ceeace erà surprinzător e că Evelyne cedà jocului meu, probabil fiindcă nu-l înțelegeà, sau poate că îmi păstrà dela început o simpatie, pe care, în sinceritatea ei, nu aveà de ce să o ascundă.

Evelyne, în definitiv, erà o fată tânără, fără nici o experiență. Şi armele mele erau periculoase. În special dela lecturile pe cari i le recomandam, aşteptam foarte mult. Aveam în valisa mea o colecție de cărți anume selecționate, pe cari m'am grăbit să i le pun la dispoziție. Evelyne citeà şi, mai ales, înțelegeà admirabil...

Flirtul nostru începuse în secret. Încet, încet însă, pentru anturajul nostru, nu mai erà nici un mister. „Oncle" Sharp erà ideal în această privință. D-na Walmsley, nevoită să steà în casă, nu se ocupà de noi, ne acordà o încredere nelimitată.

Într'o zi am mers mai departe ca de obiceiu. Fără să ne pară rău la nici unul, ne-am sărutat amândoi, aproape instinctiv, poate fiindcă eram prea aproape unul de altul. Evelyne am înțeles atunci că mă iubeşte.

N'aveam de ce să mai fiu „ambalat". Plăcerea acum pentru mine, erà să mi o ataşez cât mai mult, să o ştiu cât mai în puterea mea, să sfărâm ultima rezistență, să o văd că mi se

insidious attack had already begun. What surprised me was that Evelyn surrendered to my game, either because she failed to understand it, or because her genuine affection had chosen me from the start, and, honest as she was, she saw no reason to hide it.

After all, Evelyn was young and inexperienced. My weapons, on the other hand, were dangerous. I had particularly high expectations from the books I recommended to her. In my suitcase I carried a careful selection of books that I would hasten to offer. Evelyn was reading at my suggestion, and, what is more, she understood...

Our flirtation had begun in secret. However, those around us soon knew what was going on. "Oncle" Sharp was perfect in this respect. Mrs Walmsley, forced to remain at home, did not watch us: she trusted us without reserve.

One day I went further than usual. Without regret on either side, we kissed, almost instinctively, perhaps because we were too close to each other. That was when I understood that Evelyn was in love with me.

I had little reason to keep pushing. My satisfaction now came from securing her attachment, from knowing that I had her more and more in my power, crushing the last shreds of

abandonează cu totul.

Şi am reuşit. Amândoui iubeam sportul. Cursele de bobsleigh le-am făcut împreună, alături, lipiți, strânşi unul de altul. Porneam de pe munte strigând prelung „Boob!”, cu o viteză vertiginoasă, în spre văile liniştite ale Celerinii. Cu pupilele dilatate, fixe, roşii la față, sburam pe sub crăcile înghețate de brad ca nişte fantome. Sângele ei rece, n'o părăseà o clipă, în situațiile cele mai impresionante, când ne jucam viața pentru câte un tur de forță. La skyjoring erà neîntrecută. Ataşați amândoi de câte un cal pe skyurile noastre, ea aveà acea prestanță şi stăpânire de sine, ce mi-o comunicà şi mie, oridecâteori coboram în galop pantele repezi ale drumurilor acoperite cu ghiață.

Odată întorşi la hotel, Evelyne pierdeà acea admirabilă semeție, pe care i-o dà practica desăvârşită a sporturilor în plin aer. Ea deveneà ființa mică, care iubeà întâia oară, pe dinaintea căreia-i treceau toate ispitele. Ea stà aiurită, visătoare, copleşită, în fața mirajului necunoscutului.

Am abuzat. Am făcut tot ce mi-a stat prin putință ca să exasperez, să turbez, să agit această conştiință nevinovată.

N'am evitat nimic, n'am neglijat nimic din ceeace ştiam că poate s'o exalteze şi s'o aducă mai repede în brațele mele.

resistance and watching her surrender to me completely.

And I succeeded. Both of us loved sports. We went bobsleigh-racing together and clung closely to each other. We would set off from the mountain top, yelling “Bob!”, descending at incredible speed towards the quiet valley of Celerina. Our pupils dilated and fixed, with flushed faces, we would dart like ghosts beneath the frozen branches of the fir trees. Never did she lose her self-control, not even under the most breath-taking circumstances, when we risked life and limb for the sake of a speeding *tour de force*. She had no rival at skijoring. Both of us were secured behind horses on our skis. She possessed a dignity and self-confidence that she communicated to me as we galloped down the steep slopes of the icy roads.

Once back at the hotel, Evelyn would lose that admirable daring roused by her being so good at sports in the open air. She turned into a little girl in love for the first time and facing all kinds of temptations. She was light-headed, dreamy, overwhelmed by the mirage of the unknown.

I treated her badly. I did everything in my power to exasperate, madden and agitate her innocent mind.

I avoided nothing. I resorted to everything that I knew would excite her and throw her into my arms more quickly. I

Nu odată am luat-o pe furiş şi am dus-o seara în bar. Aci i-am oferit băuturile cele mai tari. Am amețit-o, pentru ca s'o sărut în voe prin coridoare, sau să o țin strâns la pieptul meu în vre-un fotoliu.

Într'o zi i-am propus să facem o excursiune mai lungă. Ea a acceptat cu acea bucurie îngerească, care nu bănueşte nimic. Par'că văd scena ce s'a petrecut la Alp-Grüm. E nedemnă, e ruşinoasă, nu v'o mai descriu.

Eram într'o cabană, cu încă alți doui visitatori, găsiți acolo întâmplător. Ne-am fotografiat după ce am băut, bine înțeles, destul.

A! Inocența, e teribil să lupți cu inocența; ea desarmează şi pe cei mai răi. Nu odată m'am oprit, când credeam că totul mi-erà permis.

Până aci erà un flirt, un flirt serios, nepermis... Puteam însă să mă opresc. Destul. N'aveam să-mi reproşez nici ceva grav, nici ce să regret în urmă. Mă amuzasem, cum făcusem de atâtea ori şi cu alte fete. În sfârşit bine, rău, mă amuzasem.

Nu m'am lăsat. Demonul despre care vă vorbeam adineaori, mă împingeà să profit.

secretly took her to the bar in the evenings, more than once. There I offered her the strongest drinks. I intoxicated her so as to be able to kiss her at ease in the hallways, to fold her more tightly in my arms in some armchair.

One day I suggested we might take a longer trip. She accepted with the same angelic, unsuspecting delight. I recall what took place at Alp-Grüm as if it had happened yesterday. It was undignified, shameful even. I cannot bring myself to talk about it.

We were in a chalet, with two other visitors who happened to be there. We had our photos taken after we had been drinking heavily.

Oh! Innocence! It's terrible to battle against innocence; it disarms evil itself. I hesitated more than once, even though it was obvious that everything would be allowed.

Until that moment it had been a mere flirtation—a serious, forbidden flirtation... but one that I might stop. Enough. I had nothing serious to blame myself for, nothing to regret later on. I'd had fun, as I had done so many times with other girls. I had had a good time, more or less.

I did not stop there, though. The demon I mentioned a moment ago urged me to take my advantage.

Se făcuse o schimbare în hotel şi eu am fost rugat de directorul casei să accept o cameră la acelaş etaj cu familia Walmsley. Uşile noastre dădeau acum în acelaş coridor şi eram aproape vecini.

Acest fapt a constituit începutul. Vizitele în camera Evelynei, sub diferite pretexte, se reînoiau aproape în fiecare zi. Insistențele mele creşteau necontenit. Fanteziile, gusturile mele, erau din ce în ce mai exigente şi mai bizare. Într'o zi vorbeam de ordinul englez al Jartierii — eram singuri ca de obicei — şi mi-am permis să-i ridic jartiera şi să-i sărut piciorul destul de sus. O lovitură îndrăzneață, abilă, de care m'am felicitat şi în care excelam.

Altădată am surprins-o desbrăcată. Am voit să viu lângă dânsa; ea însă m'a rugat s'o aştept... Pentru prima oară am văzut-o contrariată. Am eşit imediat din odae, fără să spun un cuvânt.

Acest incident a fost decisiv. Am profitat de el, ca să-mi anunț plecarea. Situația mea militară cereà să mă întorc în țară. Ne găseam pe la începutul lui Februarie.

Evelyne erà desolată. Tocmai primisem o telegramă dela familia mea, m'am grăbit să i-o arăt şi să-i explic urgența plecării.

Changes had been made at the hotel and I was asked by the manager to accept a room on the same floor as the Walmsleys. Our doors were now in the same hallway and we were almost neighbours.

This was the beginning. My visits to Evelyn's room, on a variety of pretexts, were repeated almost every day. I was asking more and more of her. My fantasies, my tastes were more and more demanding and strange. One day I was talking about the Order of the Garter—we were alone, as usual—and I took the liberty of lifting her garter and kissing her leg rather high up. A bold, clever move for which I congratulated myself and which proved my expertise.

One time I caught her in a state of undress. I wanted to approach her, but she asked me to wait... It was then that I saw her upset for the first time. I immediately went out of the room, without a word.

This incident was decisive. I used it to announce I was leaving. My military situation made it necessary for me to go back to my country. It was the beginning of February.

Evelyn was desolate. I had just received a telegram from my family, and I hastened to show it to her as proof of the urgency of my departure.

Evelyne erà neconsolată. Fusesem până atunci pentru ea un confident, un prieten nedespărțit. În viața ei eu însemnam ceva nou, îi devenisem indispensabil.

Această turnură neaşteptată o impresionase aşa de profund, încât a părăsit brusc masa, fără să ne spue un cuvânt. Eram îngrijați. A doua zi "Oncle" Sharp îmi comunică ştirea că Evelyne se simte rău. Am cerut permisiunea s'o văd imediat. Din fericire erà ceva trecător. Am consimțit şi eu, să mai amân, două zile, plecarea.

În ajun am ieşit împreună pe un soare strălucitor, ca în prima noastră partidă de sky. Evelyne suferеà, cum am înțeles că mă iubeà, hotărârea mea erà definitivă şi i-am comunicat că numai pot să fac nici o modificare. Seara am achitat nota la hotel. Mi-am luat rămas bun dela "Oncle" Sharp, am sărutat mâna d-nei Walmsley.

Trenul plecà prea de dimineață la ora 8, aşa că ne vedeam acum pentru ultima oară.

Evelyne aveà o contenență admirabilă. Am vrut să o conduc până în camera ei, m'a rugat însă s'o las un moment singură, de oarece va veni la mine, să-şi ia adio mai târziu.

Pentru un moment nu am înțeles ce însemnează asta şi m'am retras foarte încurcat în odaia mea. Îmi făcusem bagajele.

Evelyn was disconsolate. I had been her confidant, an inseparable friend. I had brought something new into her life and had become indispensable to her.

The unexpected turn of events affected her so much that she suddenly left the table without a word. We were concerned. Next day "Oncle" Sharp let me know that Evelyn was unwell. I asked for permission to see her at once. Fortunately, it was nothing serious. I agreed to postpone my departure for another two days.

On the last day we again went out together; the sun was shining, just as it had been shining on our first ski outing. Evelyn was suffering and I could see she loved me, but my decision was final and I told her nothing could not be changed. That evening I paid my hotel bill. I bade farewell to "Oncle" Sharp and kissed Mrs Walmsley's hand.

The train was to leave very early, at eight in the morning, so this was to be the last time we spent together.

Evelyn remained perfectly self-possessed. I wanted to escort her back to her room, but she asked me to leave her for a moment: she would come later on to bid me goodbye.

At first I did not understand what she was trying to say and I retired to my room somewhat confused. I had already packed

Am cercetat să văd dacă am pus tot înăuntru şi le-am încuiat. Erà destul de târziu. M'am dat jos să văd dacă nu o întâlnesc în hall. Lumea se retrăsese în apartamente fiecare. La o masă unii mai jucau bridge. În bar douí domni bătrâni în smoking beau wisky.

M'am suit furios la etaj, sufeream. Îmi reproşam greşala pe care am comis-o. Nu înțelegeam, nu ştiam ce să cred. Am adormit pe un scaun. Pe la orele 1 m'am deşteptat. Mă desbrac. Sting electricitatea. De odată uşa se deschide.

Erà Evelyne în cămaşa de noapte. Am văzut-o când a intrat. Afară erà o noapte luminoasă, o lună, şi zăpada sclipeà ca o sală de bal iluminată a giorno. Munții toți, albi; le vedeam vârfurile.

O iau în brațe, ea cade în extaz... Evelyne e în aşternutul meu. Corpul ei cald, gol, e al meu. În beția ei, fecioara asta e sublimă!... Visul erà mai frumos de cât îl concepusem. Această întâmplare mi s'a părut aşa de extraordinară, în cât am simțit ca o datorie să păstrez această comoară neatinsă.

Am renunțat a doua zi de a plecà de dimineață. Evelyne a eşit spre ziuă, fără să-şi fi revenit încă din nebunia ce o cuprinsese.

my luggage. I checked again that I had packed everything, and locked my suitcases. It was rather late. I went downstairs to see if I might meet her in the lobby. Everybody had retired to their rooms. A few guests were still playing bridge at a table. At the bar two elderly gentlemen wearing dinner jackets drank whisky.

I went back upstairs angrily. I felt hurt. I had made a bad mistake. I did not understand; I did not know what to believe. I fell asleep in a chair. At about one o'clock, I woke up. I undressed. I turned off the lights. Then suddenly the door opened.

It was Evelyn, in her nightgown. I saw her enter. The night was lit by the full moon, and the snow spread beneath shone like a lit up ballroom. The mountains rose white in the distance; I could see their peaks.

I embraced her and she fell rapturously into my arms... Evelyn was in my bed. Her warm, naked body was mine. Abandoning herself to passion, the girl was divine!... The dream was even more beautiful than I had planned it. The moment was so extraordinary that I felt it my duty to keep the treasure still untouched.

I abandoned my decision to leave in the morning. Evelyn crept from my room towards daybreak, without having fully recovered from her frenzy.

La orele 8, aflând că mi-am amânat plecarea, "Oncle" Sharp a venit să mă viziteze. În timpul când îl conduceam, am văzut că uşa dela Camera Evelynei se deschide şi că îmi face semn să viu la dânsa.

M'am înapoiat peste câteva minute. Am găsit-o în mijlocul odăei, splendidă, albă ca o statue, cu brațele întinse spre mine. Erà aşa cum îi spusesem eu că e mai frumoasă, cum am văzut-o azinoapte, cum ştià ea că are să-mi facă plăcere mai mare. În privirea ei erà nu ştiu ce dumnezeesc, nu ştiu ce dorință fierbinte de sacrificiu şi de iubire.

Fructul erà copt. L'am mâncat...

Şi totuşi am plecat seara, cu primul tren, ca cel mai vulgar seducător.

Ceeace e mai odios e că i-am promis că am să mai rămân încă câteva zile.

Astăzi s'a schimbat ceva în mine. Trecutul acesta, mi se pare aşa de ciudat, încât nu-mi vine să cred că e al meu.

Am nostalgia unei iubiri adevărate... Sărmana Evelyne!

Nu ştiam ce e iubirea, ce e adevărata fericire atunci... Eram un pervers şi un cinic; aici, în tranşee, sunt un om!

At eight o'clock, learning that I had postponed my departure, "Oncle" Sharp came to visit me. As I was seeing him out, I noticed the door of Evelyn's room open and she beckoned me to come in.

I went in a few minutes later. I found her standing in the middle of the room, magnificent, white as a statue, her arms outstretched towards me. She stood there, exactly as I had told her last night that I liked her most: she obviously wanted to please me. Her gaze was absolutely divine, full of her passionate need to love and sacrifice herself.

The fruit was ripe. I picked it...

And yet I left that evening on the first train, like the most vulgar seducer.

The most horrible thing of all was that I'd promised I would stay with her a few more days.

These days something inside me has changed. That past life is so strange: I cannot believe it was mine.

I feel the nostalgia of true love... Poor Evelyn!

Back then, I did not know what love meant, what true happiness was... I was a cynic, a pervert. But here, in the trenches, I have become a real man!

Strada Academiei, București

DROGUERIE

Sora Angelica

Sunt invitat la Boureni. Mă duc călare. Îmi fac iluzii, ştiu!...

Drumul dela Stolniceni la Boureni e splendid. Şoseaua e ideală. Ea se încolăceşte ca un şarpe uriaş alb, printre păduri nesfârşite de stejari şi de aluni. În față dai numai decât de valea încântătoare a Moldovei, în fund se deschide panorama Carpaților. Se vede chiar Ceahlăul.

Legătura mea cu d-na Sofia Varussi, devine din ce în ce mai serioasă. Trebue să-i pun capăt. Orice efort, însă, în această privință, e inutil. Ştiu.

—Bonjour Titi, aud o voce în capul scării, cum intrù pe poartă.

Descalec. Sărut mâna Sofii. Tăetura costumului meu de călătorie, pe care l-am pus azi întâia oară, decând am scos uniforma, o găseşte admirabilă. Îi mulțumesc şi-i fac

Sister Angelica

I was invited to go to the Boureni estate. I rode there on horseback. I knew I shoudn’t hold my breath, and yet...

The trip from Stolniceni to Boureni was magnificent. The road was flawless. It wound like a giant white snake through endless forests of oak and hazelnut. Straight ahead lay the lovely valley of the Moldova River. The Carpathians could be seen in the background. You could even descry Mount Ceahlău.

My affair with Mrs Sofia Varussi was becoming ever more serious. I thought I must end it. But any effort in that direction was futile. I was well aware of that.

“Bonjour Titi,” called a voice from the top of the stairs as soon as I had entered the courtyard.

I dismounted, kissed Sofia’s hand. The cut of my travel suit—which I had put on for the first time since I had abandoned my uniform—struck her as admirable. I thanked

compliment că e aşa de cunoscătoare.

—Ah! Eşti nesuferit! Eşti aşa de nesuferit, cum nu poate să-şi facă cineva idee. Totdeauna trebue să te chem?... Hai sus.

Urcăm câteva trepte. Terasa are mai mulți stâlpi groşi de lemn acoperiți de ederă. Ne ascundem după unul din ei şi ne îmbrățişem.

—Sofio, te iubesc.

—Ah! Ce farsor eşti.

—Eram ocupat, de-aia n'am putut veni. Te rog să mă crezi.

—Nu te mai apăra, e de geaba. De aici înainte, nu mai e permis să invoci nici o scuză. Am hotărât să vii să te instalezi definitiv la noi.

—Bine, răspund eu, lăsând capul în pământ.

—Sau nu te aranjează?

—Din contră, sunt fericit, draga mea. Sunt foarte fericit.

—Vorbeşti serios?

—Numai să nu te incomodez.

—Te rog nu te ocupa de asta. Am avut eu grije. Ți-am

her and complimented her on being such a connoisseur.

"Oh! You are obnoxious! You are unspeakably obnoxious! And why do you always wait for an invitation to come here? Come upstairs."

We climbed the few steps. The upper terrace had several thick wooden pillars cloaked in ivy. We hid ourselves behind one of them and embraced.

"I love you, Sofia!"

"Come on."

"I have been tied up—that's why I've not—I've not been able to come before now. Please, believe me."

"Stop making excuses. It's pointless. From now on, you are no longer allowed to invent excuses. I've decided you must come and live here permanently."

"Very well," I answered, hanging my head in resignation.

"You don't seem to like the idea."

"On the contrary, I am happy, my dear. I am very happy."

"Are you."

"I just don't want to disturb you."

"Don't worry about that. I have taken care of everything.

preparat odaia. Dragă Titi, de ce faci capul ăsta? Nici nu te gândi. Ai să fii aşa de mulțumit. Ai să vezi. Tu nu ştii ce vrei. Nu ştiu eu cu cine am deaface? Ne-am ințeles, sper. Mai ai de făcut vre o obiecție?

—Nici una.

—Pot să contez prin urmare.

—De sigur.

—Anunț şi pe Angelica. S'a hotărât. Bravo! Eu mai am câte ceva. Iartă-mă că trebue să te las singur. Mă întorc îndată. Tu ştii că eu nu stau de geaba. Am atât de lucru. Nu poți să-ți faci idee cât muncesc. Când vei sta aici ai să-ți dai seama. De altfel eu nu fac nici un caz de asta. Şi vezi că nici nu exagerez.

Sofia îşi trece vremea cu mine. În fond nu mă iubeşte. Lucrul acesta l'am înțeles mai demult, însă acum aveam certitudinea. Amândoi eram de aceiaş vârstă 27, 28 de ani.

Copilărisem împreună. Ea erà o fire voluntară şi ambițioasă de mică. Eram învățat încă de atunci s'o ascult, pentru-ca azi să devie amanta mea. Moşia tatălui meu se învecina cu a ei şi acum în toiul războiului, ne regăseam iar amândoi, singuri şi la câțiva kilometri depărtare. Cu ocazia evacuării, soțul ei rămăsese la Bucureşti, surprins acolo de

I have already prepared a room. Dear Titi, why such a long face? Don't even think about it. You will like it here. You'll see. You don't know your own mind. But I know you well. We are agreed, I hope. Do you have any other objections?"

"None."

"So I can count on you?"

"Of course."

"I will let Angelica know. It's settled then. Good! I still have so much to do. Forgive me—I'll be back in a minute. You know I hate to be idle. I'm buried in work up to my eyes. You cannot even begin to imagine how much I work. When you have lived here awhile you'll understand. Not that I complain. I'm not making a big deal of it, really."

Sofia used me as a pastime. She did not really love me. I had already figured that out; it had become a certainty lately. We were both about the same age—27, 28 years old.

We had grown up together. She had been determined and ambitious since she had been a little girl. I had got used to obeying her back then: she was now my mistress. My father's estate was adjacent to hers and, in the midst of the war, we found each other again; all by ourselves and just a few miles apart. When the the evacuation took place, her husband

evenimente. Pentru ea lucrul acesta n'avea mare importanță, de oarece găsise mijlocul să se aranjeze. Măritată de câți-va ani, destul de ataşată soțului ei, probabil fiindcă erà foarte bogat, erà o femee cinstită, despre care nu s'a vorbit niciodată absolut nimic. Aici, însă, singură, la moşia pe care o administra totd'auna în persoană, cu o pricepere rară, practică, fără să se încurce cu conştiința sa prea mult, s'a gândit că are nevoe de un tip discret şi m-a ales pe mine.

Într-o zi primesc la regiment ordinul de a plecà depe front şi a mă prezenta imediat la moşia tatălui meu, Stolniceni, pe Siret, unde sunt mobilizat pe loc pentru lucrările agricole. Sosit aici am aflat că Sofia intervenise pentru mine, m'am dus numai decât la ea, să-i mulțumesc, fără să bănuesc un moment scopul ce urmărise. Legătura noastră a început curând, fără preliminarii multe, am cedat amândoi unei necesități irezistibile şi reciproce.

Prietena mea, d-na Varussi, aveà o educație aleasă, calități de spirit cu adevărat rare la o femee, erà însă o natură rece şi egoistă, pe care ori cât de naiv ai fi fost, o observai numai decât.

Făcea călărie la perfecție, trăgea admirabil la țintă, aveà

stayed behind in Bucharest and was trapped there. It did not affect her greatly: she turned things to her advantage. She'd been married for several years and was quite fond of her husband, probably because he was so very rich. She was an honest woman who had never given rise to gossip. She was now living alone on the estate and she managed it admirably. However, she felt she needed a discreet man about the house: without qualms, chose me.

While still at the regiment, I received orders to leave the Front and report to Stolniceni immediately; it was my father's estate, on the Siret River. I was mobilized there in order to oversee agricultural work. Once I'd arrived, I discovered that Sofia had interceded on my behalf, so I paid her a visit to thank her without having the least suspicion about her real motives. Our affair blossomed soon afterwards: without much ado, we both gave in to a necessity that seemed as much mutual as irresistible.

My friend, Mrs Varussi, had an excellent education, her spirit was truly rare in a woman. She was, however, a cold and selfish nature: you couldn't help noticing that, no matter how naive you were.

She was a consummate horse-rider, an admirable

o înfațişare mândră, o blondă superbă, foarte simpatică, cu o gură mică răutăcioasă, cu o privire clară şi pătrunzătoare, cu mişcări vioaie, în toată persoana ei respirà o trebuință de activitate deosebită.

Aşteptam cu mâinile pe genunchi, acolo unde mă plantase ea. Şi regretam că am acceptat propunerea ei, de a locui sub acelaşi acoperiş, fără a mă fi opus mai serios.

Cu toate astea o bucurie îmi inunda sufletul, o bucurie secretă, care mă invăluià şi îmi dădeà o satisfacție nemărturisită.

Eram distrat tot timpul, eram contrariat, însă gândul meu aveà o direcție precisă.

Sofia aveà o prietenă, o mică refugiată, soția delicioasă a unui camarad de regiment pe front. Am văzut-o pentru prima oară acum câte-va zile şi îmi era imposibil s'o uit. Sofia avusese fericita idee s'o invite să steà cu dânsa la țară. Se înțelegeau de minune, deşi se potriveau aşa de puțin.

Erà Angelica Văleanu. O brunetă de 20 de ani, cu o talie „suplă", delicată, drăgălaşe şi fragedă, ca o fetiță de pension.

markswoman; a handsome blonde, tall and upright: a most attractive person, with a little mouth betokening malice. She had clear piercing eyes, a brisk way of moving; she simply craved activity.

I was still waiting, my hands on my knees, exactly as she had left me. I already regretted that I had accepted her proposal to live in her house without putting up a stiffer resistance.

Even so, joy was flooding my soul, a secret joy which enveloped me and stirred a clandestine pleasure.

Most of the time I was absent-minded and perplexed, but now my mind had a precise focus.

Sofia had a friend, a little refugee, the adorable wife of a regimental comrade of mine from the battlefield. I had seen her for the first time just a few days before, and I just found it impossible to forget her. Sofia had had the good idea to invite her to spend time in the countryside. They were getting along wonderfully, although they could not have been more different.

She was Angelica Văleanu, a twenty-year-old brunette with slender waist, delicate, lovely and fresh, like a boarding-

Ochii ei mari, aveau ceva ştrengăresc, ceva de copil răsfățat, o scânteere şi o dulceață, care te turburà. Şi în toată ființa ei un parfum, un mister, un aer de melancolie amoroasă şi pasionată, care te fascina profund. Erà o creatură de dragoste, o faptură numai pentru iubire, una din acele perle ale naturii, menită să aprindă în sufletele noastre flacăra eternă şi ideală.

Sofia nu erà geloasă de loc. Mi-a dat chiar toate detaliile. Şi deşi mă pusese în curent cu multe, voiam să o cunosc eu însu-mi mai de aproape. Situațiunea în care se găseà îmi inspira o compătimire sinceră. Toți eram nişte desrădăcinați! Pe toți ne aruncase aici furtuna războiului, ne smulsese din locurile noastre, de lângă cei scumpi. Mai ales cât de greu trebue să-i fie ei!

La toate astea mă gândeam, când deodată aud lângă mine, glasul strident al Sofii.

—Titi! Titi ce gaga eşti. Caută pe Angelica, mon cher. Eşti extraordinar. Cum poți să stai aşa? Să nu faci nimic?

—Îndată.

—Vezi că trebue să fie în camera mea de culcare. Stai. Ascultă. Trebue să te ocupi de ea serios. Biata fată! E aşa de nenorocită şi mi-e aşa de dragă! Nu vreau să se plictisească la

school girl. In her big eyes there was a whimsical glitter that recalled a spoilt child, a sparkling sweetness that touched you deeply. She had an aura of mystery, a perfume of her own, an amorous, passionate, melancholy air which was fascinating. She was all passion, as if made for love; she was a rare gem of nature that kindled the eternal and ideal flame in anyone's soul.

Sofia was not jealous at all. She even gave me all the details. Though she had told me a lot, I still wanted to find out more about the girl. Her situation aroused my sincere compassion. We were all uprooted! We had all been thrown there by the war, had been torn from our places and separated from those we loved. And how hard it must have been for her of all people!

This was what I was thinking when I suddenly heard Sofia's shrill voice next to to me.

"Titi! Titi you're so silly. Go look for Angelica, *mon cher*. I can't believe this! How can you sit like this—so wholly idle?"

"Right away."

"She must be in my bedroom. Wait. Listen. You must take good care of her. The poor girl! She is so miserable and I am so fond of her! I don't want her to get bored here. I am

mine. Eu sunt ocupată. Titi, n'ai absolut nimic de lucru, decât să te ocupi de Angelica. Te rog... îmi promiți că ai să faci asta? Dacă mă iubeşti...

—Cu cea mai mare plăcere. Evident că-mi conveneà. Erà un serviciu pe care l'aş fi căutat chiar. Voiu desfăşurà un zel puțin comun. Dacă pentru asta m'a chemat Sofia, apoi atunci am tot dreptul să mă felicit. Mă grăbesc să plec, să-mi iau rolul ce mi se ofereà, în primire. Sofia mă opreşte pe un ton serios, aproape grav.

—A încă ceva foarte important! Titi, te rog să nu faci fetii curte. Te previn ca să ştii. Am mare încredere în tactul tău... Fii cât se poate de galant cu ea. Să nu-ți închipui însă, că poți să speri ceva. O, despre asta îți garantez. De ce faci iar capul ăsta? Te poți antrenà foarte bine. Şi poți face o gafă. Nu e mai bine să te previn? Titi, contez pe tine că ai să fii rezonabil şi cuminte. Fata e frumoasă. E o splendoare. Nu mă îndoesc că e foarte greu cuiva să reziste când o vede în fiecare zi, cum o să fie deacum încolo cazul tău. Dar gândeşte-te, că eu am chemat-o şi sunt enorm de ocupată... Ca să nu se plictisească, m'am gândit la tine. Are să-ți treacă şi timpul. Tot nu te ocupi cu nimic. Suntem înțeleşi Titi, perfect înțeleşi... Altfel renunț la serviciul pe care ți-l cer. Astea sunt condițiunile mele. Să ştii.

busy. Titi, all you have to do is take care of Angelica. Please... will you promise to do this? If you love me..."

"With the greatest pleasure."

It suited me. She was actually doing me a favour. I was going to do my best. If this was what Sofia had called me for, then I had good reason to congratulate myself. I did not postpone one moment longer the task she had offered me. Sofia added in a serious, almost solemn voice:

"One more thing! Titi, please—don't flirt with the girl. I'm warning you. I trust your tactfulness... Be as gallant as you can. Just do not imagine that you can hope for more. Trust me. There you go pulling a long face again! Just don't get carried away. You could make a *faux pas.* I warn you. Titi, I'm counting on you to be sensible and well behaved. The girl is beautiful. She's gorgeous, I know. I've no doubt it's very hard for a man to resist her when he sees her every day as you will from now on. But bear in mind—I have asked her here and I'm terribly busy... I din't want her to get bored, so I thought of you. You can make yourself useful. You do nothing anyway. Are we understood, Titi? Perfectly understood? Otherwise I won't need you. These are my conditions. So you know..."

—Sofio, eu nu pot să te iubesc decât pe tine.

—Achită-te conştiincios de însărcinarea ce ți-am dat-o şi numai îmi face declarațiuni, dragul meu, când n'am timp să te ascult. Trebue să mă duc să-mi văd de gospodărie. E ceva nemai pomenit lucrul care 'l-am.

Aiurit de aceste recomandațiuni părăsesc însfîrşit terasa. Traversez antreul şi intrù în odaia de culcare a Sofii pe care o găsesc goală. Calc în vârful picioarelor şi deschid uşa încet la salon.

În mijlocul oglinzilor, între mobilele luxoase, văd mişcând o păpuşe frumoasă, în costum de călugăriță. Credeam că e un copil care se joacă, căreia-i place să se gătească... Erà Angelica. M'a auzit. Îşi întoarce capul. Vreau să-mi cer scuze. Îmi întinde mâna cu un surâs şi i-o sărut.

—Bonjour.

—V'am deranjat, d-nă?

—De loc, d-le. Ai făcut foarte bine. Eşti foarte surprins că mă găseşti aici? Nu e aşa? Ador însă costumul de călugăriță, de infirmieră. O femee pe vremurile astea teribile, nici nu trebue să poarte altul. Te rog să-mi zici sora Angelica, de azi

"You are the only one for me, Sofia."

"Just do what I have asked of you, my dear, and forget love, I have no time for that. I must attend to business. There are so many things I must do."

Rather confused by her words, I left the terrace. I crossed the entrance hall end entered Sofia's bedroom, which was empty. I slipped towards the drawing room door and slowly opened it.

In the middle of the room, between mirrors, surrounded by luxurious furniture, I saw a beautiful doll in motion, wearing a nun's outfit. I thought it was a child playing, one who liked to dress up... It was Angelica. She heard me. She turned her head. I wanted to apologize. Smiling, she reached her hand out to me and I kissed it.

"Bonjour."

"Am I disturbing?"

"Not at all. I'm glad you are here. You are surprised, aren't you? I adore the nuns' outfit, the nurses' outfit. In these terrible times, a woman ought to wear nothing else. Please, call me Sister Angelica from now on."

înainte.

Sora Angelica! Câtă poezie a pus rostind aceste cuvinte. Fără să vreau o compar cu Sofia şi simt tot contrastul dintre aceste două ființe. În definitiv, nici Sofia nu e rău, îmi zic tot eu...

Între noi s'a stabilit repede o apropiere. Eram buni camarazi după o jumătate de oră. Cât haz a făcut ea, de rolul ce mi l-a dat Sofia!

—Eşti un paj. E amuzant! Ne mai trebue un castel..., mi-a spus visătoare.

Am vizitat împreună camera pe care mi-o rezervase mie şi am început să aranjăm amândoi biblourile. Tot timpul conversația noastră a fost animată, plăcută, plină de fantezie... N'ai fi zis că sora Angelica are o durere mare.

La dejun, Sofia ne-a plictisit oribil. N'a făcut decât să povestească metoda ei de lucru, programul ei extra-ordinar pe care-l aplică, îmbunătățirile pe cari le-a adus fermei, etc. etc. Am suportat cu resemnare. Din potrivă, sora Angelica, aveà aerul că urmăreşte cu interes toate aceste baliverne, că le înțelege şi are o admirație sinceră. Dealtfel ea consideră pe Sofia ca pe o ființă superioară, ca un fenomen şi aveà pentru

Sister Angelica! How much poetry she put into those two words. I caught myself comparing her to Sofia: they were so very different. And yet, after all, Sofia herself was not that bad either, I said to myself...

We bonded almost instantly. In half an hour we were good friends. She was very amused by the fact that Sofia had asked me to take good care of her.

"You are my page. This is fun! We just need a castle..." and she smiled, dreamily.

We went together to the room that was going to be mine, and we started changing the places of the knick-nacks. We kept talking all the time. Our conversation was so lively, so agreeable, and so witty... You would not have thought that Sister Angelica was grieving.

At lunch, Sofia bored us to death. All she did was describe how she went about her work, her extraordinary plans, the improvements she had brought to the farm, etc. etc. I suffered it all in silence. Unlike me, Sister Angelica gave the impression that she was following all this rubbish with interest, that she understood and felt sincere admiration. To her Sofia was a superior creature, a phenomenon, and for that

ea din această cauză, un fel de cult.

Sofia în schimb erà plină de atențiuni pentru ea, o iubea ca pe o soră, o îngrijea cu un devotament care te mişca. Ce ciudate sunt femeile astea!

Totuşi simțeam că o să deviu eu favoritul d-nei Văleanu. Şi cât de ridicolă e Sofia, o să vadă atunci.

După masă ne-am retras fiecare în apartamentele noastre. La ora ceaiului am reapărut. Sora Angelica continua să fie veselă. Eram încântați unul de altul. Ce surpriză am avut, când mi-a cântat o chansonettă! Aveà o voce mică de „diseusă chic!”. Părea că se amețeşte, că vrea să soarbă, să caute o uitare, în aceste clipe, care pentru mine aveau ceva nobil, un farmec nespus. Aşa ne-a trecut ziua.

Şi nici un cuvânt, nimic n'a spus de durerea ei. Eram foarte surprins şi intrigat din aceasta cauză.

Adoua zi de dimineață, mi-a batut în uşe, nu eram sculat, cu o desinvoltură de fetiță zglobie. Credeam că s'a întâmplat ceva. Mi-am facut toaleta în grabă şi m'am prezentat ei, cu un aer îngrijat. Ce haz a făcut de alarma mea!

reason she worshipped her.

In return, Sofia was very affectionate. She loved her like a sister and looked after her with deep devotion. How strange women are!

Yet I had the feeling that, between Sofia and me, Mrs Văleanu would choose me in the long run. She would at last understand how ridiculous Sofia was.

After lunch we retired to our own rooms. We came out at tea-time. Sister Angelica continued to be in a good mood. We were happy in each other's company. To my great surprise, she sang a „chansonette” to me! She had the faint voice of a „diseuse chic”. She was trying to get drunk, it seemed, to sink into oblivion, and those moments were delightful to me, unspeakably noble and charming. This is how we spent the whole day.

She never said a word about her great grief. I was surprised and intrigued by her silence.

The next morning, even before I had had the chance to get out of bed, she came knocking at my door with the lively ease of a little girl. I feared something had happened. I got myself ready in a hurry and met her with a concerned air. She took great delight in my false alarm!

Timpul a fost rău. Am jucat toată ziua ecarté besigue şi room. Nu ne-am mişcat dela masa verde. Se antrenà şi puneà atâta pasiune la joc, încât o tachinam şi o acuzam, că e vițioasă şi-i plac excesele.

Partidele le începea cu înfrigurare şi sfârşau prin a o obosi şi a-i da migrenă.

Această inegalitate, această stare de agitație, de detracare şi epuizare nervoasă, mă surprindeau. Ochii ei mari nu perdeau însă nimic din acea expresie de duioşie şi de iubire infinită. Ardeam de dorința de a fi confidentul ei, de a şti ce se petrece sub această fascinantă şi impasibilă maică.

Nici o aluzie, nici un cuvânt, nimic care mi-ar puteà desvălui misterul. Începeam să mă îndoesc de tot ce-mi spusese Sofia. Şi să cred că în fond e o cochetă.

Starea ei de febrilitate însă, observam cum creşte, până când coardele întinse prea mult, au plesnit într'o zi. A isbucnit într'o criză de lacrămi aşa de violentă, din senin, în cât ne-am speriat toți. Erà în timpul mesei. Sofia mi-a făcut nişte ochi, ca şi cum eu aş fi fost vinovat. Eram aşa de dezolat de această întâmplare, încât nu-mai puteam spune nici un cuvânt. Am condus-o amândoi în camera de culcare şi le-am lăsat singure. Ceva mai târziu am întâlnit-o pe Sofia şi am întrebat-o ce are

The weather was gloomy. We played *ecarté, besigue* and *room*. We never left the green-baize table. She got so carried away and put so much passion into the game that I mocked her, teased her for being a vicious creature who liked excess.

She began these games with such excitement that in the end she was all worn out and had a migraine.

Her instability, agitation, and weakness, her state of nervous exhaustion surprised me. Yet her big eyes never lost their tenderness and infinite love. I coulndn't wait to be her confidant, to find out what was going on under the fascinating and impassive appearance of the nun.

No hint, no word, nothing explained the mystery. I was beginning to doubt everything Sofia had told me. I was wondering if she was a coquette after all.

As the days passed by, her feverishness increased, until one day the tension was too much and she snapped. She burst into tears so suddenly, so violently that we were frightened. It happened during lunch. Sofia gave me a look as if it had all been my fault. I was so saddened by the whole incident that I could hardly say a word. We escorted her to her bedroom and I left the two of them alone in there. A little later I met Sofia and asked what was really wrong with the girl.

în definitiv.

Ea mi-a răspuns, pe un ton de reproş:

—E o inimă, d-le, e un suflet fata asta. Ah! Ți se pare curios. Nu e toată lumea ca tine, Titi. Să-i fie egal toate pe pamânt. Asta s'o ştii. Poate găseşti că e comic, că cineva plânge, că suferă... Se poate. Din partea ta, insensibil cum eşti, nu mă miră nimic. O cât suferă mititica, e îngrozitor! Nu poți să mă înțelegi, ori câtă bunavoință aş aveà eu, să-ți spun. Tu nu ştii drama teribilă care se joacă în inima ei — fiindcă lucrul ăsta, ție îți lipseşte complect, Titi. Tu eşti un egoist, o fire rece şi închisă, căruia nu i se poate deschide inima însângerată a unei femei. Mititica e aşà de timidă, e aşa de drăgălaşe şi de bună. Sau poate oi fi vrut să-ți povestească dragostea ei... Cum vorbeşti de amorurile d-tale. Te-ai înşelat. Ți-ai făcut iluzii. Ai vrut să fii indiscret. Bărbatul ei e tot... E un lucru prea sfânt, pentru-ca să pronunțe înaintea ta, numele lui. Să-l expue curiozității şi invidiei tale. Căci eu îți cunosc fondul, Titi. Ceeace e mai îngrozitor, e că nu are nici-o ştire despre el, absolut nici una, de atâtea săptămâni. A murit poate! Crezi? Ai vre-o idee în această privință? Ar trebui să cercetăm noi. Nu ştiu de ce, dar eu am o presimțire că s'a prăpădit. Ce spun eu—am certitudinea. Între noi fie zis, e foarte posibil. O să mai

She replied in a reproachful voice:

"That girl is all heart. You find that strange. Not everybody is like you, Titi: to you, whatever happens is fine. Not to her. Perhaps you find it amusing when someone is crying or suffering... You may, indeed. Coming from you, insensitive as you are, it would not surprise me. Oh, it's awful how much the poor girl suffers! You cannot understand it, it's beoyond words. You do not know the terrible drama in her heart—because what you are missing is a heart, Titi. You are selfish, cold and reserved: no woman will ever open up her pained soul to you. Poor thing, she is so shy, so sweet, so kind. You must have expected her to share the story of her love... the same way you'll talk about your own affairs. You were wrong. You deceived yourself. You must have been indiscreet. Her husband means everything to her. His name is holy to her, she can't possibly utter it when your curiosity and envy watch her. I know you, Titi. And, worst of all, she has not had news of him for weeks. He may have died! Has he? Do you know anything? We should be able to find out. I don't know—I have a gut feeling he's been killed. Gut feeling? No, I'm sure of it. Come to think of it, it's very likely. We'll talk later... I must

vorbim... Te las acum. Ai grije de ea, te rog. Du-te s'o vezi. Faceți o plimbare. Să vă pună caii. Au revoir.

Înainte de a ne despărți, ne-am îmbrățişat ca în totdeauna pe ascuns, după un dulap. Sora Angelica erà aceiaşi ca şi înainte de incidentul care avusese loc şi despre care nu mi-a pomenit nici un cuvânt. Aveam impresia că mă caută chiar, cu mai multă insistență, că-i devenisem aproape necesar. Simțeam că în compania mea, ea găseşte un balsam, savurează nu ştiu ce senzații...

Într'o Duminecă, m-a rugat s'o însoțesc până la biserica satului. De obicei mergeà singură. Lucrul acesta mi s'a părut neaşteptat şi m-am hotărât s'o urmăresc deaproape.

În ziua aceea avea ceva straniu în figură. Susținută numai de un efort intern care o consumà, ea mergeà grăbită, sub povara unei sugestiuni.

Eram foarte îngrijat. Pe drum m'a întrebat dacă cred în Dumnezeu, dacă poate trăi cineva fără religie. M'am prefăcut că mă retrag. În realitate, m'am furişat şi am intrat într'o strană, ca s'o observ.

Biserica sărăcăcioasă de țară, erà înăuntru plină de femei, de copii, în cămăşi albe cu barişuri negre. M'am aşezat să nu mă vadă.

leave you now. Look out for her, please. Go see her! Take her out for a walk. I'll have the horses ready. *Au revoir*."

Before parting, we embraced hiding behind a wardrobe. Sister Angelica behaved as if nothing had ever happened—she never mentioned the incident. I even had the impression that she wanted me around more than before, that I was necessary to her now. I sensed that in my company she found some comfort, enjoyed certain sensations...

One Sunday she asked me to escort her to the village church. She had used to go there alone. I found her request surprising, so I decide to watch her closely.

There was something very strange in her appearance that day. Some inner tension consumed her: she hurried on as if driven by the weight of an idea that could not be postponed.

She was really worried. On the way there, she asked me if I believed in God and if one could live without faith. I pretended to step away from her, but in reality I hid in a pew in order to observe her better.

The shabby country church was filled with women and children, all wearing white shirts and black kerchiefs. I sat down lest she should notice me.

Erà palidă. Trăsăturile ei pure şi fine aveau ceva ceresc. Ochii ei luminau cu o ardoare mistică.

Când a început să citească Evanghelia, a îngenunchiat cu toată lumea. Am văzut buzele ei mişcând convulsiv, într'o încordare supremă. Am văzut-o căzând inertă pe piatra vânătă a bisericii. A leşinat. Câte-va femei s'au strâns în jurul ei. Încerc să-i dau ajutor. În aerul proaspăt al dimineții îşi revine şi îmi mulțumeşte cu o jenă vizibilă şi cu recunoştință.

Sofia însă a aflat ce s'a petrecut şi bine înțeles că m'a făcut pe mine răspunzător. Sora Angelica, în urma acestui accident, a trebuit să steà mai multe zile în pat, după recomandația unui medic de plasă, fără să aibă însă ceva grav, ci numai nevoe de repaos.

She was pale. Her delicate, pure features looked heavenly. Her eyes were shining with mystical ardour.

When she began to read from the New Testament, she knelt with everybody else. I watched her lips moving convulsively as if from great inner strain. I suddenly saw her drop inertly onto the dark stone floor of the church. She had fainted. Several women gathered around her. I tried to help her. In the morning freshness, she recovered and thanked me, visibly embarrassed and grateful.

Sofia found out what had happened and, of course, blamed me. After this incident, Sister Angelica was confined to bed for some days by the local doctor: nothing serious—she just needed to rest.

♒♋

În timpul acesta pe frontul Moldovei se jucà partida cea mare. Luptele dela Mărăşeşti şi de la Oituz erau în toi. Tunurile se auzeau până la noi, în cuibul acesta, unde ecoul lor, sfârşau agonia inimii unei femei. Niciodată n'a fost mai enervant şi mai blestemat ca astăzi mugetul lor sălbatic care

♒♋

During this time on the Moldovian Front the decisive confrontation was being played out. The battles of Mărăşeşti and Oituz were underway. We could hear the artillery from our secluded place, and its echo struck agony into a woman's heart. The wild thundering died far away, in the radiant

mureà în depărtări, într-un radios asfințit de soare. Comunicatele au ceva din tristețea şi din solemnitatea gravă a unor „faire-pare". Sofia merge regulat la primăria din sat, să ne aducă veşti. Astăzi un soldat a adus bagajele unui ofițer, dat ca dispărut.

Erau ale lui Văleanu.

Eram consternați. Nu ne gândim decât cum să ascundem această ştire dureroasă soției sale.

Seara m'am furişat mai târziu ca de obicei în odaia Sofii. Deastădată nu ne mai strângem în brațe, ci comentăm tragicul eveniment al zilei.

Deodată auzim un sgomot ciudat şi ne înfiorăm. Amândoi ne îndreptăm ca mânați de acelaş gând, spre odaia Angelichii.

Patul e desfăcut. O lumânare arde pe pupitrul de noapte. Nu e nimeni.

Pătrundem în camera de alături şi de acolo în salon, pe care-l găsim complect iluminat.

Între oglinzi un corp de femee, alb ca zăpada, ca marmura fină, zace întins pe parchet neînsuflețit. Deasupra sânurilor aveà un brâu subțire de petale roşii. Erà sângele care curgeà dintr'o rună mică. În mâna dreaptă ținea încă un

sunset, but it had never seemed more exasperating, like a curse. News reports had the sad, grave solemnity of a "faire-part". Sofia went regularly to the village hall in search of news. That day a soldier brought up an officer's luggage, a man who was missing.

It was Văleanu's suitcase.

We were appalled. All we wanted was to hide such painful news from his wife.

That evening I made my way to Sofia's bedroom later than usual. This time, we did not embrace, but talked about the tragic event of the day.

Suddenly we were aware of a strange noise that frightened us both. We ran to Angelica's bedroom, pushed by the same thought.

The bed was unmade. A candle still burned on the nightstand. Nobody was there.

We went to the next room and from there into the drawing room, which we found brightly lit.

Between mirrors, the body of a woman, white as snow, like the finest marble, lay breathless on the floor. Over her breasts, there was a thin girdle of red petals. Blood from a small wound. In her right hand she was still holding a tiny

revolver mic, cu lame de sidef...

Sora Angelica s'a sinucis!

Am scos un strigăt de groază. Ne-am precipitat spre ea. Erà încă caldă. În surâsul ei, erà aceiaşi voluptate, aceiaşi melancolie, aceiaşi turburătoare enigmă pe care o cunoscusem.

Vrem să reconstituim scena. Să ştim ce a fost. Să ne explicăm...

A murit iubind, uitându-se în oglindă, ca o femee frumoasă, ca o amantă nefericită, care a vrut să rămâe credincioasă unui vis şi unui om.

Nimic nu prevedeà acest fatal desnodământ.

Suntem amândoi sguduiți, ruşinați; stăm în fața ei ca nişte complici. Sofia mă acuză pe mine... Eu însă plâng... Plâng misterul acestei morți şi acestei vieți.

revolver with pearl handles...

Sister Angelica had taken her own life!

We gasped in terror and rushed towards her. Her body was still warm. There was the same voluptuousness in her smile, the same melancholy, thrilling enigma as before.

We wanted to understand, to find out what had happened, to find an explanation...

She died loving, died gazing at herself in the mirror, a beautiful woman, an unfortunate lover whose desire was to remain faithful to a dream, to a man.

Nobody could have foretold this fatal outcome .

We were, both of us, shocked and ashamed. We sat there in front of her like a pair of accomplices. Sofia blamed me... But I was crying... I was grieving over the mystery of this life, this death.

M.S. Regele decorează pe front soldații cari s'au distins
în luptele dela Mărăşti
2 August 1917.

Răsboi şi iubire

I

—Nu eşti mulțumit de situația ta?

—Fireşte că nu.

—Iată ceva nou pentru mine. Îți mulțumesc dragă Leon.

—Sunt un „ambuscat”, „Învârtit” cum se spune.

—Ei şi?

—Oricum e ruşinos…

War and Love

I

“Aren’t you happy with your present situation?”

“Of course not.”

“Well, that’s news to me. Thank you—dear Leon.”

“I’m an ‘embusqué’—a ‘carpet knight’, this is what I am.”

“Well?”

“It’s embarrassing…”

—Fiindcă stai cu nevasta ta?

—Lizetto...

—La tine acasă... eşti un „ambuscat”?

—Neapărat.

—De ce vorbeşti aşa? Şi tu îți faci datoria.

—Ştiu.

—Da da, ți-o faci foarte bine.

—Asta o ştim numai noi...

—Leon, te rog, nu-mi place să glumeşti cu lucrurile serioase. Vezi eu d’aia nu pot pe tine, să te conving... Tu n-ai serviciu aici? Nu ți faci datoria lucrând de dimineață până seara?...

—Toți „ambuscații” îşi fac datoria.

—În orice caz, eu nu admit să mergi pe front.

—Bine.

—N’am să te las.

—Nici nu încerc.

—Nu eşti cuminte de loc.. Când te văd aşa de nemulțumit, îmi vine să plâng. Nu pricep ce caz de conştiință găseşti tu aici? Nu suntem noi bine? N’avem noi tot? Poate să fie ceva mai bine, decât când suntem amândoi, când ne iubim? Spune, spune Leon. Cum poți numai să te gândeşti la un lucru

“Because you have chosen to stay with your wife?”

“Lizette...”

“An ‘embusqué’ in your own house... is that it?”

“Precisely.”

“Why would you say that? You *are* doing your duty.”

“I know that.”

“You’re doing it well.”

“*We* know that...”

“Leon, please, I don’t like it when you joke about serious matters. Don’t you see—that’s why I can’t make you see straight... Isn’t your job here? Aren’t you doing your duty—working all day?..”

“All the ‘embusqués’ are doing the same.”

“Whatever. I won’t have you going to the Front.”

“All right.”

“I just won’t.”

“I’m not trying to go.”

“You’re certainly not being sensible... It drives me crazy to see you like this. What has conscience have to do with it? Aren’t we fine? Don’t we have everything we could wish for? Could anything be better than this? The two of us together? Making love? Really, Leon. How can you even consider

aşà de îngrozitor? A merge pe front însemnează a muri, a mă pierde pe mine, a nu mă iubi. Mi-e aşa de necaz, încât nu ştii cât sufer, când văd că nu pricepi lucrurile astea simple. Leon, e o nebunie, nu e aşa? Ca să-mi faci mie frică... Nu e serios? Nu te-ai gândit să aprobi acest mod de a vedeà? Eşti convins că ai să rămâi! Răspunde.

—Nu depinde de voința mea. S'ar putea să fiu trimis din ordin. Nu pot să nu execut un ordin.

—Să nu-l execuți.

—Eşti o mică proastă.

—Ah! Asta e tot ce ai să-mi spui?

—Tot..

—E monstruos!

—Linişteşte-te.

—E oribil! E nemai pomenit! E ultimul tău cuvânt?

—Lizetto ai puțină judecată. Îți faci sânge rău degeaba.

—Şi tu prea ai sânge rece mult.

—Eşti extraordinară... De ce te superi acum? De ce plângi şi nu eşti cuminte? Tu nu trăieşti în realitate. Tu trăieşti visul tău, care e al nostru. Restul nu te interesează. Dar eu care 'mi dau seama — care trebuie să-mi dau — am datoria asta,

something so horrifying? To go to the Front is to die, to lose me, to stop loving me. I'm really upset. You have no idea how much it hurts. It's all so simple, and you just don't get it. Leon, all this isn't true, is it? You wanted to scare me... It's not serious. You can't really believe all this. Surely we agree? You do want to stay! Answer me."

"It's not up to me. I may be ordered to go. I can't refuse to carry out an order."

"Yes you can."

"Don't be silly."

"Is that all you can tell me?"

"Sure..."

"It's appalling!"

"Calm down."

"It's revolting! Unheard of! Is that your final decision?"

"Lizette, be reasonable. You get all worked up over nothing."

"You're so cold-blooded."

"Come on... Why are you upset now? Why are you crying? This is so unreasonable. Come back to reality. You live in your dream—our dream, actually. Nothing else matters to you. It is my duty to know things... I must have some idea of

întâi şi întâi față de tine... Să ştiu ce fac în orişice moment... N'am să provoc nimic ca să plec. Am să fac tot posibilul ca să mă abțin. Deşi ți-am spus că mi-e foarte greu. Dar pentru tine am să continuu să mă „ambuschez”, cât o fi posibil; cât n'o fi, atunci, draga mea, trebuie să ne resemnăm, să ne înclinăm şi să acceptăm inevitabilul.

Acestea şi le spuneau între ei soții Mircea, dimineața în pat, în momentul când îşi puneau ciorapii. Înainte de a se dà jos, Lizette nu erà încă hotărâtă să abandoneze partida, atât de rău începută. Eşecul ei, departe de a o descuraja, dimpotrivă o îndemnà să revie la şarje, în speranța de a obține un succes, o concesie, o declarație care i-ar fi convenit. Ea îl ia de gât şi-l aduce între perne, în dorința de a face ultima sforțare.

—Mai stai că mai ai timp. Ascultă, Leon. Promite-mi ceva.

—Cu placere.

—Să mă iei cu tine la Regiment.

—Nu se poate. Ordinele sunt stricte. Soție de ofițer, după unitate, în zona de operațiuni, e exclus cu totul. S'au dat ordine severe în această privință, trimise chiar de noi.

what I am to do next... I owe it to you. I will never do anything on purpose in order to be sent to the battlefront. I'll refrain from doing that, I promise. It won't be easy for me, that I can tell you. But, for your sake, I'll go on as an 'embusqué' for as long as I can. When it's no longer possible, my dear, we'll have to resign ourselves to the idea and accept it, accept the inevitable.”

Mr and Mrs Mircea were having this conversation in bed one morning. They were putting on their socks before getting up. Lizette was not sure whether she should give up now: it didn't feel as if she had won. Her failure, far from discouraging her, made her want to try again: she had to get what she wanted, to make him yield to her and say something more to her liking. She clasped her arms around his neck and pulled him down to the pillows in view of a final assault.

“Wait a minute—what's the hurry? Listen, Leon, promise me something.”

“Sure.”

“You'll take me to Headquarters with you.”

“No way. We have strict orders. No officer's wife can follow the unit or enter the operations area: it's prohibited. Orders are orders, and, besides, I'm one of those who made

—Ba da. Ordinele astea ai să le poți călca. Sunt ordine şi ordine. Vezi asta, să refuzi de a merge pe front, cum ceream adineaori, îmi dau şi eu seama, că e greu... Dar să mă iei cu tine, să stau mai departe ntr'un sat, e ceva care în definitiv, se poate foarte bine. Nu e nici un inconvenient... Am dreptate? Ce zici? Judec bine. Mă cramponez şi eu de tine, doar mi-o reuşi ce-va... N'am dreptul?

—Doamne! Lizetto, ce ai azi? Nu; eşti nostimă! Ce ți-a căşunat?.. La serviciu au încă nevoie de mine. Nu e nici vorbă să mă trimeată. Cel puțin, eu n'am auzit pe nimini şi în tot cazul, pe nici unul din şefii mei. Singurii în măsură să ştie. Ce vorbesc ceilalți, înțelegi, că n'are nici o importanță.

—Am o presimțire...

—Mofturi. Ai mai avut de atâtea ori şi nu s'a realizat.

—De astădată e serios.

—Profet mincinos, care nu laşi să-mi văd de treburi, mă intârziezi totd'auna... te somez acum să-mi dai drumul.

El fuge din brațele ei. Ea oftează lung şi înainte de a ieşi îi spune:

them."

"Come on! You can easily disregard that kind of orders. There are orders and orders. Refusing to go to the Front, as I suggested a moment ago, is difficult, I know... But taking me along? I could live at a distance, in a village somewhere. Why can't you do that? I see no impediment... Well? What do you think? It's feasible. I'm clinging to you, and you know it, hoping against hope—you know what I mean."

"Lizette, my dear, what has got into you today? You are being absurd! What's the matter?.. For the time being, they need me at work here. There's no question of being deployed. Nobody wants to send me away; not my superiors, in any case. They're the only ones in a position to know. What other people say means nothing at all."

"I have a premonition..."

"Nonsense. You've had that before and it came to nothing in the end."

"It may, this time."

"You're not a good prophet. I must go about my business now, stop keeping me back... let go."

He slipped out of her arms. She let out a long sigh and added before he had had time to leave the room:

—Ah, Răsboiul! Cu ce frică trăim noi femeile. Voi sunteți mai fericiți, vă dați viața, fără s'o cunoaşteți.

La biuroul organizării, secția adjutanturii dela Marele Cartier, azi au avut loc schimbări importante, nu se ştie din ce motive. Între cei mutați e şi locotenentul Leon Mircea.

Peste 3 zile el a plecat la un regiment de vânători, unde fusese repartizat, după ce şi-a luat rămas bun de la soția lui. Despărțirea a fost dureroasă. Şi oricât părea de necrezut, ea a avut loc.

II

Erà pe la sfârşitul lui Septembrie, după câteva luni. Pe străzile principale ale Iaşului, o lume imensă furnicà în toate părțile, ahtiată după ştiri. Decând Capitala țărei s'a strămutat aici, în refugiu, spectacolul acesta se repetă zilnic. Mai ales se comentează azi de toți cu îngrijorare evenimentele din Rusia. Se fac tot feluri de pronosticuri, se vorbeşte de evacuare, de rezistență, etc. E un haos care deconcertează spiritele cele mai ponderate şi turbură conştiințele cele mai calme.

Pe strada Lăpuşneanu, câteva elegante îşi fac

"Ah, the War! The fear we women live in. You men are so much happier, giving your life up before ever getting to know what it is."

At the staffing division in the executive branch of the General Headquarters, important changes had taken place with immediate effect. Nobody knew why. Lieutenant Leon Mircea was among those who were relocated.

Three days later, after saying goodbye to his wife, he left for the Ranger regiment to which he had been assigned. The separation was painful. And, however unlikely it had seemed earlier, it came to pass.

II

A few months later, in late September, in Iaşi, people filled the main streets, eager to hear the news. The capital of the country had been moved there, and this was a daily routine by now. What was going on in Russia was an ominous topic of particular interest. All sorts of prophecies were being made, people talked about evacuation, resistance, and so on. Disarray reigned: even the most balanced minds and the most peaceful persons were disconcerted.

A few elegant ladies were promenading as usual down

promenada obişnuită. Impasibile, frumoase, ele au în colțul gurii, eternul surîs şi în privirea lor imperturbabilă, liniştea ființelor fericite. În înfrigurarea şi desperarea ce o citeşti pe fața fiecăruia, ele trec senine, sprintene, printre atâția curioşi, cari întorc capul şi-ți dau iluzia că, în mijlocul acestei catastrofe, ele nu sunt privite ca o sfidare, ci ca un reconfort.

Într'un „tailleur" superb, una din ele e oprită de un tânăr, care îi sărută respectos mâna. Erà Lizetta...

—Ce face Leon? Ce ştiți despre el?

—Nimic.

—A fost rănit într'un spital la Bacău.

Cu un aer natural ea dă din umeri.

—Dar nu vă pot spune nimic, domnul meu. M'am întors eri dela Odessa. Îmi pare foarte rău... Mă iertați...

Camaradul de clasă al lui Mircea, încurcat se retrage, pricepând gafa pe care a comis-o.

La câțiva paşi, dintr'un grup se desprinde un ofițer de cavalerie, bine stilat, care înaintează svelt, degajat, cu un surâs cuceritor spre dânsa.

Lăpuşneanu street. Aloof, beautiful, they smiled discreetly and in their cool, dispassionate gaze one could guess the peace of a happy life. Among tense, desperate faces, they passed with serene nimbleness. Curious eyes watched them, ignoring their defiance, finding comfort in their presence, which alleviated catastrophe.

Wearing a superb "tailleur", one of those women was approached by a young man, who respectfully kissed her hand. It was Lizetta...

"How is Leon?" inquired the young man. "Do you have any news of him?"

"None."

"He was wounded and was being treated in a hospital in Bacău."

With an unimpressed air, she shrugged her shoulders:

"I don't know anything about that. I just came back from Odessa yesterday. I am sorry... Excuse me..."

Mircea's former schoolmate stepped back in embarrassment, realizing he had just made a blunder.

A slim, stylish cavalry officer came out of a group of people, swept forward with a charming smile on his face, and joined her.

Pe piept are o decorație rusească. Ataşat pe lângă o misiune străină, căpitanul de rezervă, Zăleanu, e pentru prima oară când nu e în automobil pe stradă.

—Bonjour Dodo.

—Bonjour Lize..., spune el încet, imperceptibil, discret.

Ei traversează şi se pierd în mulțimea anonimă. Neobservați acum, căpitanul începe o conversație intimă, cu un accent a cărui puritate lasă mult de dorit.

—Te-ai repauzat îngeraşule? Obositor drum! Nu e aşa? Extraordinar să voiajezi în aşa mizerabile condițiuni. Chiar şi pentru noi, militarii, care orice s'ar zice, suntem învățați să învingem greutăți, e oribil! Am fost îngrijat de tine în primul rând îngeraşule. Ai dormit bine? Cel puțin somnul e binefăcător întotdeauna.

—Da, da... Îți mulțumesc Dodo. Aici o să ne vedem mai rar...

—De ce?

—În tot cazul nu ca la Odesa. Ştii că am văzut aici o scrisoare care ne dă pe față: am stat la acelaş hotel şi aveam camerile noastre vis-à-vis...

—Ce importanță are, îngeraşule? Mentalitate de mahalagii!

He had a Russian medal on his chest. A reservist, captain Zăleanu was attaché of a foreign mission. It was the first time for him that he was out in the streets without his car.

"Bonjour, Dodo."

"Bonjour, Lize..." he whispered, quietly, discreetly.

They crossed the street and lost themselves in the crowd. Hidden among the other passers by, the captain engaged in an intimate conversation. His accent betrayed him in many ways.

"Have you rested enough, my angel? What a tiring trip it has been! It's disagreeable to have to travel without the least comfort. It's unbearable even for us, military men, who are supposed to face difficulties all the time. But I was primarily concerned for you, my angel. Did you sleep well? Sleep is always a blessing."

"I have... thank you, Dodo. We must see less of each other while we're here..."

"But why?"

"Less than we did in Odessa, anyway. You remember that letter which exposed us: we stayed at the same hotel and your room faced mine..."

"So what, my angel? Suburban rumours!"

—Trebue să fim prudenți. Şi cu tact.

—Evident.

—Chiar acum am întâlnit un prietin al lui bărbatu-meu, a fost rănit grav, ştii?

—Bietul băiat. Ce lucru supărător!

—Da, da... Şi eu când mă gândesc la tot ce am făcut...

—Îngeraşule, mâine vom avea automobilul generalului toată ziua la dispoziție. O plimbare la Prut, sau aiurea, în altă direcție... Ce zici Lize de acest proiect? Îl găseşti inteligent?

—Minunat! Ah! să scap de Iaşi... Să ies din el. Mă enervează teribil aici. Mi-aminteşte atâtea lucruri...

—Fără îndoială că e mai bine pe marginea mării. Ştiu şi eu. La Odessa de exemplu...

—Dodo, ştii că Leon a fost decorat cu „Mihai-Viteazul"?

—Ce importanță are!

—Nu ştiu cine a vrut să-mi facă plăcerea asta: mi-a trimes „Monitorul Oficial" în plic!

—Ce mitocănie! El însă e un brav tip.

—Eu trebue să mă despart.., după ce am făcut şi ce fac... Ce crezi? Situația mea e îngrozitoare. Când am aflat că e rănit la Bacău, am plecat cu tine la Odessa!

"We must be cautious. And tactful."

"But of course."

"A moment ago I ran into a friend of my husband's. He was badly hurt, did you know that?"

"Bother! Poor chap."

"Well... While I was... you know."

"Tomorrow we have the general's car at our disposal, my angel. We can drive to the banks of the Prut, we can drive anywhere you wish... Well, Lize? How would you like that?"

"Wonderful! Away from Iaşi... Leave it behind. I get terribly annoyed here. It reminds me of so many things..."

"It's not like the seaside, I know. It's not Odessa..."

"Dodo, did you know Leon's been decorated with the Order 'Michael the Brave'?"

"So what?"

"Someone meant me to know: I have received the latest 'Official Gazette' in an envelope!"

"Dreadful manners! He's a brave fellow, though."

"I must get a divorce... considering this... us... What do you think? I'm in a ghastly situation. I learnt he was wounded and in hospital in Bacău, yet I left with you for Odessa!"

—Nici o alarmă. Nici un gest pripit. A fi calm înseamnează a aveà cu tine cel mai bun consilier.

—Dodo, aş vreà diseară să nu mă laşi singură.

—Niciodată, îngeraşule...

—La ce oră vii?

—De vreme.

Ei au ajuns la Copou. Stau pe bancă acum.

—Îngeraşule mic, Lize... Te găsesc preocupată. Spune repede, ce ai?

—Sunt puțin tristă.

—Te rog, ai încredere în mine. Amorul meu e absolut. Sunt un om de onoare, de ce vrei să mai repet? Găsesc că e inutil... Nici o grije despre viitorul tău! Vom aşteptà evenimentele...

—Da, dar un om care te-a iubit, când te chiamă că e rănit, să-l abandonezi?

—E, ce vrei, aşa e viața, îngeraşule. Nu trebue să credem că putem trăi fără greşeli sau slăbiciuni. Însemnează a fi lipsit de tot de filosofie.

—Când mă gândesc la tot ce ne-am spus, uite nu mai departe decât pe această bancă...

"Don't exaggerate. Take it easy. You need to be calm, trust me."

"Dodo, I don't want to be alone tonight."

"I will never leave you alone, my angel..."

"When will you come?"

"Early."

They had arrived at the Copou Park. They were now sitting on a bench.

"Lize, My little angel... You are brooding. Out with it—what's wrong?"

"I'm a little sad."

"Please, trust me. You are everything to me. I'm a man of honour. How many times shall I say that? You know it... Don't worry about your future! Let's first see what happens..."

"When the man who once loved me was wounded and called me to him—I abandoned him, you know."

"That's life, my angel. We all have our weaknesses, we all make mistakes. Philosophy teaches us precisely that."

"I remember the things we told each other—on this very bench..."

—Atunci, îmi dai voe să mă scol.

—Dodo!

—Fără îndoială. E 15-a oară când îmi vorbeşti de el. Fără îndoială e un brav tip, un om care'şi face datoria! Am o admiraţie pentru dânsul, dar în definitiv, e destul. Am auzit pentru azi atâta, în cât sper că nu poţi să mă socoteşti ca un om fără răbdare.

—Ai dreptate... Ce face Baby?

—Ce animal îngrozitor! E o canalie mică. A avut loc o luptă omerică azi dimineaţă. Ştii veşnica ceartă: câinele cu pisica! Nu poate să suporte el aceste fiinţe, e ireductibil în ura contra lor. Ei bine, dragă Lize, a ieşit toată mahalaua Păcurari —nu exagerez—şi am asistat toţi la goana teribilă, care s'a dat în stradă, în plină stradă... E şi rău crescut individul. Ţine să se facă cunoscut. La Odessa figura asta, nu mi-a făcut-o încă prostul. Sunt aşà de mulţumit de el, încât hotărît am să-i schimb numele. Am să-i zic în loc de Baby, Bolşevik. Nu găseşti că e mai de actualitate?

Amândoi râd. Baby e un număr care-i amuză. Amândoi fac un haz enorm. Chestia gazdei unde locueşte Dodo, numai puţin, trece la rând. Dodo e în vervă. Şi prietena lui îl găseşte agreabil, spiritual, antrenant.

"I won't sit here, then."

"Dodo!"

"No way! It must be the fifteenth time you mention him. He is a brave fellow and does his duty and all that. He deserves admiration, but enough is enough. I don't want to seem rude, but I've had enough for today."

"True... How is Baby doing?"

"A beast! A little scoundrel. There was a Homeric fight this morning. You know the eternal feud between cat and dog! He can't stand the creatures. He is resolute in his hatred of them. Well, my dear Lize, the entire Păcurari neighbourhood was out watching. I am not exaggerating. We all witnessed the most incredible chase: it took place in the middle of the street... He's a bad lot, that one, always wanting to be the star. He never pulled that one on me in Odessa. I'm so proud of him that I'm going to change his name. I'll call him Bolshevik, instead of Baby. Don't you think that's more up to date?"

They burst into laughter. Baby was a topic that never failed to amuse them. They roared with laughter. Dodo's landlord was the next topic and almost as much fun. Dodo was in high spirits. His girlfriend found him very agreeable, witty,

—Ce oameni aici în Moldova? E incomprehensibil, cum ştiu toți să se facă ridicoli. Ce manii!... Ce lucruri!... Ce meschinării!... Războiul a avut şi un bine. Ne cunoaştem cel puțin țara, oamenii... Îngeraşule, ştii la ce reduc tot ce am văzut eu aici? La lipsa de confort şi de bun simț. Asta e peste tot aici.

Lizeta ascultă gânditoare. Ea surâde din când în când. Privirea ei distrată, are acum ceva neliniştit. Ea îi caută, roşie, cu emoție, mâna...

—Ce e?

—Nu e nimic. Un prieten al lui Leon...

—Ce copil eşti, Lize!

—Dodo, nu putem să ne întoarcem la Odessa? Aici nu sunt fericită.

III

Într'o zi s'a întors soldatul. Căpitanul Mircea Leon, îşi făcuse datoria către țară. Demobilizat, el a refuzat să meargă în teritoriul ocupat până la semnarea păcii, preferînd cu o strângere de inimă, să se întoarcă la Iaşi. Înainte de a sosi

entertaining.

“The people here, in Moldavia! It’s incredible—they make such fools of themselves. What obsessions!... All these—things!... The pettiness!... There’s a good side to this war after all. At least we’re getting to know our own country and our people... My angel, do you know what sums up everything we see around here? Lack of comfort and of manners. Everywhere.”

Lizetta listened, thoughtfully. She smiled every now and then, absent-mindedly. Suddenly she was restless. She blushed and sought his hand...

“What is it?”

“Nothing... A friend of Leon’s...”

“You’re such a child, Lize!”

“Dodo, can’t we go back to Odessa? I’m not happy here.”

III

One day, the soldier returned. The captain Leon Mircea had served his country. When he was discharged, he refused to enter the occupied territories before a peace treaty had been signed. Reluctantly he decided to go back to Iaşi. On the train,

tovarăşul lui de griji şi de necazuri, ordonanța sa personală, îi spune fiind încă în tren:

—Să trăiți, d le căpitan, conița trebue să fie în gară.

—Nu e Nicolae. N'are ce să caute.

—Vă aşteaptă! Mă gândesc eu aşa în mine, ce o să fie, când v'o vedeà acum? Mi-aduc aminte astă-primăvară ce fù pe dumneaei când ați plecat.

—Acum ne despărțim, Niculae.

—Am înțeles să trăiți d-le Căpitan.

Soldatul a privit în ochii ofițerului şi a tăcut.

Se credea vindecat. În bivuac, în mijlocul camarazilor şi a trupei, rana cea mare pricinuită de nenorocirea lui caznică, părea că s'a închis, ca şi cea pe care o primise mai înainte în piciorul drept, în lupte.

Obsesiunea puternică şi continuă a aceloraşi idei, îi dau un fel de neastâmpăr şi el, care învățase în atâtea ceasuri grele, să se stăpânească şi să stea liniştit în fața morții, se simțea aici cu totul slab. Problema erà aceiaş: să rezişti şi să învingi şi ofițerul care luptase vitejeşte înaintea inamicului, nu se simțea în posesiunea mijloacelor, pentru a strigà ca altădată de asupra şanțurilor pustiite de mitralieră: Victorie!

before arriving, his orderly, who had been his companion through thick and thin, told to him:

"Sir, your missus will be waiting for you at the station."

"No, Nicholas. She won't."

"She'll be there, trust me! I'm trying to picture her when she sees you again. I remember her when you left last spring, how unhappy she was."

"We're getting a divorce soon, Nicholas."

"Yes, Captain."

The private looked into his officer's eyes and fell silent.

Leon thought he had come to terms with that. In bivouac, among his comrades and the rest of the battalion, the deep wound caused by his conjugal misfortune seemed to have healed, just like the wound in his right leg, inflicted on him in battle.

He was haunted by the old thoughts again. He felt restless. In the difficult times he had been through, he had learned to keep himself in hand, to stare death in the face. In this, however, he was utterly helpless. There wasn't much difference between the two: in both you had to hold on and triumph. Unfortunately, the officer who had fought bravely, attacking the enemy face to face, felt now that he could no

Aveà tot timpul conştiința mutilatului din război. Se simțea dezarmat şi angajat într'o luptă nouă — pentru el — după atâtea luni de viață de câmp şi de pericole. Îşi da seama că deciziunea nu veneà curând şi că nu puteà întreprinde nimic.

Erà într'o după amiază, la câteva zile, după sosirea lui. Pe strada Ştefan cel Mare, în fața unei vitrine, staționau trei persoane. În acest trio strălucit, el a recunoscut pe Lizetta şi pe Dodo Zăleanu, a cărui descripție o aveà mai de mult.

Erau încă departe. Pentru prima oară a simțit groaza de a merge înainte şi nevoia de a bate cât mai repede îndărăt. În clipa când voià să dispară din naintea lor şi-a adus aminte de camaradul neleal, care a stat la spatele frontului şi i-a furat femeea. Din naintea lui n'aveà dreptul să fugă.

Ostaşul a trecut modest, calm... Ca şi cum ar fi fost o plimbare banală. Grupul l'a privit cu curiozitate.

—Are „Legiunea de Onoare" îngeraşule... Ce tip

longer shout as he had once shouted on top of a trench devastated by machine guns: Victory!

War had mutilated him and this he could not forget. At this point, though, he was engaged in another kind of battle, which was completely new to him, and he felt disarmed. This was different from the many months spent on the battlefield, beset by danger from all sides. He realized a decision was hard to reach and there was nothing he could do about it.

One afternoon, a few days after he had arrived in town, down Stephen The Great Street, three people were loitering before a shop window. Among the three bright figures, he recognized Lizetta with Dodo Zăleanu; the latter had been described to him at some point.

They were at some distance. For the first time ever, he felt horror at the idea of going forward, and a need to retreat as quickly as he could. Then he told himself the disloyal fellow had stayed behind the Front and had stolen his woman. It would be wrong to run away from him.

The soldier walked past them with quiet shyness... as if he was simply taking a walk. The group stared at him with some curiosity.

"He has the 'The Legion of Honour', my angel... "Isn't

„chic”! a exclamat plin de admirație Dodo.

Se îndreaptă spre casă. În urma lui pe o stradă mică aude o voce:

—Bonjour, Leon.

El se întoarce; nu poate să răspundă nimic… Erà Lizetta.

—Ce faci? De ce nu vii să mă vezi?

—N'am ştiut unde şezi.

—Cum te-ai schimbat de mult… în bine, Leon!

—Lizetto, dă-mi voe te rog… să mă retrag.

Seara a primit un bilet: „Dragă Leon, sunt nenorocită. Vreau să te văd. Am să-ți spun multe. Sunt exagerațiuni toate… Numai pe tine te iubesc. Ard de dorința de a veni deseară la tine.” *Lizetta*

—E vre-un răspuns, d-le Căpitan?

—Nici unul.

El se întoarce agitat. Şi scrie pe marginea plicului: „Vino”.

—Dă asta Niculae. Glasul lui, părea că comandă un ordin de luptă. Ordonanța se uită şi el, cu ochii lui mari şi supuşi, pricepând, că e o capitulare.

that *chic*!” Dodo ejaculated, full of admiration.

He headed home. Down the narrow street, he heard someone calling behind him:

“Bonjour, Leon.”

He turned round. He could not say a word… It was Lizetta.

“How are you? Why haven't you called on me?”

“I didn't know where you were staying.”

“How much you've changed… for the better, Leon!”

“Lizette, please let me… go.”

Later that evening he received a note: “My dear Leon, I am miserable. I need to see you. I have so much to tell you. It's all just lies… You're the only man I have ever loved. I am burning with the desire to come to you tonight.” *Lizetta*

“Will there be a reply, Captain?”

“No.”

He turned round. He was very troubled. In the margin of the envelope, he added: “Come.”

“Send this back, Nicholas.”

His words sounded like an order of combat. The orderly looked at him with big, submissive eyes. He understood: this was his Captain's surrender.

BUCURESCĬ. Bulevardul Academiei-Universitatea.

Baia

O afacere importantă îl reținuse pe Benedict Antoniade două zile la Craiova, în contra prevederii lui şi mai ales în contra cuvântului dat Violetti Petriki, prietena sa, la plecare.

In zadar stăruise ea s'o ià cu dânsul, deoarece îi va fi imposibil să se întoarcă chiar în seara aceia, Benedict rămăsese neînduplecat motivând oboseala unei călătorii inutile pentru dânsa.

Bathing

Important business had kept Benedict Antoniade in Craiova for two more days. It was unexpected and he realized he would not be able to keep the promise he'd made to his girlfriend, Violetta Petriki, when he had left.

In vain had she asked to accompany him, saying he could not possibly return to her on the same day he left. Benedict had been adamant, arguing there was no need for her to travel all that way, and that she would be dreadfully tired by the trip.

Descinsese la hotel Minerva, şi seara a şi anunțat telegrafic cazul de forță majoră, care-l sileà să-şi amâne plecarea cu încă două nopți. Bine-înțeles a fost un motiv de alarmă la Milcoveni—reşedința lor—şi fel de fel de presupuneri, au agitat imaginația aprinsă a amantei rămasă singură. Se vedeà înşelată cu certitudine. Cu cine ştie ce d-nă din lumea bună a cetății Banilor, sau mai prozaic cu vre-o chelnăriță frumoasă de hotel.

În sfârşit evenimentul acesta erà aşa de considerabil pentru Violetta, încât îşi vedeà fericirea distrusă şi o hotărîre eroică curagioasă, o răzbunare clocoteà acum în sufletul ei.

Trenul soseà în gara Slatina, cea mai apropiată stație de cale ferată de Milcoveni, numai la câțiva chilometri. Erà pe la orele 9 dimineața, într'o zi frumoasă de vară. Nerăbdătoare, cu o privire neliniştită, în care se citeà un amestec de reproş şi de decepție adâncă, Violetta căutà vagonul-restaurant din care aşteptà, să-l vadă coborând. In adevàr, din el sare Benedict, tânăr, simpatic, cu aliură elegantă pe peronul arhi-plin de lume.

O vede numai decât şi o sărută pe amândoi obrajii cu o emoție vizibilă. Departe de a o convinge, acest lucru a întărit-

He had taken a room at the Minerva hotel. The very evening of his arrival he had sent a telegram explaining that urgent matters would force him two stay there for two more nights. Of course, at home in Milcoveni—their residence, his mistress panicked: she was alone in the house, and her suspicious nature ran wild. She told herself he must be cheating on her. He had certainly found some wealthy woman in Craiova, or just a pretty hotel waitress.

Violetta was crushed by the incident. She felt it was the end of her happiness. She was in the process of making the heroic decision to take revenge.

Benedict finally caught the train back to Slatina, the station nearest to Milcoveni, only a few kilometers away from the place. It was about nine o'clock in the morning on a beautiful summer day. Violetta was anxious, nervously looking for the dining car, waiting to catch sight of him. There was reproach and bitter disappointment in her eyes. Benedict jumped out of the train; he was young, attractive, elegant looking. The platform was full of people.

He found her at once and kissed her cheeks very affectionately. She was not taken in by his gesture; it merely

o în bănuelile ei.

În trăsură, au vorbit foarte puțin. Acasă iarăşi, nimic care să-i deà de bănuit. Violetta păreà chiar că suportase bine această scurtă despărțire, aşa că el n'a pus nici o insistență deosebită, pentru ca să justifice o absență prelungită, de care nu erà vinovat.

Dejunul a fost calm, chiar prea calm, pentru ca Benedict să nu priceapă imediat că în sufletul iubitei sale, se petreceà ceva grav. Către sfârşitul mesei el a voit o scurtă explicație, pentru ca ea, drept răspuns, să isbucnească într'o criză de lacrimi.

El o iubeà de nouă luni, de când trăiau împreună. Nici un nor nu turburase dragostea lor. Niciodată o discuție cât de uşoară nu venise să-i despartă. Benedict însă cunoşteà gelozia fără margini a prietenei sale, împotriva căreia erà foarte greu să se apere, cu toate menajamentele şi precauțiunile lui,—deşi prin purtarea lui corectă față de ea, nu puteà să-i deà nici-o ocazie. Totuşi la intervale destul de dese, el primeà drept avertisment, acestă amenințare invariabilă:

— In ziua când mă vei înşelà tu, chiar în aceeaşi zi, te voiu înşelà şi eu. Cu oricine.

fuelled her suspicions.

They talked very little in the carriage. When they reached home, everything appeared to be all right. It seemed to him that Violetta had handled their brief separation quite well; he did not even attempt to explain why he had been absent longer than expected, that it had not really been his fault.

The meal was uneventful; perhaps too much so. It began to dawn on Benedict that something was troubling Violetta deeply. As the meal ended, he inquired what was wrong and she suddenly burst into tears.

He had been in love with her for nine months, and they had been living together all this time. Nothing had threatened their happiness so far. Not one single argument had come between them. Nevertheless, Benedict was aware of his girlfriend's fierce jealousy. He found it very hard to counter. Cautiously, he tried to be beyond suspicion: he avoided everything that might irritate her. In spite of all that, he was warned on a regular basis:

"The day you cheat on me—on the very same day you cheat on me—be sure that I'll cheat on you too. With the first

De astă dată ea erà convinsă, că lucrul se petrecuse. Două nopți lipsă... Erau o probă, pentru spiritul ei exaltat.

El aşteptà cu resemnare inevitabilul.

In odaia lor de culcare, amândoi într'un avânt iresistibil şi după îmbrățişări călduroase, se păreà că lucrurile se mai aranjaseră şi că inimile îşi dobândiseră liniştea lor.

Benedict erà optimist. Violetta erà ireductibilă în hotărârea ce luase. Neapărat el n'aveà să ştie nimic. Planul ei erà simplu, îl concepuse în noaptea trecută şi aveà să-l execute în cursul acestei zile.

Alături de ei, într'o comună învecinată se aflà familia Virgil Trancu, unul din fiii marelui arendaş din acele părți, Ionică Trancu, compusă din soție tânără şi 3 copii. D-na Ecaterina Trancu, erà născută tot Petriki şi erà vară bună cu Violetta. Un menaj foarte unit, sobru, care petreceà mai tot anul la țară. Visul Ecaterinei erà ca Violetta să ià în căsătorie pe Benedict Antoniade şi pentru asta făceà toate sforțările şi-şi întrebuințà toate resursele spiritului ei de femee cinstită.

Se vizitau foarte des, mai ales de când se instalase Benedict cu prietena lui la Milcoveni, pe vară. Familia Petriki

man I see!"

This time she was certain he had cheated on her. Two whole nights away from her... to her that was evidence enough.

He was waiting helplessly for the inevitable to happen.

In the bedroom, they abandoned themselves to passionate embraces and irresistible longing. It felt as if things were all right again and they had nothing to fear.

Benedict grew hopeful. But Violetta had already made her decision. He was not supposed to know. She had a simple plan. She had made it the previous night and she was going to carry it out that very day.

Virgil Trancu and his family lived in a neighbouring village, not far away. His father was Ionică Trancu, a rich landowner, well known in those parts. Virgil had a young wife and three children. Ecaterina—his wife, and Violetta were both of the Petriki family; they were first cousins. Virgil's marriage was wonderfully steady. The Trancus spent much of the year in the country. Ecaterina hoped Violetta would marry Benedict Antoniade, and did everything in her power to make it happen, using all the resources available to an honest woman.

The two couples would often meet, especially after Benedict and his girlfriend had moved to Milcoveni for the

din Bucureşti, fusese pe vremuri comercianți mari, care scăpătaseră. Fetele primiseră o educație îngrijită şi se înrudeau cu toată burghezia bună din Capitală. Singură Violetta greşise. Inamorată de un ofițer din escorta regală, acum doi ani, ea s'a lăsat sedusă şi în urmă abandonată. Sincer compătimită de vara ei, aceasta nu aveà alt ideal decât să o ridice de unde căzuse şi să-i deà o situație regulată. Erà un lucru la care de altfel se gândeà foarte puțin Violetta, deşi i-ar fi fost plăcut să ajungă la acest rezultat, însă fără sforțări.

Incapabilă să facă un calcul şi mai ales să urmărească un scop în viață, ea erà sclava impresiunilor ei şi acum în urmă a sentimentelor violente ce aveà pentru Benedict. Ca de obicei soții Trancu, erau aşteptați la Milcoveni, astăzi fiind Duminecă, la ceai, care se serveà după toate regulele unei case bune.

Una din distracțiile cele mai plăcute, în cursul zilelor lungi şi arzătoare de vară, erà pentru Benedict şi Violetta, baia în Olt. Curtea şi casele proprietății vin pe un deal înalt de pământ roşu, la câteva sute de metri, chiar în fața apei. Un

summer. The members of the Petriki family had once been rich merchants in Bucharest, but now they had lost almost everything. Yet the girls in the family had been given a proper education and were related with the wealthiest families in Bucharest. Violetta was the only one in the family to pursue a different path. Falling in love with an officer of the royal escort a couple of years before, she had been seduced by him and eventually abandoned. Her cousin was very sorry for her: she had no other wish than to rescue her from her social misfortune and see her safely married. Violetta hardly ever thought about that. She would have been happy to get there, though, if it could happen without much effort on her part.

Unable to make plans ahead of time or set a goal for herself, she was ruled by her own impressionable nature and, lately, by the passionate feelings she had developed for Benedict. It was Sunday and Mr and Mrs Trancu were expected at Milcoveni for tea, which was served here by all the rules of high society.

For both Benedict and Violetta, one of the most delightful amusements during the long, hot summer days was bathing in the river Olt. The yard and buildings of their property stood on a high hill of red soil, no higher than a few hundred metres,

drum bun ai de parcurs din cauza ocolului pe care trebue să-l faci, până să te cobori la țărm. Aici păduri nesfârşite de răchiți, de sălcii dese, scorburoase, bănci imense de nisip, fac o impresie de frământare teribilă şi de distrucție a solului, din cauza revărsărilor puternice şi continue ale rîului.

Violetta erà o înotătoare de forță. Prietenul ei cădeà în admirația pentru tot ce făceà ea şi nu odată invitase pe soții Trancu, ca să ià parte la o scăldare în comun, pentru a-i uimi şi pe ei, cu exercițiile sale de natație...

De altfel costumul de bae erà de rigoare şi acest fel de invitație nu aveà nimic extraordinar. Totuşi Violetta evitase cu încăpățânare acest lucru, din motive probabil în legătură tot cu gelozia ei şi pe care n'a voit să şi le explice.

La orele 6 exact, docarul lui Virgil intră în curte. Perechea e întâmpinată la scară. Toată lumea păreà mulțumită. Se serveşte ceaiul. Violetta provoacă abil o discuție pe chestia băii şi rezultatul a fost că s'a decis în unanimitate, această mult aşteptată partidă.

facing the river. There was no direct path, and one had to make a long detour to reach the river bank. Here, endless forests of osiers, of hollow willow trees growing very close to one another, and huge sandbars gave the impression of constant change and erosion, caused by the massive and frequent flooding of the river.

Violetta was a very good swimmer. Her boyfriend, who admired her in all respects, had already invited the Trancus more than once to go bathing, so that she might astonish them with her prowess in swimming...

Of course, a bathing suit was a requirement for such an occasion, and such an invitation was nothing out of the ordinary. And yet Violetta had so far stubbornly avoided to go bathing with them, possibly because of her jealousy again, which she could hardly justify to herself, but which was there all right.

At six o'clock sharp, Virgil's dogcart entered their yard. The couple were met at the entrance. Everyone seemed to be in a good mood and tea was soon served. Violetta herself skilfully brought the conversation round to bathing, and the result was that they unanimously agreed to go swimming at last.

They were all delighted, particularly Benedict, who would

Erau toți încântați şi mai ales Benedict, care în sfârşit triumfà, în dorința de a pune în evidență talentul iubitei lui.

„ Maillot-urile” sunt gata. In special al Violettii e superb. E un costum care, anul trecut, în timpul sezonului, la o plajă celebră, făcuse furori. El îmbrăcà corpul perfect şi-i scoteà în relief minunat formele.

In acest ținut sălbatic al Oltului, grația şi eleganța acestor două nimfe, contrastau ciudat cu viroagele şi cu albia scormonită, de furia distrugătoare a unei naturi neîmblânzite.

Ecaterina, departe de a fi mai prejos, erà foarte bine, deşi se observà o uşoară tendință de îngrăşare. Violetta erà însă impecabilă. Şi Benedict o priveà cu iubire, turburat de dorințe şi de gândul de a o şti a lui. Puțin mai palidă ca de obicei, ea aveà acum un tic nervos. Cu mâna la frunte se înclină uşor, par'că să cadă.

— Ce ai? Nu te simți bine? Vai, Violetto!...

—Nimic. E ceva trecător.

—Mai bine renunțăm...

now be able to convince the other couple of his girlfriend's prowess in the water.

The four of them put on their "maillots". Violetta's suit was exquisite. It was a bathing suit which had caused quite a stir on a famous beach in high season the year before. It had an impeccable cut and emphasized her beautiful figure.

In these wild parts on the bank of the Olt, the grace and elegance of the two nymphs contrasted sharply with the ravine and the riverbed, whose numberless hollows were clear evidence of the destructive fury of wild nature.

Ecaterina looked quite as attractive as Violetta, even though she had a slight tendency to put on weight. Violetta, in contrast, was flawless. Benedict gazed at her lovingly, aroused by desire and the thought that she belonged to him. She was paler than usual and she had something like a nervous tic. With her hand to her forehead, she leant forward briefly as if about to fall.

"What's wrong?" Ecaterina asked. "Are you all right? Take care!..."

"It's nothing. I'm fine."

"Perhaps we had better postpone..."

"No, no, please. The idea of it! Don't mention anything to

—Nu, nu, te rog. Ce idee! Nu-i pomeni nimic lui Benedict... Te rog. Nici un cuvânt despre asta.

Grupul e complect. Se face haz de costumul lui Virgil. Cu proporțiile lui atletice, ras complect, îți face impresia unui luptător temut de circ.

Oltul e liniştit în această parte. Ceva mai încolo însă, curenți puternici agită suprafața, aşa în cât se vede numaidecât că locul e periculos.

Violetta se îndreaptă într'acolo. Crescut pe marginea Oltului, Virgil în copilăria lui, cu ştrengarii din sat, făcuse adesea-ori escapade pe aici. Erà un cunoscător al tutulor colțurilor şi găurilor...Şi arta natației, încă din anii cei mai fragezi, nu mai aveà pentru el, nici un secret.

La un moment dat Violetta, dispare brusc din ochii lor. Benedict calm, priveşte cu un surâs, neliniştea celorlalți.

—Ce copii sunteți! V'am spus că aveți să vedeți lucruri extra-ordinare. O să apară acum la suprafață! Aveți răbdare, Virgil. Dragă Ecaterino, e inutil, dacă-ți spun. Eu le văd astea în fiecare zi! Da nu se simțeà rău deloc, ma chère! Aşi, a glumit! Mai stați puțin, c'o să reapară. Nu vă alarmați...

Trec câteva minute şi nici un semn de viață. Virgil crede că e momentul să intervie, îndreptându-se cu hotărâre unde

Benedict... Please! Not a word."

The group was ready. Virgil's bathing suit was the cause of some amusement. With his athletic body shaved all over, he gave the impression of a fearsome circus fighter.

The Olt was quiet in that particular place. A little further out, though, strong water currents were visible on the surface. It was obvious that swimming there would be dangerous.

Violetta was swimming in that direction. Having spent his childhood years on the banks of the Olt, Virgil had been here more than once together with friends from the village. He knew all the nooks and crannies... He had mastered swimming since he had been no more than a child.

Suddenly, Violetta vanished out of sight. Calmly, a smile on his face, Benedict watched the other couple's anxiety.

"Don't be silly! I told you you'd see something extraordinary. She'll come up in a minute! Just wait, Virgil! This will be worth watching, Ecaterina, believe me. I see this every day! No, no, she wasn't ill, ma chère! Oh, that was just a joke! Wait a moment; she'll come up. No reason to panic..."

Several more moments elapsed and still there was no sign of her. Virgil felt it was time to do something and struck out decisively for the side where the current was strongest.

curenții păreau mai puternici.

Pentru Ecaterina sunt clipe de groază. Insuşi Benedict pare a-şi fi perdut siguranța.

In sfârşit nu e nimic. In luciul apei ies cele două ființe scumpe şi în felul cum evoluau, nu mai puteà fi vorba de nici un pericol.

—Ți-am spus eu?

—Trec spre malul celălalt.

—Se poate. Obiceiul Violettii. Asta intră în program.

Cei doi parteneri mai timizi, îşi văd acum liniştiți de baia lor. Ecaterina erà o „fricoasă" şi Benedict un începător. Lecțiile prietenei sale îi fuseseră de folos şi adeseori când se simțeà în dispozițiuni, făceà şi el tururi interesante şi curagioase.

Pe celălalt mal se petreceà ceva neobişnuit. Violetta erà împreună cu Virgil. Ea afectà o oboseală şi o slăbiciune... Aveà aerul că imploră dela el ajutor şi îngrijiri, de care de fapt nu simțeà nevoe. Erà, bineînțeles, un truc, toată comedia de adineaori a naufragiului, în vultoarea Oltului, pentru a-l atrage la ea. Intinsă pe nisipul cald şi între răchitele stufoase cu „maillot-ul" desfăcut, cu o nonchalantă nebăgare de

Ecaterina was worried to death. Even Benedict was somewhat discomfited.

Then at last, all was well. Two heads emerged from the water and it was clear from the way they were swimming that they were out of danger.

"What did I tell you?"

"They are heading for the other bank."

"Maybe. Violetta usually does that. It's part of the performance."

The two more timid partners now turned to their own bathing. Ecaterina feared water, while Benedict was a mere beginner. His girlfriend had been teaching him a number of things, though, and when he felt like it, he would also boldly swim out on his own.

On the opposite bank something strange was happening. Violetta was with Virgil. She pretended to be fatigued and weak... She wanted him to think she was begging for his help and attention, which she did not really need. It was a trick, of course. The whole previous charade—the drowning in the whirlpool of the Olt—had simply been meant to entice him. Her "maillot" happened to be unbuttoned, and she lay indifferently, beautiful and seductive, on the warm sand, under

seamă, frumoasă şi seducătoare, în aerul acesta al zilei care se sfârşeà, ea erà ispita însăşi pe pământ.

— Virgil. N'ai înțeles Virgil, că toată asta am făcut-o ca să vii după mine? Ştiam că ştii să înoți la perfecție. Eram sigură că ai să încerci să mă scapi... Dacă ai să mă vezi că mor. Virgil sunt o nenorocită. Sunt foarte nenorocită... Te rog să mă ierți dacă vorbesc cu tine aşa... De necrezut! Te sperie? Sunt o nebună... Ah, ce nenorocită sunt, Virgil!...

Omul întâi surprins, pe urmă furat de această muzică nouă, n'a fost greu de învins de loc. Şi a cedat.

Erau retraşi sub sălciile pletoase, pe nisipul fin şi uscat, sub razele melancolice ale amurgului; şi Violetta s'a răzbunat.

In timpul acesta Benedict, apucat de o teamă instinctivă, pe care o au toți amanții, când nu au lângă ei pe cea pe care o iubesc, a avut viziunea scenei care s'a întâmplat. El a revăzut totul într'o clipă decând s'a reîntors de azi dimineață. El a înțeles „trucul"... Şi aveà în minte prezentă veşinica ei amenințare. El a înțeles că în momentul ăsta, Violetta se răzbună.

A voit dovada, cum vor s'o aibă toți nefericiții. Şi

the leafy willows, in the light of the declining day. She was the embodiment of temptation.

"Don't you see, Virgil? I just wanted you to follow me. I knew you were a perfect swimmer. I knew you'd want to save me... if I was in mortal danger. Virgil, I am miserable. I am very miserable... Please forgive me for talking to you like this... It's incredible! Am I scaring you? I am going out of my mind... Oh, I am so miserable, Virgil!..."

At first taken aback, then fascinated by it all, the man was not hard to persuade. He did what he was expected to do.

They were hidden beneath the shaggy willows on the fine, dry sand, under the melancholy rays of the setting sun. This is how Violetta took her revenge.

Meanwhile, Benedict had been seized by that instinctive fear all lovers feel when the loved person is absent. He had a vision of what was going on. His mind rehearsed the things that had happened since he had come back home in the morning. He finally understood Violetta's "trick"... Her reiterated threat haunted him. He had no doubt about it: that very moment, Violetta was taking her revenge.

He was miserable. He also needed the proof. Avoiding the dangerous currents of the river, he managed to reach the other

evitând curenții puternici ai apei, el a isbutit a pune piciorul pe țărmul celalt, fără greutate, simțind o putere de neînvins.

N'a avut nevoe să caute mult. In calea lui a dat de corpul delictului... A găsit „maillot-urile" amăndouă. Un moment a voit să le ià cu sine şi să renunțe de a cercetà mai departe, fiind de prisos. Dar o mişcare în apropiere i-a atras atenția şi a văzut, în umbra sălciilor dispărând corpurile lor goale, care căutau, ruşinate şi de frică, să se ascundă.

El n'a strigat nimic, n'a amenințat. N'a spus un cuvânt. În durerea pe care o simțeà în clipele acelea, a făcut un singur gest: al renunțării. A înțeles că total e sfârşit. Şi s'a retras. Aveà însă o impresie bizară, pe care o ai după o înmormântare, după ceasuri întregi de şedere în picioare şi de emoțiune... Se simțeà obosit.

S'a grăbit să treacă rîul. Prudent şi precaut ca întotdeauna, el a încercat ca şi la venire, şă-şi facă drum pe unde apele îi opuneau mai puțină rezistență.

Deastădată însă n'a avut noroc. A greşit. Forțele îi erau reduse. Şi a căzut pentru ca să nu se ştie de urma lui nimic.

Ecaterina aşteptà la mal, îmbrăcată şi se enervà de această întârziere, care nu mai aveà nici un rost. Noroc că Virgil apare cel dintâi şi se linişteşte. Violetta profită ca să se

bank effortlessly. He felt almost invincible.

He did not have to look far. He almost immediately came across the material evidence... He found the two "maillots". For a brief moment, he wanted to take them and stop at that, since it was obviously more than enough proof. But he heard a rustle close by and he saw their naked bodies vanishing behind the willows, hiding in shame and fear.

He did not shout. He did not threaten. He did not utter a word. His pain was intense. There was only one thing he could do: give her up. He understood it was all over . He left with the strange sensation he was coming from a funeral where he had been standing on his feet for hours, grieving... He felt exhausted.

Without any further delay, he went back to the river. Careful and cautious as he always was, he tried to find a good place to swim across.

His second crossing was not lucky, though. He made a bad choice. His strength left him. He went under without trace.

Ecaterina was waiting on the river bank, all dressed by now. She was waiting impatiently and could not understand what was going on. Fortunately, she caught sight of Virgil at last, and that calmed her down. Violetta also sneaked back and

strecoare şi-şi ia repede toaleta ei de peste zi.

Dar Benedict nu e nicăeri. Preocupați de fapta lor, aşteptând să isbucnească scandalul dintr'un moment într'altul, ei nu bănuiau o nenorocire.

Abia adouazi nişte copii, care duceau vitele la păşune, au găsit cadavrul lui, adus la mal de ape.

Trecuse o lună de zile de atunci. In casele albe bătrâneşti dela Milcoveni, nu mai erà nici iubire şi nici viață... Pluteau numai umbrele tăcute ale trecutului după perdelele trase.

Intr'un apartament modest, într'o casă luminoasă, într'o stradă liniştită a Capitalei, Virgil îşi instalase destul de drăguț, noua lui prietenă. La fiecare două-trei zile, el veneà dela moşie, sub pretext de afaceri, ca s'o vadă.

Erà Violetta care acum iubeà pe Virgil, cum iubise altădată pe Benedict.

swiftly put on her clothes.

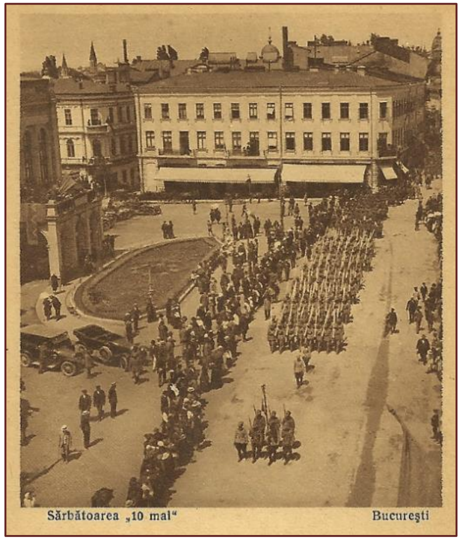
But there was no trace of Benedict. Troubled by what they had done and waiting for a scandal to break out any time now, it simply did not cross their minds that a tragedy had occurred.

It was not until the following day that some children driving cows to pasture discovered the body which the current had brought to the river bank.

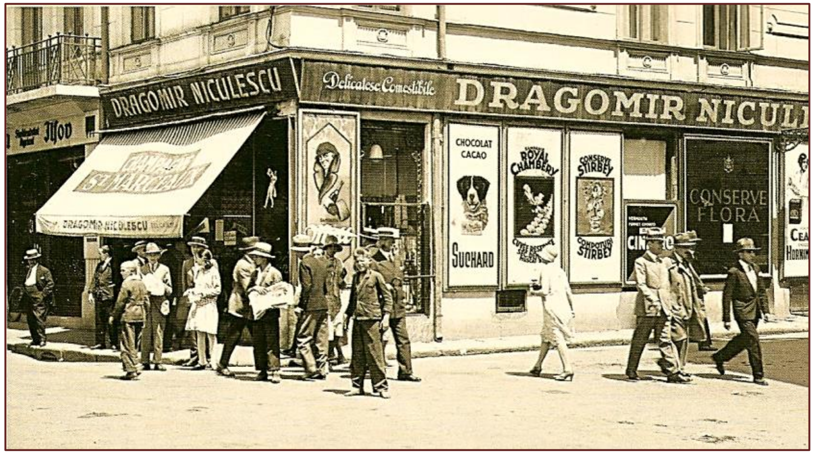
A month had passed since that day. There was neither love nor life in the old white house in Milcoveni... Only the silent shadows of the past lurked behind its drawn curtains.

In a modest apartment in a bright house, on a quiet street of the Capital, Virgil had lodged his new friend quite comfortably. Every two or three days he left his estate in order to come to see her. He invoked the pretext of business.

This friend was Violetta, now in love with Virgil as she had once been in love with Benedict.

Sărbătoarea „10 mai"
Bucureşti

GALERIILE BLANDUZIEI
MAREA COLECTURA PRINCIPALA
MERCUR
ELGO
FRIZERIE
TEXTILA MODERNA

DRAGOMIR NICULESCU
Delicatese Comestibile
DRAGOMIR NICUL
CHOCOLAT CACAO
SUCHARD
ROYAL CHAMBERY
CONSERVE STIRBEY
CONSERVE FLORA

BUCUREŞTI. Calea Victoriei spre Hotel de Franța.

Legatul

Mă instalasem într-un mic apartament în Boulevard Dubouchage. Colțul acesta liniștit și central din Nissa îmi erà foarte simpatic. Viața sgomotoasă de hotel, îmi devenise nesuferită. Și pe urmă eu cu proectele mele de viitor, mă găseam mai bine în această situațiune retrasă.

Venisem la Nissa întâmplător. Când am plecat din București, nu visam să ajung aici. Intențiunea mea erà să ajung direct la Paris, unde mă aștepta o afacere importantă. Eram așà de grăbit, încât abià sosit la Viena, îmi schimb itinerariul. Ce m'a silit să fac acest lucru, să las drumul cel drept și să mă opresc la Nissa, nu pot bine nici azi să-mi explic.

The Inheritance

I had taken lodgings in a small apartment on Dubouchage Boulevard. I liked that quiet, silent, central part of Nice a lot. The noisy hotel rooms had become insufferable. Considering my plans for the future, such a retired place was more to my taste.

I had come to Nice by accident. When I had left Bucharest, I had had no intention at all to go to Nice. I was going to head straight for Paris, where important business awaited me. I was in such a hurry that when I arrived in Vienna I changed my itinerary. To this day I have not been able to understand what exactly prompted me to take a detour and stop in Nice.

Eu aveam un proect foarte serios și chiar foarte inteligent, pentru un tânăr care își are în vedere numai viitorul lui. Moștenind peste 250.000 lei dela un unchiu al meu, ceadintâi problemă care mi-am pus-o, e: ce voiu face cu acești bani? Spiritul meu de ordine și de economie mi-a arătat numai decât adevăratul drum. Am transformat imediat creanțele din cari se compunea legatul, în numerar, în bani lichizi, în hârtii noi de câte o mie. Odată terminată această operațiune, am stat mult să mă gândesc: ce voiu face efectiv cu acești bani? Cea mai bună soluție e să merg la Paris, să examinez acolo șansele, să pipăi pulsul, să-mi plasez capitalul meu în cunoștință de cauză. Natural ideia care-mi surâdeà mai mult, erà să cumpăr valori străine. Valorile străine, orice s'ar zice, sunt cele mai bune, cele mai sigure și cele mai căutate.

Raționamentul meu erà excelent, erà solid, așa că eram încântat eu însumi de el. Am luat deci trei cecuri în valoare totală de 250.000 lei. Eram cu ele intacte când am descins în gară la Nissa.

Eram prea serios, pentru ca să mă gândesc la aventuri. Eram prea cumpătat de felul meu, pentru ca să-mi fie teamă că am să-mi cheltuesc aici moștenirea. De altfel eu niciodată

I had solid plans concerning my future: I was young and my future was the only thing that mattered to me. Having inherited over 250,000 lei from an uncle of mine, my first thought was: what should I do with the money? I wanted order in my life, and I was also good at saving: these two inclinations pointed me in the right direction. First of all I turned all the bills of exchange included in my inheritance to cash, ready money, new bills of one thousand each. Once this transaction had been completed, I took a long time before I made up my mind what that money could buy. The best solution was to go to Paris, to see for myself, feel the pulse of things, in order to invest my capital wisely. Naturally, the most attractive idea was to purchase foreign securities. Foreign securities were always the best, the safest and the most in demand.

I was delighted with my decision, which seemed to me to be excellent and very promising. I took three cheques—a total amount of 250,000 lei. This is what I had on me when I got off the train in Nice.

Love affairs were the last thing on my mind. I was too thrifty by nature I had no fear in the world that I might squander my inheritance there. As a matter of fact, I never

n'am văzut cu ochi buni pe prietenii risipitori. Aveam pentru ei dispreț și-i evitam în mod sistematic și prudent, pentru ca să nu mă „tapeze". Rareori, când am împrumutat vreun camarad, cu câte cinci franci sau cu câte un pol, am avut grija să-i execut, pentru ca să nu rămân în pierdere.

— Câți imbecili s'au ruinat aici! Toți au trecut pe acest peron... — a fost prima reflecție pe care am făcut-o când m'am dat jos din tren.

După 15 zile de ședere în Nissa, mă decid să-mi iau acest apartament. L'am ales după gustul meu... Se compune din două camere și o sală de bae. Bine situat aveà vedere la stradă. În stânga o grădină de palmieri și de cactuși.

Eram liniștit. Neturburat de nimeni, gustam aici în tăcere, cu degetul pe buze, tot parfumul unei clime delicioase și admiram cu o emoțiune naivă, splendoarea acestei miraculoase naturi. Azi mai ales am stat ceasuri întregi dinaintea ferestrei mele. Am respirat mirosul îmbătător al lămâilor și orhideelor care venea de jos din grădină până la mine la etaj.

Mă găseam așa de bine. Și îmi construiam așa de frumoase planuri. Când deodată aud soneria la scară și îmi zic

approved of my prodigal friends. I felt contempt for them and avoided them systematically, cautiously, lest they should try to take advantage of me. On those rare occasions when I lent five or twenty lei to a friend, I was always careful to get it back. I had always hated losing money like that.

"Many fools have lost their fortune here! And they all got off the train and crossed this platform..." — this was my first thought on reaching Nice.

After I had spent fifteen days in Nice, I decided to take an apartment. I chose it to my liking... It consisted of two rooms and a bathroom. It was central and its windows looked onto the street. To the left there was a garden with palm trees and cactuses.

I felt at peace. I was perfectly alone, no intrusion whatever. I could enjoy at ease the comfort of an exquisite climate, I could admire the beauty of nature in Nice, which, I must admit, had taken me by surprise. On that particular day, I had spent hours looking out of the window. I had been taking in the divine smell of the lemon trees and orchids which grew in the garden below.

It was heavenly. I was making all sorts of plans. All of a sudden I heard the doorbell ring and, somewhat confused, I

cu un aer distrat:

—De sigur că nu e pentru mine. Cineva caută pe unul din locatari. Pe mine n'are cine mă importunà în acest refugiu.

Totuși din conversația cu femeea de serviciu, prin fereastra deschisă, am înțeles că s'a pronunțat numele meu. Intrigat și contrariat, aștept să văd cine se anunță.

Bona apare cu o carte de vizită și înainte de a mi-o arătà îmi spune:

—O compatriotă.

„D-na Gabriella Lutzescu."

Citesc și recitesc aceste trei cuvinte. Nu cunosc. Bona surprinsă că mă grăbesc așa de puțin, îmi spune râzând, că persoana care așteaptă afară, e așa de nostimă și de elegantă, încât bărbații în România trebue să fie foarte fericiți că au astfel de femei. O rog atunci s'o introducă înăuntru. Și eu mă aranjez.

Oh, ce surpriză! Ce ridicol sunt, să nu-mi închipuesc, cine puteà fi.

—Ionel!

—Gabriello! Aici... E posibil? Ești de mult? Bonjour!... Ești singură?

thought to myself:

"It can't be for me. Someone must be looking for one of my neighbours. No one could possibly know I am here."

However, through the open window, I heard my name mentioned in a conversation between a stranger and the cleaning lady. I was puzzled. I was wondering who could be looking for me there of all places.

The maid appeared with a visiting card and, before handing it to me, she said:

"A compatriot."

I read and reread the three words printed on it: "Miss Gabriella Lutzescu." I didn't know the name. Surprised by my slow reaction, the maid laughed and added that the person waiting outside was attractive and elegant: Romanian men must be very lucky to have women like her. I asked the maid to show my visitor inside. I ran my hand through my hair.

Then—what a surprise! How stupid of me not to have guessed.

"Ionel!"

"Gabriella! You? Here? How come? Have you been here long? Bonjour!.. Are you alone?"

Sunt mișcat până la lacrămi. Îi sărut mâinile amândouă cu recunoștință și cu plăcerea care o ai când întâlnești în țări străine pe unul din ai tăi.

Gabriella erà cea mai bună prietină a surorilor mele. Colegă de pension la Călugărițe, ea petrecuse fiecare Duminecă, la noi în familie mai mulți ani. Fiica unui colonel de artilerie din Târgoviște, s'a măritat cum a ieșit din școală, cu un mare proprietar din Ialomița. Și de atunci i-am perdut urma. Știam de la surorile mele că erà foarte nenorocită în această căsătorie. Fiind săracă, ea a luat un om inferior ei ca cultură și educație și mult mai în vârstă. Știu că au trăit câteva luni; au divorțat sau bărbatul ei a murit la o vânătoare, n'aș puteà spune exact...

Eu însă o simpatizam și mai ales ca june încă de când veneà pe la noi în casă, îi făcusem un început de curte. Acum gândul la căsnicia ei nefericită, îmi inspirà un sentiment de înduioșare și o dorință de a mă pune cu totul la dispoziția ei.

— Te-am deranjat... Sunt sigură. Ai rămas acelaș. Serios, tacticos, cu anume obiceiuri, cu tabeturi... Vai, ce bine îmi-aduc aminte! Cum au trecut toate! Ești tot așa cu planuri, cu

I was moved to tears. I kissed both her hands; I was grateful and pleased to meet someone familiar so far away from home.

Gabriella had been my sisters' best friend. They had studied together at the Convent School. She had spent every Sunday with our family for many years. Her father was an artillery colonel from Târgovişte. The moment she had finished highschool she had married a rich land-owner from Ialomița. I'd lost track of her. I knew from my sisters that she had been miserable in that marriage. Being poor, she had married a man below her in education and manners, a man who was also much older than herself. I knew they had lived together for several months. After that, either they were divorced, or her husband died in a hunting accident, I didn't know for sure...

When she used to visit us, I was very young. I liked her. I had even tried to court her. At the thought of her unhappy marriage, I now felt protective and eager to help.

"I am sorry to disturb you... You have not changed a bit. The same serious young man, orderly, regular as a clock... I remember all that so well! How time passes! Are you still

proiecte, cu combinații de viitor? Spune drept Ionel. Sunt convinsă că nu te-ai schimbat. Nu te-aș fi turburat de loc din liniștea în care văz că te simți așa de bine în acest apartament simpatic. Te-am găsit însă pe „lista străinilor" de aici. N'aveam de loc siguranță că ești d-ta Ionel. Forțată de împrejurări, am venit să-ți cer un serviciu și un ajutor.

—Poți să contezi pe mine, Gabriello, îi răspund eu grav.

—Mi s'a întâmplat ceva așa de extra-ordinar, în cât s'ar puteà să povestesc cui-va, fără să mă creadă. Nu, să vezi—trebue să aibă cine-va ghinionul meu, pentru ca să pățească așà ceva. Ah, nu—spun drept, mă mir cum poate să mai fie cine-va așà de tare...

Cum mai am atâta curaj și nu-mi perd capul de tot. Știi că eu eram în proces de divorț, cu soțul meu, când a avut un accident la o vânătoare și a murit. M'am retras la Târgoviște la biata mama.

Dumnezeule, ce groapă e Târgoviștea! Mă plictiseam oribil! Am stat în situația asta mai mult timp. Într'o zi am crezut că a venit și salvarea mea. O vară a tatii, căreia noi îi ziceam: „tanti Anna la folle", din cauza curiozității și excentricităților ei, s'a oferit să mă ia iarna asta la Nissa, unde de altfel veneà regulat în fiecare an. Înțelegi, ce surpriză și ce

making plans for the future? I know you are! I'm sure you have not changed. I hope I haven't disturbed you—you seem to be so happy and at ease in this cosy place. I found you on the 'list of foreigners'. I couldn't know for sure you were the Ionel I once knew. I have come because I need a favour, I need your help."

"You can rely on me, Gabriella" I assured her solemnly.

"What has befallen me here is absolutely unbelievable and totally uncommon. I have been terribly unlucky. After everything I have been through—I hardly have the strength...

"I can't keep up appearances any more... I was divorcing my husband when he had a hunting accident and died—you may know all that. I had to move back to Târgovişte, with my poor mother.

"But goodness, what a dump Târgovişte is! I was bored to death! I managed to survive there for a while. Then one day, I thought my rescue had come. A cousin of my father's, whom we called 'tante Anna la folle' because she was bizarre and an eccentric, offered to take me to Nice this winter: she comes here every year. I was surprised, I was delighted, I accepted at

bucurie pe mine, cum am acceptat această propunere, care mi s'a părut din primul moment ca un vis.

Am plecat. Și iată-ne amândouă puse, într'o pensiune modestă, în rue Croix de Marbre.

Din prima zi am văzut cu cine am de a face. „Tanti Anna la folle" își merita numele ce i l'am dat noi când eram copiii. Am suportat, înțelegi, că n'aveam ce face. De o lună de zile suntem aici și ce am suferit, o! nu-ți mai descriu. Poate că ai să dai din cap și n'ai să mă crezi.

Era o maniacă religioasă. Eu poate că-ți aduci aminte numai înclinațiuni de astea, n'am avut. Închipuește-ți îi căşunase să mă convertească și pe mine. Și mă torturà cu tot felul de rugăciuni și de lecturi. Acum vre o 2 ani, trecuse la catolicism și ținea să facă din mine o adeptă nouă. Am rezistat. Am rugat-o. Am protestat. Imposibil...

Nu e tot. Mă încuià cu cheia în casă, în cele din urmă. Mă bruscà. Găseà că prea sunt cochetă, că prea mi se face curte și că nu pot să deviu în viitor de cât cocotă. În sfârșit, Ionel, ce am auzit și ce am suferit, nimeni nu poate să-și facă idee. Eri s'a întâmplat însă ce am prevăzut mai puțin.

Cum poate să aibă cineva atâta ghinion! A plecat...

once, it was a dream come true.

"We left. We went to a modest boarding house on Rue Croix de Marbre.

"I came back to my senses on the very first day. 'Tante Anna la folle' really deserved the nickname we had devised for her when we were children. But I had to behave, you see, I had no choice. We have been here for a month. I've been through hell, believe me. I am not making it up, you know.

"She was a religious fanatic. You may remember a few tings about me: I've never been very religious. She had made up her mind to convert me. She tortured me with prayers and books. Two years ago she had converted to Catholicism and had now she decided that I should do the same. I refused. I begged her. I pleaded with her. No way...

"And that's not everything. She would lock me up inside my room. She bullied me. She said I was a flirt, everyone was courting me—that I was going to be a whore. The things I've heard from her! I've suffered more than you could ever begin to imagine! But, then, yesterday, something happened that I had never expected.

"You won't believe how unlucky I have been! She left...

Unde? Nu știu. A plătit pensiunea.

Și-a luat bagajele și pe ale mele. Probabil că s'a întors în țară. E îngrozitor!... Altcineva în locul meu, ar fi înebunit în situația asta... E absurd. E stupid, nu e așa? Să rămâi cum mă găsesc eu acum. N'am nimic, Ionel. Nu mă jenez să-ți spun. Trebue să cerșesc. Să faci ceva, ca să mă pot întoarce acasă. Te rog ajută-mă. Ia-mi un bilet de tren. Să pot plecà, cel mai târziu poimâine. Ce neșansă să am. Vai e absurd. E ridicul să mă lase cineva așa. Tu nu găsești?

Asupra mea întâmplarea aceasta a făcut o impresie profundă. Gabriella însă nu erà abătută. Natura ei veselă și expansivă triumfà chiar într'o împrejurare așa de grea.

—Știi cum sunt eu acum, Ionel? Doamne cum îmi mai vine!... Exact cazul, când pe la spate i se fură cuiva hainele și rufele în bae, așa mă găsesc eu acum. Se poate o acțiune mai caraghioasă și mai răutăcioasă ca asta? Am rămas aceeași... Nu?

Aveà dreptate. Gabriella erà aceiași, cum o cunoscusem eu. Lucrul acesta mi-a făcut o enormă plăcere. I-am risipit îndată ori-ce temere. Am asigurat o de devotamentul și de concursul meu. Am convins-o chiar să mai amâne câteva zile

Where to? I don't know. She just checked out.

"She took her things and she took mine as well. She must have gone back home. It's awful!.. Anyone in my position would have gone mad. It's absurd. It's crazy, don't you think? To end up as I am now. I am completely destitute, Ionel. I am not embarrassed to say it. I must beg. Do something. I want to go back home. Please, help me. Buy me a train ticket. I must be out of here the day after tomorrow at the latest. Such bad luck! This is utterly insane! That she should have left me behind like this! Don't you think so?"

Her story impressed me. Gabriella, on the other hand, was not upset at all. Her cheerful and exuberant disposition had triumphed even in such an appalling situation.

"Do you know how I feel right now, Ionel? Like someone who has his clothes stolen while bathing. My situation exactly. What can be more ridiculous, what can be meaner? I have not changed a bit... have I?"

Gabriella was right. She was the same girl I had once known. I was so pleased that she hadn't changed. I immediately chased away all her fears. I assured her of my loyalty and my desire to help. I even managed to convince her

plecarea.

De altfel, ca argument îi aduceam și că mătușa ei, poate să deà semne de viață. Supărarea ei e momentană. Poate oricând să revie.

Am stat mult de vorbă. Ce bine te simți cu Gabriella! În tovărășia ei, descoperi în tine comori noi, nebănuite, care așteaptă numai momentul prielnic, pentru a isbucni cu intensitate.

Toată noaptea n'am dormit... M'am gândit numai la Gabriella. Îmi reaminteà Duminicele și vacanțele pe care le petreceà la noi într'una, cu atâtea detalii plăcute. O văd dansând Cache-walke. Și noi împrejurul ei transportați, entusiasmați, o aplaudam de pe o scenă mică improvizată. Erà un număr de senzație în reuniunile noastre de familie. O iubeam toți; tocmai fiindcă erà așa de îndrăcită. Mai ales cântà cupletele la modă, romanțele și ariile favorite... proaspătă, abia sosită în costumul ei de elevă la Călugărițe. Nici nu-și aruncà mantaua și începeà. Erà adorabilă. Mă vedeam, când i-am făcut declarație pentru prima oară, cum a pufnit și m'a făcut de râs, în cât rămăsesem cu o mică ranchiună, pentru această neașteptată ofensă...

to postpone her departure for a few days.

Besides, I said, her aunt might yet return. Her anger might be short-lived. Gabriella could hear from her at anytime.

We talked a lot. How wonderful it felt to be with Gabriella! She made me feel alive and ready to burst.

I could not sleep all night... I could think of nothing but Gabriella. I remembered the Sundays and holidays she would always spend with us, so many delightful moments. I remembered her dancing the cake-walk on a small, improvised stage. We gathered round her, elated and excited, we applauded her. This little number enlivened all our family reunions. We all loved her—precisely because she was so full of life. She would sing couplets in vogue, romances and beautiful arias; she was so fresh in her Convent School uniform. She came in, and the next moment she was already singing, before having had time to take off her coat. She was adorable. I remembered the first time I had told her I loved her. She burst into laughter and made me look like a fool. I was embarrassed and resented her for this... Not much, but

A doua zi, m'am dus la pensiune, în Croix de Marbre. Și pe urmă, eràm braț la braț pe alea singuratecă, spre Cimiez. Ce ne-am spus? Oh! dacă ai puteà să-ți aduci aminte! În iubire nu știi nici odată când începe. Știi numai când te afunzi adânc.

Ne-am logodit peste câte-va zile. Am făcut logodna simplu de tot. Eram de față numai noi adică amândoi singuri, în micul meu apartament din Dubouchage. Nunta erà convenit s'o facem mai târziu în țară.

Chiar de a doua zi, vântul nebuniei a început să bată cu atâta putere, în cât în spațiu de câteva săptămâni cecurile mele, legatul meu, a rămas numai ca o amintire. Am cheltuit tot. Am asvârlit tot, râzând cu iubita mea. Ea adeseaori mă întrebà, de unde am atâția bani și cum pot să cheltuesc astfel de sume. Eu însă o liniștеam cu câte o glumă. Când insistà o asiguram, că posed sume considerabile din speculații la Bursă sau am realizat câștiguri imense mai înainte la Casino, la Monte Carlo.

Și se prindeà fiindcă n'aveam timp să reflectăm serios la lucrurile astea. Eram așa de preocupați și de absorbiți de alte chestiuni care ne făceau mai mare plăcere.

still...

The following day I visited her in Rue Croix de Marbre. Afterwards, we walked arm in arm down the solitary alley leading to Cimiez. What did we talk about? I wish I could remember. One never knows the exact moment when one falls in love. You only notice it when your are head over heels.

We were engaged within a few days. The ceremony was very simple. Just the two of us, alone, in my small apartment in Dubouchage. The wedding, we decided, should take place later, back home.

We were both carried away. In a few weeks, my cheques, my bequest, all my money had vanished. We spent everything. We squandered it all, happy to be in love. She would often ask where the money came from, those huge amounts I was spending. I would reassure her with a joke. If she pressed me further, I'd tell her that I was in possession of considerable assets from stock market transactions or from earlier winnings at the Monte Carlo casino.

She believed me: we did not waste time worrying about trifles. We were busy, we were utterly absorbed by things that gave much more pleasure.

Toaletele Gabrielei! Să mă fi văzut... Devenisem maniac tot ca și „Tanti Anna la folle", nu religios însă, ci în chestiuni mai subtile, în lingerie fină de damă bunioară... Aveam pretențiunea că mă pricep și că am gust. Gabriella făceà haz, când după un paravan sau în fața unei oglinde, înaintea unei maestre a foarfecelui îmi dam părerea. Aveau de ce să mă iubească furnizorii. Plăcerea mea erà toată ziua să fiu în magazine, să cumpăr, să cumpăr, să-i fac cadouri, să-i aduc tot ce e mai scump, tot ce e mai rar, tot ce poate încântà o femeee... Flori, bijuterii, parfumuri, biblouri, dantele. Niciodată nu mi se păreà că e de ajuns.

Unde nebunia a ajuns complectă și a atins culmea, a fost atunci când am început să frecuentăm cercurile și Gabriella, îndemnată de mine, făceà diferențe fantastice la joc. Ea se pretà caprițiilor mele, cu o grație, cu un elan dintr'o instinctivă cochetărie, mergând chiar de multe ori înaintea dorințelor, pe care eram prea timid ca să i le arăt.

Pentru mine momentul, când apăream seara târziu cu ea, la „Grand Cercle" sau aiurea, în „decolté" mare, strălucitoare de brilante și de perle, erà unic. Vanitatea,

Gabriella's toilets! You should have seen me... I had become a fanatic like 'tante Anna la Folle'. I wasn't religious, though. I was interested in more sophisticated matters, such as fine women's underwear... I claimed I was a connoisseur, I was convinced I had good taste. Gabriella was very amused when I voiced my opinions while she was trying on clothes behind a screen or in front of a mirror, witnessed by professional dressmakers. The shop owners had more than enough reason to adore me. I delighted in going constantly to their shops, always buying her gifts, the most expensive, the rarest things that might enchant a woman... Flowers, jewels, perfumes, knick-knacks, laces. Nothing ever seemed quite enough.

The peak of this frenzy of ours was when we began to attend the casinos and Gabriella, with my encouragement, risked huge amounts at the games. She embraced my every whim with such grace, such joy, born from an instinctive coquetry: she welcomed even those wishes I was still reticent to name.

I loved it when I made my appearance late at night at the "Grand Cercle" or elsewhere, with her beside me in an eye-catching, low-cut dress, wearing pearls and diamonds. I was

orgoliul, satisfacția mea secretă, nu mai cunoştea limite. Eleganța și frumuseția ei, făceau senzație. Aveà atâta rasă în cât părea o regină. O lăsam să se așeze la masa verde, cu un vraf de bancnote. Și eu ca un chibiț treceam la spatele ei. Sau îmi plăcea să mă perd între curioși, să sorb efectul pe care-l făceà, în privirile tutulor ațintite spre ea. Sau să aud șoaptele celor care o admirau, o pofteau în mod tainic...

La început în primele zile, mi-aduc aminte, Gabriela făceà joc relativ mic. Un beneficiu de câte-va mii de franci, a încurajat-o, așà încât la urmă, ne perdeam vremea mai mult prin salele de joc.

Cum erà de așteptat, am căzut pe seria neagră. Într'o singură seară ne-am curățat de 100.000 franci.

Pe la orele două noaptea eram liberi. Un fapt divers. Nu ne-am emoționat deloc. Lovitura erà teribilă, însă noi nu ne dădeam cont.

Conform obiceiului am plecat să supăm la Ernest. Eram însoțiți de doi prietini, de baronul Bianchi de Carcaro, fost diplomat brasilian, un om respectabil și în vârstă. Celalt un tânăr Richietti, italian, un giovine amuzant.

Am luat o masă. Eram toți într'o vervă și într'o dispoziție nebună. Baronul povestea calm, corect, câte-va

infinitely proud, secretly ecstatic. Her elegance and her beauty drew all the eyes. She was as brilliant as a queen. I would let her sit down at the green table with a huge heap of bills. And I would place myself at her back and kibitz. I would then hide in the crowd and relish the impact she had on them, the look in those eyes that were all riveted on her. I'd hear the whispers of those who admired her, secretly desired her...

On the first few days, I remember Gabriella would gamble relatively small sums. Having won a few thousand francs once, she grew bold, so we ended up spending most of our time in the gambling rooms.

As was to be expected, our luck came to an end. During one single evening we lost 100,000 francs.

At two in the morning, we were penniless. Yet this was just another evening for us. We were not worried in the least. The blow was massive, but to us it mattered so little.

As usual we went for supper at Ernest's. We were accompanied by two friends: Baron Bianchi de Caracaro—who was a former Brazilian diplomat, a respectable elderly gentleman, and a young, amusing Italian named Richietti.

We sat down at a table, all of us talkative and in very high spirits. The Baron was narrating in a calm, collected

anecdote din cariera lui. La un moment dat Gabriela, îmi spune ceva la ureche, roșindu-se toată. Ea nu văzuse nici odată un „chambre séparée”. I-am denunțat curiozitatea și am făcut toți haz de ignoranța ei. Ne-am mutat. Eram mai bine. Ideia fusese excelentă.

Am continuat să petrecem. Să bem din abondență șampanie. Gabriella se simte deodată rău, are o sincopă... A trebuit să i se desfacă corsajul. Să i se rupă chiar, pentru ca să i se poată da ajutor mai repede.

Richietti s’a scuzat și s’a retras ca un om bine crescut. Starea mea erà deplorabilă. Am adormit fără să pot fi Gabrielei de nici un folos.

Peste o oră erà ziuă. M’am deșteptat. Baronul făceà de gardă lângă noi. El pusese colierul de perle pe masă și aşteptà ca un prietin credincios. Gabriella erà culcată pe jumătate goală, în nesimțire. Se chemase un medic în grabă. În cameră miroseà a eter.

M’am alarmat și m’am rușinat de această oribilă scenă. Și pentru prima oară am avut impresia dezastrului spre care merg.

Gabriella s’a făcut bine. Şi ceeace erà invitabil s’a întâmplat. După o săptămână nu mai aveam un franc.

manner, several stories from his career. At some point, blushing, Gabriella whispered something in my ear. She had never seen a “chambre séparée”. I made her curiosity public and we all laughed at her ignorance. We changed tables. It felt much better. It had been an excellent idea.

We continued to enjoy ourselves, drinking a lot of champagne. Suddenly, Gabriella felt ill, she fainted... Her bodice had to be loosened, indeed we ripped it open so she could receive help faster.

Richietti excused himself and withdrew like a gentleman. I was in a terrible state myself. I fell asleep without being of any further help to Gabriella.

Within an hour, day broke. I woke up. The Baron was standing guard over us. He had placed the pearl necklace on the table and was waiting like a faithful friend. Gabriella was lying there half naked, unconscious. A doctor had been hastily called. The room stank of ether.

I was alarmed and felt ashamed of this disgusting scene. For the first time, I foresaw the disaster towards which I was heading.

Gabriella recovered. Then the inevitable happened. One week later, there was no money left.

Trebuià să ascund adevărul. Nu-i puteam mărturisi starea în care mă găseam din lipsă de curaj, din lașitate, din iubire prea mare față de ea. Mi-erà imposibil. Trebuià să mint până la sfârșit.

Am trecut pe la Cassa Cercului unde am expus situația în care mă găseam și mi s'a dat 2000 de franci. Eram hotărât să plec imediat. Motivul pe care-l invocam e că mă reclamă afaceri urgente în țară.

Nu voiu uità niciodată veselia Gabriellei. Tot drumul am suferit din cauza asta. Ea nu înțelegeà nimic. Seninătatea și lipsa ei de grije, mă exasperau.

Ideia de a mă răzbunà îmi încolțeà în minte. Cu cât mă apropiam mai mult de patrie, cu atât îmi dădeam seama de ireparabil... Cu atât îmi îmulțeam reproșurile, regretele... Îmi reveneau în minte iluziile, socotelile cu care plecasem... Vedeam legatul meu distrus în loc să fie intact, în valori străine, în plasamente strălucite...

Aveam o idee fixă. Să mă debarasez de ea. Deși fapta nu erà a unui gentilom.

Când am intrat în țară, m'am dat jos din tren, la o stație mică... după ce i-am lăsat o scrisoare pe care o păstrez în copie:

I had to hide the truth from her. I could never confess the situation I was in: I simply lacked the courage, I was a coward, I loved her too much. I just could not do it. I had to go on deceiving her to the end.

I returned to the Casino cashier and I managed to convey something of our situation; they lent me 2,000 francs. I was determined to leave Nice immediately. The reason I gave was that urgent matters required immediate attention back home.

I will never forget Gabriella's joy. It haunted me during the entire trip. She had no idea. She was cheerful and carefree, which exasperated me even more.

I was beginning to think about revenge. The closer we drew to our own country, the better I realised my loss was irreparable... I blamed myself, I was desperately sorry... My initial dreams and plans returned to mind... I saw my inheritance gone, instead of having turned into foreign stocks, brilliant investments...

I had my mind set on one thing only: to be rid of her. I wasn't going to be a gentleman, and I knew it.

When we crossed the border, I got off the train at a small station. I left a letter for her, a copy of which I kept for myself:

„Ca și „tanti Anna la folle”, scumpa mea Gabriello, te „plachez” și eu. E pentru a doua oară când ți se întâmplă... Vai, cum să te mai consòlez? Eu te-am iubit însă, să știi și te iubesc încă, chiar în momentul ăsta.

M’ai ruinat, e adevărat. Dar nu din vina ta, ci poate numai din a dragostei noastre. Eu nu pot să te iubesc altfel, decât făcându-ți cadouri și aducând tot la picioarele tale.

Acum când nu mai am nimic, trebue să renunț și la tine. Poate că tu m’ai fi iubit și așa. Cine știe? Eu însă vreau să fiu sincer. N’aș mai garantà de mine în condițiile astea.

Ai fost cea mai dulce și cea mai nebună dintre „maîtresse”. Așa ai fost până la urmă și așa vreau să mă despart de tine.

În sfârșit, Gabriello, îți urez drum bun. Nu te mai gândi la ce a fost. Despre legătura noastră n’am să vorbesc la nimini. De acum încolo am să vegetez în mizerie și în obscuritate. Cu o amintire luminoasă și cu o singură recunoștință, pentru tine.

Mai cum se cade ca „tanti Anna la folle” îți zic cel puțin bonjour. Și te sărut pentru cea din urmă oară. Mai ales nu fi neconsolată. Haide recunoaște că nu sunt așà rău... că am fost

“My dear Gabriella, I am ditching you, just like ‘tante Anna la folle’. This will be the second time it happens to you. I am not trying to comfort you. You must know, however, that I loved you and still do.

“You have ruined me. It may not have been your fault, though. Our love alone is to blame. I did my best: I bought you gifts and laid everything I had at your feet, because I didn’t know how to love you otherwise.

“Now that I have nothing left to offer, I must give you up. Perhaps you would have loved me no matter what. Who knows? As things are, I must be honest with you: I may change completely under these new circumstances.

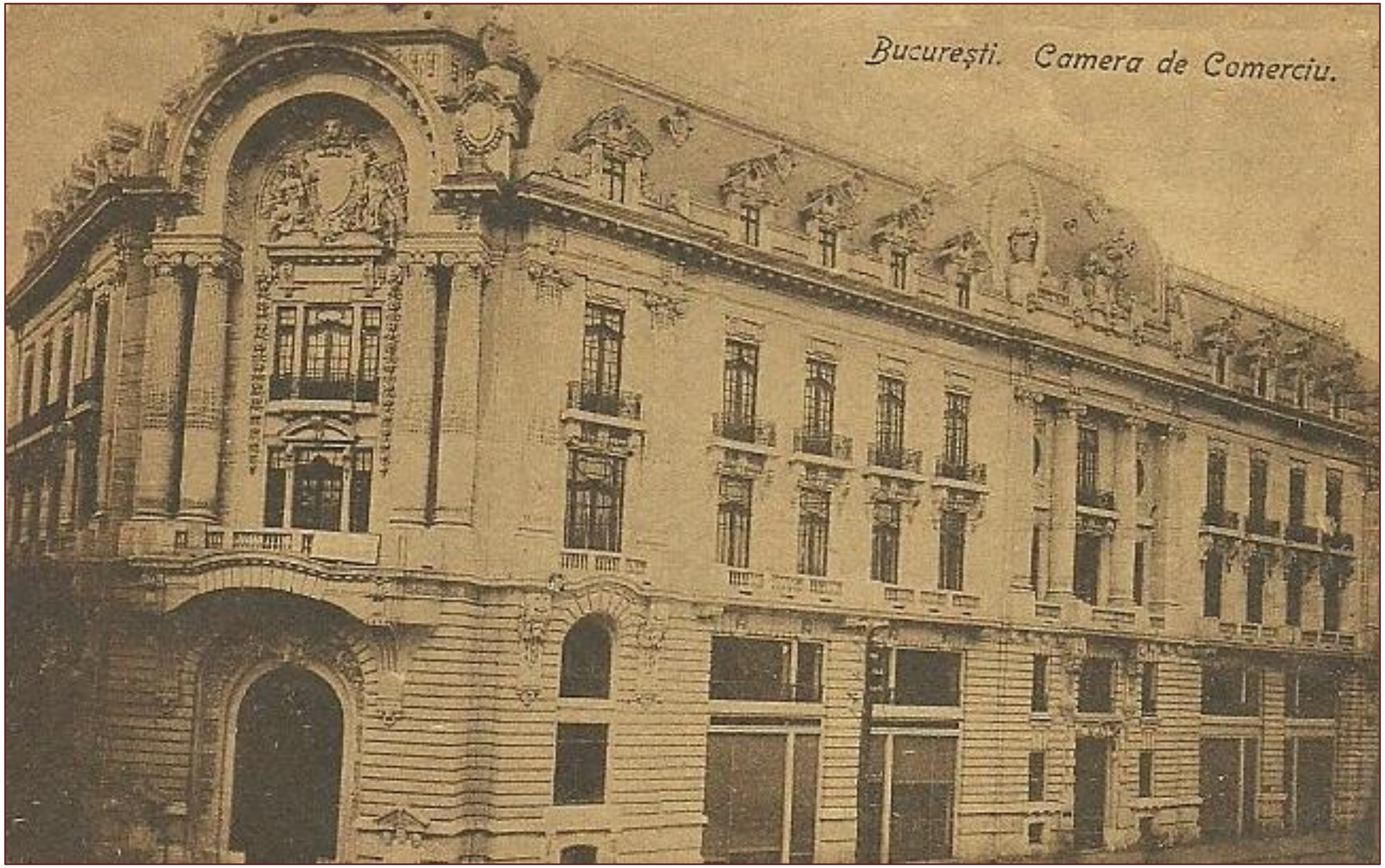
“You have been the sweetest, the most enchanting ‘maîtresse’ I have ever known. You have been that to the very end, and that is how I want to remember you.

“My dear Gabriella, go on your way. Do not dwell on the past. I will tell no one about our affair. I will lead an obscure life of poverty from now on. I will cling to my beautiful memory of you, and feel grateful.

“Kinder than ‘tante Anna la folle’, I wanted to say a last ‘Bonjour!’ I am kissing you one last time. Most of all, please do not take it to heart. I do not mean to hurt you, and you know

credincios dragostii noastre, când am făcut gestul acesta... Poate urât, dar atât de necesar!"

it. I am doing this as one more proof of my love... If it seems rude to you, I cannot help that."

Bucureşti. Camera de Comerciu.

Sarah

— Ce frumoasă eşti Sarah!

— Ah, lasă-mă... De câte ori n'am auzit...

— Bine, da, eu îți spun, că eşti frumoasă...

— Ei şi?

— Că-mi placi...

— Zău.

— Mult, aşa de mult, în cât...

— Vezi c'o să mă rogi ceva...

— Sigur Sarah.

— Ei şi ce vrei să mă rogi?

— Să vii cu mine. Să vorbim... Uite pe strada asta...

— Hai, dacă zici! Numai să-mi spui repede ce vrei. M'aşteaptă mama acasă.

— Eu sunt băiat bun Sarah. Să ai încredere în mine. Nu te uită că sunt numai căprar... Îți spun pe cinstea mea: nu

Sarah

"Sarah! You are beautiful!"

"Never mind that! I've heard it so many times..."

"I'm telling you, you are beautiful..."

"So what?"

"I like you..."

"Do you!"

"I like you so much that..."

"Now you're going to ask me something..."

"Sarah, of course."

"What do you want to ask me?"

"I want you to come with me. We must talk. Look here, let's walk along this street..."

"All right. But you'll have to talk fast, whatever you have to say. My mother will be waiting for me at home."

"Sarah, I'm a good man. Trust me. There's more to me than my rank. I know I am just a corporal, but... Honestly, I

umblu cu mofturi. Am învățat şi eu nițică carte. Sunt şi eu de neam; să nu crezi că sunt aşa... Totdeauna mi-a fost dragă o fată ca tine.

— Ai mai cunoscut una ca mine?

— Ferească Dumnezeu!

— Pentru ce nu te duci cu ea?

El o apucă de mână.

— Sarah!

— Ce n'am dreptate?

— Nu înțelegi.

— Eu nu vreau nimic... Şi pentru ce m'ai oprit, dacă îți place alta?

— Sarah!

El o apucă acum de mijloc. Ea fără să se apere, închide ochii şi se lasă în brațele lui, amețită.

Ovreica îl întreabă încet, abia respirând:

— Cum te chiamă?

— Gheorghiță.

— Gheorghiță... fii deştept!

— Sarah... — îi murmură el la ureche cu emoțiune.

mean it. I've had some education. I come from a good family. Don't think so little of me... I've always loved a girl like you."

"Then you've met a girl like me?"

"God forbid!"

"Why don't you go with her?"

He took her hand.

"Sarah!"

"What? Am I wrong?"

"You don't understand."

"I'm not sure... Why stop me in the street if you like some other girl?"

"Sarah!"

He put his arm round her waist. Without defending herself, she closed her eyes and allowed him to hold her, caught up in the moment.

The Jewess asked him in a low voice now, hardly breathing:

"What's your name?"

"Gheorghiță."

"Gheorghiță. Don't be a fool..."

"Sarah!" he whispered passionately in her ear.

— Ce vrei dela mine?

— Să mergi... La marginea oraşului... Am o odăiță cu chirie.

— Bine.

Au plecat. El aveà un ordin de serviciu pentru trei zile la Iaşi. Fusese după atâtea luni de front, clasat la un serviciu auxiliar, la Centrul de Instrucție. Căutà pe străzile „Capitalei" —o femee şi a întâlnit-o pe Sarah. Vorbeau acum amândoi, când el deodată privind în jos are o tresărire:

— De unde ai pantofii? Cine ți-a făcut rost de ei?

— Un Rus.

— Mă mir cum nu ți-e ruşine să vorbeşti cu mine!

— Şi pentru ce te superi?

— Ascultă-mă. Eşti o...

— Ce crezi că a fost ceva?

— Atunci pentru ce ți-a dat Rusul pantofii?

— Îmi ceri socoteală? Bine, eu nu ți-o dau.

— Sarah, ai dreptate... Ce prost sunt!

— Ah, Gheorghiță, taci acum... Ea îl sărută şi pe străzile murdare ale Tătăraşilor, nu e nimeni de cât numai Caporalul

"What do you want from me?"

"Come with me. To the outskirts... I'm renting a small room there."

"All right."

They walked. He had been commissioned to stay in Iaşi for three days. After so many months spent at the Front, he had been assigned an auxiliary job at the Training Centre. He was looking for a woman on the streets of the Capital when he met Sarah. As they were talking, he looked down and suddenly shuddered.

"Where did you get those shoes? Who bought them for you?"

"A Russian."

"And you're telling *me* that!"

"What are you so angry about?"

"Listen, you are nothing but a..."

"A what..?"

"Why else would a Russian give you shoes?"

"I don't owe any explanations to you."

"You're right, Sarah... I'm a fool!"

"Come on, Gheorghiță, be quiet now..."

She kissed him and there was nobody else on the filthy

cu fata lui înlănțuită de mijloc.

El are o floare la ureche. Şi ea o haină stacojie, pantofi înalți şi un mers legănat şi sprinten de căprioară, care se duce înainte, pe poteci necunoscute... A luat-o la Bacău. Sarah a făcut cum a zis el. N'a mai dat pe acasă... Avea un inel de valoare dela acelaş Rus, pe care l'a vândut a doua zi, pe câteva sute de franci.

La Bacău cine nu ştià de ovreica lui Gheorghiță!

Ea stà într'o căsuță la periferie şi îl aşteptà, numai noaptea, când fugeà dela cazarmă. Erà prea credincioasă. Ofițerii, ca să se răzbune, au voit să-l mute şi-i făceau tot felul de mizerii.

— Pentru ce sunt aşa de răi oamenii ăştia? — îi spuneà ea când erau singuri.

— Pentru că eşti tu aşa de frumoasă Sarah!

Gheorghiță erà perdut. Bolnav de febră tifoidă în

streets of Tătăraşi besides the Corporal and his girl, his arm slipping around her waist.

There was a flower behind his ear. She had a scarlet coat, high heels and a nimble, swaying gait, like a deer that ventures deeper, pursuing an unfamiliar path... He took her with him to Bacău. Sarah did just as she was asked. She never went back to her home... She had a valuable ring from the same Russian man, and she sold it the very next day for a few hundred lei.

There was barely anyone in Bacău who had not heard of Gheorghiță's Jewess.

She lived in a small house on the outskirts and would wait for him on those nights when he went AWOL from barracks. She was too faithful. The commanding officers were jealous: they tried to transfer him to another camp and made his life hell.

"Why are these people so mean?" she would ask him when they were alone.

"Because you are so beautiful, Sarah!"

Gheorghiță was very ill. He was suffering from typhoid

spitalul „Obuziere” de vreo două săptămâni, el erà condamnat definitiv de medici.

Noaptea şi câte odată chiar ziua, Sarah se furişà în spital printre sentinele, până la patul lui şi nu odată din cauza ei, se agravase starea bolnavului.

În delir el o strigà într'una: „Sarah!...”

Ea pândeà când nu erà nimeni şi apăreà atunci lângă el. Îl săruta pe gură, pe picioare, îl ridicà din pat, să-l strângă la piept, îi lingeà rănile, înțepăturile, pe care i-le făceau doctorii, ca să-i introducă serul şi morfina.

Totuşi Caporalul a scăpat cu viață şi Sarah s'a îmbolnăvit.

Într'o zi el stà prin curtea spitalului la soare, slab, în convalescență, cu scufie pe cap şi în halat vărgat.

Un cosciug trecea pe şosea... El s'a suit pe gard şi a strigat: „Sarah!”, rostogolindu-se...

În adevăr, erà Sarah.

fever. He had been in the Obuziere hospital for about two weeks and the doctors had given up on him.

At night and sometimes even during the day, Sarah would sneak into the hospital. She'd make her way past the sentries to his bed. More than once, the patient's condition worsened because of her visits.

He was delirious and kept calling “Sarah!...”

She would wait till nobody was around and then she would sneak to his bedside. She would kiss him, kiss his feet, lift him up from the bed in order to hold him close. She would lick his wounds, the reddening pin pricks inflicted by the doctors when they injected serum and morphine.

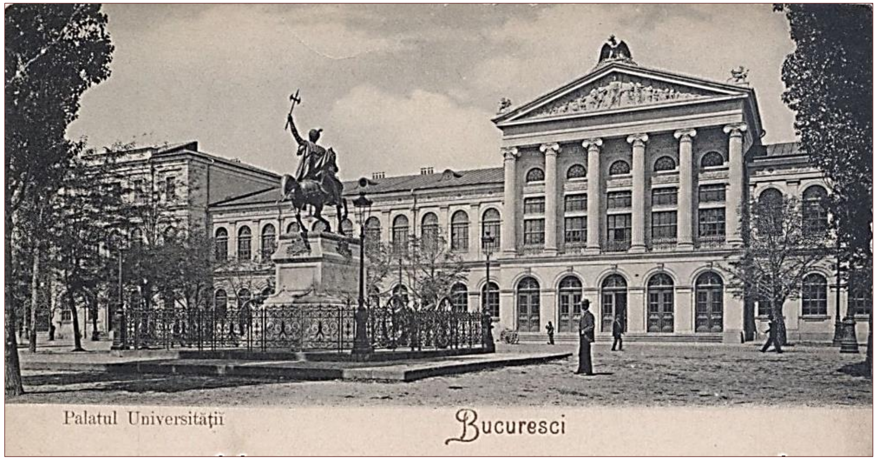
But the Corporal survived. Sarah fell ill.

One day, he was in the hospital yard, warming himself in the sun. He was all bones, slowly recovering; he wore a skull cap and a striped dressing gown.

A coffin was being driven to the cemetery... He climbed the fence, he cried out, “Sarah!” and fell heavily to the ground...

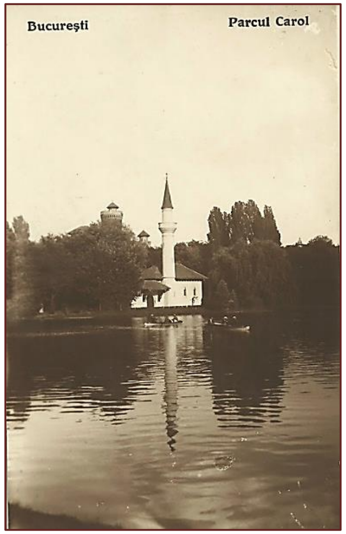
It was Sarah, indeed.

Palatul Universităţii
Bucuresci

Bucureşti
Parcul Carol

Păcătoasa

—Ah! cum te vreau!—îngână voluptos Eugenica, la urechile lui Petre și, întinzând brațele-i albe în jurul gâtului lui:

—Cum te iubesc! cât îmi ești de scump, Petre! Dar ce e extraordinar, cum ne potrivim noi! Sunt nebună… Uite sunt nebună câteodată. Am și aerul; nu? Nu-mi răspunzi? Petre, Petre, nu ai nici o atenţiune azi pentru mine? De ce nu ești mai tandru? Ah! ce bărbat posomorît și tăcut am luat. Posacule! Mă

The Sinner

"Oh! I want you so much!" Eugenie whispers voluptuously into Peter's ear as she wraps her white arms around his neck:

"I love you so! You are everything to me, Peter! Isn't it extraordinary how we belong together? I'm crazy… I just can't help myself sometimes. I do sound crazy, don't I? Say something! Oh Peter, Peter, you aren't even listening to what I'm saying! Couldn't you be a little bit more loving? Oh! You

desguști, vorbește! Petre, ce sunt mofturile astea? Nu mai înțeleg nimic. Te obosesc? Bine. Am să te las în pace. Te plictisesc, sigur, nu poți să stai numai cu mine. Ah! cunosc cântecul ăsta. Așa îmi trebuie, așa îmi trebuie!..

—Ai isprăvit?

—Nu... Sărută-mă!

—O singură dată, nu e așa?

—Petre, încă odată!

—N'am convenit adineaori așa?

El se execută.

—Suntem amândoi niște caraghioși, pe onoarea mea!

—O! ești rău dispus. Din ce în ce mă conving că ești rău dispus. Foarte rău dispus. Ce păcat! Vream să-ți fac o surpriză. Trebuie să renunț, trebue! Domnul e rău dispus. Ia întoarce spatele. Te rog nu te uità. Te rog fii bun și nu te uita, Petre!

El se execută.

—Poftim, ce vrei?

—Așteaptă.

Ea își face o schimbare în toaleta ei, și așa destul de

are gloomy and quiet. I don't know why I married you. Grumpy, indeed! You upset me—say something! Peter, why on earth are you so moody? I do not understand. Am I boring you? Very well then. I'll leave you alone. I am boring you, of course I am. You can't possibly spend all your time with me. Oh! I know the tune. Serves me right."

"Are you done now?"

"No... give me a kiss!"

"Just one."

"One more, Peter!"

"But you said one."

He complies.

"We are both being silly—we really are!"

"Oh! I see. You're in a bad mood. A bad mood, obviously. In a terribly bad mood. What a pity! I was going to surprise you. Now I will have to give it up. I have to! Somebody around here is in a bad mood. Look the other way. No peeking. Peter! Just don't look at me for a minute."

He complies.

"There. What now?"

"Just one moment."

She was wearing next to nothing before, and now she

sumară. Această schimbare e așa de radicală și de complectă, în cât lipsită de orice complicațiuni, e ultima expresie a eleganței femenine. Ea apare așa în fața lui, furișându-se ca și cum ar vrea să se strecoare încet, pe nesimțite, în sufletul, în inima lui... Cu mișcări de pisică, cu ochi de seducțiune scânteetoare ea se trântește alături de el, ascunzându-și fața în părul ce i s'a despletit.

—Petre, nu știu ce să fac, să-ți plac. Ah! Nu știi cum mă descurajezi. Eu nu mai pot nimic în fața ta, nimic.. Sunt ca un sloiu de ghiață, Petre, sunt femeea cea mai nenorocită, cea mai nenorocită!...

—Ai isprăvit?

—Nu! nu! nu!

—Bine, când vei isprăvi să mă anunți.

—Posomorâtule!

—Eugenico, cel puțin asigură-te de uși... poza și toaleta asta...

—Mi-e tot una!

—Alaltăeri ai făcut acelaș lucru. Ai venit exact în acelaș costum în biroul meu, pentru ca un client care erà în sala de așteptare să te vadă...

— Mi-aduc aminte...

wears even less. The change is radical, drastic and the epitome of simplicity: now she stands there as the ultimate expression of womanly grace. She turns to face him as if intent on stealing into his soul, his heart... Like a silent cat, with such glistening enticement in her eyes, she lowers herself next to him, her ruffled hair falling across his face.

"Peter, I don't know how to please you any more. You make me feel lost. I am nothing, nothing to you. I am as cold as ice, Peter. I couldn't be more miserable than I am now..."

"Have you finished?"

"No. No. No!"

"Very well! Let me know when you do."

"So grumpy!"

"Eugenie, at least make sure the door is closed... look at you — you've hardly a stitch on..."

"I couldn't care less!"

"You did this the other day. You came through to my office looking like this and one of my clients was waiting outside. He must have caught sight of you..."

"It's true..."

– E ceva ne mai pomenit!

– Ah! Cum am țipat!...

– Te cred. Dar a fost prea târziu. Vezi să nu se repete.

– Mi-e egal! Știi? Mi-e egal!

– A, te-ai supărat?

– Sărută-mă și-mi trece.

El se execută. Ea se scoală și închide ușile voioasă, fără nici o grije, ca și cum n'ar fi avut până atunci nimic de împărțit.

Apoi vine și se așează lângă el.

– Uite așa îmi place să stăm. Să stăm toată ziua, ce-mi pasă mie!

– De clientelă, de treburile mele... Asta ți-e indiferent!

– N'ai fost eri la tribunal?

– Astăzi, însă nu mă lași. Ce folos! M'a căutat un coleg... Am un proces la Curte și nouă ne arde de dragoste.

Ea se scoală și trece în fața unei oglinzi, fredonând:

– Tu nu-mi spui mie niciodată că sunt frumoasă, niciodată! Pariez că de n'aș fi soția ta, de ți-aș fi numai amantă, ai fi mai galant cu mine!

"It's unheard of!"

"He let out a cry!"

"Of course he did. But it was too late. I can't have that happening again."

"I really couldn't care less! Do you hear me? I couldn't care less!"

"Now you are angry."

"Kiss me then."

He complies. She gets up and closes both doors, happy as can be, and as if nothing had happened.

Then she comes and sits next to him.

"This is how I like it. If only we could do this all day and forget the world!"

"My practise, my business... You want me to forget it?"

"Weren't you in court yesterday?"

"Not enough. Look at you: you won't let me go today. A colleague came looking for me... I have an appearance in Court and you're in the mood for love."

She gets up and stands in front of the mirror, humming:

"You know, you never tell me I'm beautiful. Never! I'm sure if I were your mistress, not your wife, you would be more courteous!"

El dă din umeri ca un om care nu e înțeles.

—Petre, Petre, destul! Ah! jocul ăsta durează, se eternizează. Nu mai pot! isprăvește! Aruncă-ți masca!... masca asta de tip imposibil, de torturator, de nesuferit. Vreau să isprăvești! Înțelegi? Vreau să isprăvești!

—Și eu vreau să nu mă mai întrerupi dela ocupațiile mele. Odată pentru totdeauna!...

—Îți promit.

—Nu mai lucrez nimic...

—Știu, Petre.

—Cheltuesc numai și petrec!

—Și numai eu sunt de vină...

—Firește!

—Acum, însă mă ierți!

—Poftim! Să ne vadă cineva. Suntem după masă. Abia am dejunat, și uite, uite ce facem... Uite, cum ești... Hal! În ce costum... Nu, că suntem nebuni... E și de râs. Parole d'honneur!... Eugenico, Eugenico, nu e serios!... Isprăvește...

—Da, da, nu e serios!

Ei se strâng în brațe. Au renunțat deocamdată la

He shrugs his shoulders helplessly: she just does not understand.

"Stop it, Peter! The game goes on and on, it's turning into a habit. I'm tired of it! Stop it now! Put away that mask of yours!... Stop hiding behind that impossible mask. You are not a tormentor and you are not obnoxious. Stop it! Do you hear me? I want you to put an end to it now!"

"And I want you to stop keeping me from work. Once and for all!..."

"All right, I will."

"I'm not getting anything done."

"I know, Peter."

"I spend and I go out. That's all I do."

"And I'm the only one to blame, am I?"

"Yes, you are!"

"Well, you'll forgive me anyway!"

"Look at us! Incredible. We've barely had lunch and look at us... The way you look... Look at yourself! Walking about like this. We must be crazy... It's ridiculous.... Eugenie, it's not responsible!... Let's have done with it..."

"True, it's not responsible!"

They are in each other's arms. No need for explanations

explicații. El deabia mai poate să șoptească un ultim strigăt de revoltă:

–Ce scandal!

Iar ea să-i răspundă, în culmea fericirei, victorioasă:

–Ce nelegiuire! Nu-i așa, Petre?

Cineva însă, a bătut la ușe. Advocatul se desface din brațele ei încurcat, zăpăcit, jenat, cu vârfurile urechilor roșii.

–Vezi, Eugenico, vezi? Eu am știut c'o să fim deranjați. Eu ți-am spus că nu erà momentul. Trebue să mă cheme la Curte. Mi-a venit rândul.

El întrebă:

–Cine e?

–Un client! –răspunde cineva afară.

– Mă rog, cine e?

–Un prieten.

– A, e generalul! îl asigură Eugenica, fără să-și schimbe poziția.

–Crezi?

– Sigur, ce are aface Petre... Lasă-l să aștepte!...

–Crezi?

–Da, ferește că e moșul. El e atât de indiscret. Nu știi

now. He barely whispers one last cry of protest:

"Preposterous!"

Ecstatically, triumphantly she blurts out:

"It's outrageous! Isn't it, Peter?"

A knock at the door. The lawyer pushes her away. He is confused, embarrassed, ashamed; he blushes to the tips of his ears.

"See, Eugenie, see? I knew we'd be interrupted. I told you this was not the moment. It's time—I'm due in court."

He calls out:

"Who's there?"

"A client!" a voice outside the room replies.

"Well, what client?"

"A friend."

"The general!" Eugenie reassures him, as if nothing had happened.

"You think so?"

"Of course. Never mind him. Let him wait!..."

"You think so?"

"Yes, of course, it's him. Who else would drop by like

că el are o specialitate: să vie totdeauna la momentul psichologic? De astă dată s'a întrecut. Am să-i servesc una mai pe urmă. Ai niște prieteni! E îngrozitor! Nu putem să stăm un moment singuri. Oamenii ăștia trebue să știe mereu ce facem. Ne spionează.

– Mon général. d-ta ești?

– Da, drăguță!

– Un moment să aștepți. Sunt ocupat, am o mică afacere.

– Nu, nu, vezi-ți de treabă. Caut pe d-na; vream să știu dacă e acasă?

– Poftim animalul! Ah! Lasă-mă să-i răspund.

– Eugenico, o să știe că ești aici...

– Lasă-mă!

– Mon général...

Întorcându-se la ea, care sosise lângă ușe:

– Taci din gură! Ești ridiculă! Ce vrei să faci?.. Mon général îndată!

În timpul acesta se aude soneria telefonului; Eugenica devine palidă.

– Allo! Da, da, eu... Curte, secția III. Sosesc imediat. A

this? This is just like the old man: to turn up at the worst possible moment. It's the last straw. Leave him to me. The friends you have! It's dreadful! We hardly have a minute to ourselves. How do they...? They must be spying on us."

"Mon général," he calls. "Is that you?"

"Yes, my dear!"

"Just a moment. I'm busy. I have something to attend to."

"Just carry on. I have really come to see your wife; is she in?"

"See? The brute! I'll give him a piece of my mind."

"Eugenie, he can't know you're in here..."

"Just one word!"

"Mon général"...

He is at the door. She comes toward him and he turns to her:

"Be quiet! You're being ridiculous! What do you want to do? Mon général, just one moment!"

Now the phone is ringing and Eugenie suddenly pales.

"Hello! Yes, speaking... The third section, in Court. I'll

început? Imediat, imediat.

Petre, închide aparatul:

—Îmbracă-te!

El își adună servieta.

—Eugenico, îmi pare foarte rău; eu am avut toată bună-voința.

O sărută pe frunte.

—Nu e nimica; la urma urmei, nu ești tu... Nu e decât generalul de vină.

—Rămâneți împreună. Oprește-l diseară la masă.

El a plecat; ea trece printr'o ușe de siguranță în buduar. Părul ei bogat cade în unde pe umeri și ridicând ochii spre tavan ea șoptește:

—Ce neșansă!

Apoi, cu necaz:

—Am să-i cer socoteală generalului.

II.

Eugenica Colescu e fără îndoială una dintre cele mai încântătoare femei din societatea bucureșteană. Măritată numai de trei ani, mariajul acesta părea ideal sub toate

be there in a minute. Has it begun? Right away."

Peter hangs up.

"Get dressed!"

He grabs his briefcase.

"Eugenie, I'm very sorry; I did my best."

He kisses her forehead.

"No harm done; it's not your fault, after all... It's really the general's."

"I'll leave him with you. Have him stay for dinner."

And he's gone. She goes into her boudoir using the other door. Her hair still down about her shoulders, she raises her eyes to the ceiling and whispers:

"Just my luck!"

Then, furiously:

"Well, General, you must pay for this!"

II.

Eugenie Colescu is certainly one of the loveliest women you could meet in Bucharest's high society. She has only been married for three years. She married for love. The marriage

raporturile; el aveà la bază iubirea. Avocat distins, Petre Colescu, deși foarte tânăr încă, făcuse o carieră strălucită... Își vedeà, cu regret însă, în urmă, activitatea, restrânsă, din pricina temperamentului soției sale. Printre prietenii ce-i vizitau și cari, erau destul de numeroși, erà totdeauna, un strigăt de admirație. Ei o considerau perechea cea mai fericită din lume. Nimeni nu bănuià că această unire aveà și ea o parte slabă; erà tocmai acest exces de fericire.

Numai generalul, mai filozof, și mai bun observator, aveà alte păreri, pe care le debită la început timid, apoi cu oarecare energie.

Eugenica erà acum gata pentru atac, hotărâtă să-i facă o primire puțin călduroasă acestui amic al casei, al cărui gest fusese mai adineaori atât de inoportun.

El se instalase confortabil într'un fotoliu, își aprinsese havana, priveà vag tapetele, fără să bănuiască teribilele proecte ce se puneau la cale în camera de alături.

Generalul Iosif Tutunaru, erà un om de vreo 54 de ani, aproape alb, solid, cu o înfățișare de „bonhomme”, afabil, fără distincțiune, însă galant cu femeile; erà singurul din prietenii lui Petre care îndrăznise să-i facă curte soției sale, o curte bine

looks perfect. Though still young, Peter Colescu has already made a name for himself as a distinguished lawyer. Just lately however, he has begun to feel that he is unfortunately not doing as well as he might, and that his wife is at the bottom of it. All their many friends that come over to their house cannot take their eyes off her. They are considered to be the happiest couple in the world. Nobody suspects that their relationship has its flaw — which is an excess of happiness.

The general however has seen and understood it all. He has actually come to a different conclusion. He may have been uncertain when he first voiced it, but he is much more confident when he talks about it now.

Eugenie is now good and ready. She is determined to show this friend of theirs that he is not welcome: he has arrived at such an inconvenient time.

He is now sitting in a comfortable armchair, has lit a cigar, and gazes at the wallpaper, completely unaware of the plans Eugenie is hatching in the adjoining room.

General Joseph Tutunaru is about 54 years of age, grey-haired, a little overweight, with the look of a “bonhomme”. He is well mannered, not quite refined, yet always courteous when women are around. Amongst Peter’s friends, he is the

înțeles foarte discretă, însă stăruitoare.

El își aveà în această privință ideile lui de vechi ofițer cu experiență, care avusese în vieață, atâtea aventuri, atâtea cuceriri, de necrezut aproape.

—Orice femee la urmă trebuie să cadă, — erà maxima lui favorită, cu care agasà în toate discuțiile, păstrând încă un aer de Don Juan.

—Astăzi am să știu ce vrea—își spune Eugenica—de ce mă plictisește omul ăsta așa? O să fie amuzant, nu? N'o să mă jenez deloc. Ba bine că nu! După ceeace mi-a făcut! A, vom vedeà noi, cine va învinge, ilustre general...

Ea își face ultimele preparative ale toaletei, cu o minuțiositate de cochetă incorigibilă.

—Moş Iosif. A, bietul moş Iosif! Vom vedeà noi care din doi? Voiu face la nevoe și pe M-me Putifar... A, e așa de bătrân... Săracul! Nu e pericol. Îl voiu umili însă; îl voiu rușinà pentru toată vieața. Ca să-mi ajung scopul, n'am să-mi refuz nimic, nimic!

Ea sună. Apare femeea de serviciu.

only one to whom the thought has occurred to court his wife, which he does—discreetly, but persistently.

He has his own ideas in this respect,. They are those of an old, experienced officer who has had many affairs in his life, incredibly many conquests.

"Any woman is eventually bound to fall." This is his favourite maxim, and one he employs to get on everybody's nerves in conversation, since he is rather old to play the Don Juan.

"Today I need to get to the bottom of this," Eugenie thinks to herself. "Why does he never stop coming? It will be fun, indeed. I'll stop at nothing. Be sure I won't! Not after he has done this to me. Well, mon général, Oh, we'll see who triumphs in the end. . .

She checks herself in the mirror, determined to look her best.

"Joseph... old Joseph, you poor old man! It's either you or me. I'll be Madam Putifar if I have to. Oh, he is really old... The poor thing! He is harmless. But I'll teach him a lesson. One he'll never forget. Whatever it takes. I'll get there no matter what it takes!"

She rings the hand bell. The maid comes in.

–Să chemi te rog pe Jacques!

Chaufeurul intră cu șapca în mână.

–Să-ți schimbi cascheta!

–Da, coniță!

–Peste o oră să fii gata!

–Am înțeles, coniță.

–Ai schimbat anvelopa?

–Da.

–Bine, băete. Tragi la scară, știi obiceiul; mă anunți.

Eugenica e într'o robe de chambre, cu pieptul desfăcut puțin în față, cu brațele goale, în dantele, gura ei mică are o mișcare de neastâmpăr; în figură i-se citește o stare de supraexcitare ce o transformă, o face de nerecunoscut, și îi dă strălucirea, imaginea expresivă, a unui demon frumos.

Ea sună din nou:

–Să vie aici, d-l general.

El intră cu o mișcare largă și cu un surâs de om de lume.

–Bonjour, mon brave, bonjour mon général! În sfârșit, în sfârșit, te-ai ținut de cuvânt. Ai venit mai de vreme ca de obiceiu la noi. Te rog să mă ierți că te-am făcut să mă aștepți.

"Get me Jacques!"

The driver comes in cap in hand.

"Get rid of that cap!"

"Yes, ma'am!"

"In one hour!"

"Yes, ma'am."

"Have you changed the tyre?"

"I have."

"Very good. Bring the car up front, you know the rest. Let me know."

Eugenie's "robe de chambre" is carelessly buttoned; her naked arms are brushed by its lace. Her little mouth fidgets; her face betrays a state of excitement which transforms her, makes her unrecognizable and gives her the bright, eloquent appearance of a beautiful demon.

She rings again:

"Do let the general in."

He arrives with his ample gestures and a smile fit for a man of the world.

"Bonjour, mon brave, bonjour, mon général! At last, at last you've kept your word. You've come even earlier than usual. Please forgive me for having kept you waiting. You

Dar știi ce insuportabile suntem noi, femeile, cu toaleta noastră. Știam că ești dincolo, însă nu mă puteam decide să mă grăbesc.

—Doamnă, sunteți... zeița Afrodita când iese... din spuma mării.

—Mon général, mon général, să fim serioși!

—Să-mi dau osteneala, Doamnă!

—Bravo, așa îmi place!.. Totdeauna ataci. Totdeauna înainte, niciodată înapoi...

—Ce să fac, Doamnă? Așa e meseria mea de militar, în care am îmbătrânit...

—E foarte frumos. Ei, succes și de aici înainte!

El nu i-a dat încă drumul mâinii pe care a sărutat-o, cu un respect și cu o curtoazie desăvârșită. Ea n'a făcut nimic ca să și o ià înapoi.

Erà bine azi generalul. Erà „în formă”. Păreà mult mai tânăr ca în zilele celelalte. Pentru prima oară ea îl găseà amuzant, plăcut, interesant. Acest „colos” nu erà așa de antipatic, cum i-se păreà la început.

Acest bătrân nu erà așa de ridicul și de respingător, cum și-l închipuise până atunci. Erà un om, un bărbat. În fața lui se simțeà turburată.

know how long it takes a woman to get properly dressed. I knew that you were in the other room, but I wanted to look my best.”

“But you are more beautiful than Aphrodite... rising from the ocean.”

“Come now, mon général!”

“I mean it, Madam!”

“That’s so like you! Always on the offensive. Will you never give up?”

“I cannot help it, Madam. I’ve done it all my life. I am just an old soldier.

“How very nice. Well, good luck then!”

He is still holding her hand, having kissed it with courteous deference. She shows no intention of drawing it back.

The general looks good today. He is “en pleine forme”. He seems, if anything, younger than his years. For once, she finds him amusing, agreeable, interesting. Imposing as he is, he is not so bad after all.

No—the old man is not ridiculous or unlikeable—she was wrong. He is rather engaging. He is human. And he is a man. He troubles her.

Hotărîtă să-l braveze, să-i facă o farsă, de care aveà să râdă la urmă cu poftă, ea îi suferea ascendentul; privirea lui puternică și clară îi impuneà.

Eugenica simțeà ceva ciudat, nervos, efectele unei senzațiuni bizare, pe care nu o mai avusese multă vreme. Cu o volubilitate în voce, cu o privire intensă îi spune:

—Ia loc, mon général. Nu știi câtă plăcere îmi faci. Ah! Îmi ești un bun prieten... Acum văd! Vii să mă vezi. E foarte frumos asta din partea dumitale, d-le general... Uite, nu știi cât sunt de recunoscătoare... Cât am să țin de azi înainte la dumneata.

Această primire neașteptată dărâmă calmul generalului:

—O, doamnă!...

Ea îi întinde mâna cu o grație, cu o insistență deosebită.

—Da, da, să fim prieteni!... Am nevoe... Îmi promiți?

—Vai!

—Eziți?

—Dimpotrivă. Nu știu ce să cred.

A minute ago she was determined to outwit him, to make him look like a fool. But now—he is appealing, there is something commanding in his eyes: his firm, clear gaze impresses her against her better judgment.

Eugenie is feeling strangely excited: an odd sensation she had almost forgotten. Suddenly talkative, gazing at him affectionately, she says:

“Do have a seat, mon général. It’s so good of you to come. Such a good friend! Now I see! So very thoughtful of you, mon général. I’m so grateful... I’m very fond of you, I really am.”

This sudden, warm welcome discomfits the general’s calm demeanour:

“You are too kind, madam.”

She holds out her hand: such grace, such exquisite resolve.

“Come now, let’s be friends!.. I need a friend... Do you promise?”

“Well, I...?”

“Why not?”

“Really? Does this mean...?”

–Mon général, mon général. Să-mi dai voe. Ascultă-mă. Avem să ne înțelegem îndată. Întâi: am să fiu indiscretă. Iosif... e un nume greu, de Biblie. Ah, nu zice nimic. Femeea care te-a iubit, mon général, cum ți-a zis?

–În multe feluri.

–Iosif, în orice caz, nu.

–Ai dreptate.

–Sif... Sif, mon brave... îți place? Eu așa am să-ți zic.

–Fie.

–Nu ești mulțumit?

–Coniță, râzi de mine.

În ochii ei sunt câte-va lacrămi.

–E posibil? Cum mai e posibil, să-ți închipueşti asta?

–Totuși e de necrezut.

–E adevărat... E adevărat...

–Mă iubești?

–Cum poți să te mai îndoești? Ce probă vrei să-ți dau? Mai e nevoe de vreuna! Dar e clar... Ah! dacă-ți dau tot. Tot... Sunt gata. Ia, Sif. Pentru numele lui Dumnezeu... Ce faci? Un general e mai întreprinzător. Uite eu închid ușile... am cheia în

"Mon général, mon général. May I...? Listen! You'll see what I mean. But first, I must ask you a rather more personal question. Joseph... such an imposing, biblical name. Have you never been called by a more affectionate name? By the women who have loved you?"

"Plenty of times."

"And it wasn't Joseph, I'm sure of that."

"You are right. It wasn't Joseph."

"Mon brave Seph, then... How do you like it? That's what I will call you."

"Very well."

"You don't like it?"

"Madam, are you mocking me."

There are tears in her eyes now.

"Is it possible? How can you possibly say that now?"

"Well, it's incredible."

"It's true... It's true."

"That you love me?"

"How can you doubt it? What proof do you need? Isn't it obvious? Of course it is. Here, I am yours. Look at me. Yours, Seph. For God's sake... What are you waiting for? Seize the opportunity, mon général. There... I'm going to lock

mână.

Ea se duce și se întoarce.

–Ce zici?

Sif rămâne împietrit. El o privește, îi surâde ca un copil cuminte, îi sărută mâinile amândouă. Nu răspunde încă nimic.

–Sif, mon brave... vrei o probă? Vrei o probă decisivă, că vreau să fiu a ta? Iat-o. Iat-o. Grăbește-te până e timp.

Ea își desface agrafa din față. „Robe-de-chambrul" alunecă moale, cu un foșnet ușor, de-a lungul corpului jos. Se apropie, astfel de el și dintr'un salt e la gâtul lui.

– Sif, sunt a ta!

Ofițerul se desmeticește la această atingere dulce, neobicinuit de dulce. Se simte biruit, învins, ca o jucărie a ei și abià îi zice:

–O, mersi.

El o strânge cu putere la pieptul său lat, pe tunica lui cu brandenburguri, încât ea e aproape, să strige.

–Nu visai asta, Sif. Eu însă știam, o prevedeam demult. Mi-e indiferent, cum mă judeci. Eu sunt fericită... Ah! Pot s'o spun...

the doors... I have the key."

She locks the doors and returns.

"What now?"

Seph is utterly at a loss. He looks at her, smiles obediently like a child, then kisses both her hands. He can't find a single word.

"Mon brave Seph... What proof do you want? Do you want clear proof that I wish to be yours? Here, then. Look! We don't have much time."

With a little gesture she lets her "robe de chambre" slip all the way down, making a soft rustling sound. The next moment she has her arms around his neck.

"I am yours, Seph!"

Her passionate embrace moves him to some response at last. He's overwhelmed and helpless, a mere plaything in her hands:

"Oh, merci."

He embraces her, pressing her to his broad chest clad in his Brandenburg tunic. He almost makes her cry out .

"Are you surprised, Seph? Well, I knew it. I have seen it coming. Think of me as you will... I am happy... Yes! I can say that..."

Deodată cine-va bate la ușe. Generalul e în mijlocul odăii.

–Cine e?

–Sif! Nu te sperià. E șofeurul. Mă anunță că automobilul e la scară.

Făcând câți-và pași, pe covor, agitat, el îi se adresează cu un tremolo în voce:

–Doamnă, nu e prudent ce facem. Trecutul meu, prietenia mea pentru Petre, mă face să fiu cu băgare de seamă. E și o chestiune de conștiință aici...

–Sif, e prea târziu...

–Regret, dar vedeți, acum mi-am adus aminte. E prea grav... E inutil.

Din nou bate la ușe.

–Coniță, automobilul.

–Bine, Jacques. Mon général, să-mi dai voe, să-ți spun... Ești un laș!

Și se scoală repede din așternutul în care sta îngropată. Ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic:

–Mon général, am să te rog, să treci în odaia cealaltă; mă îmbrac.

Suddenly there is a knock at the door. The general jumps to his feet.

"Who's that?"

"It's all right, Seph. It's just the chauffeur. He must have brought the car to the front."

After taking a few steps back, he addresses her nervously in a troubled voice:

"Madam, this is very unwise. Peter is my friend, and besides, I have a reputation to consider. I must be careful. My conscience, you know..."

"Seph, it's too late!"

"I regret, madam. Now I realize... This cannot be... It must not be."

Another knock at the door.

"The car is here, madam."

"Very well, Jacques. I must say, mon général... you are such a coward!"

She was reclining on the bed: now she jumps up in a hurry. She speaks as if nothing had happened:

"Mon général, if you don't mind stepping out for just one moment. I must be getting dressed."

III.

Sunt orele 6. La Șosea echipagele au început să-și facă apariția. Mișcarea care e de obicei la această oră, nu a atins încă punctul culminant. Pe aleea pietonilor e lume mai multă și animația mai mare. Generalul Iosif Tutunaru, cu doi tineri, unul în dreapta și altul în stânga, merg încet de vorbă, cu capul gol, lovind din când în când cu bastonul, nisipul de pe alee. Ceva mai departe îi urmează o trăsură luxoasă de piață.

– Mon général, fii sincer... Știu că-i vezi foarte des... D-na Colescu e extraordinară. Ah, ce femee! Ce femee! Bucureștiul tot e amorezat de ea.

– Aveți dreptate, băeți.

– Se pare că nu e nimic de făcut. Adoră pe bărbatu-său. Ce crezi?

Generalul nu răspunde nimic.

– Pe onoarea mea, mon-cher... Ca să fii iubit, de o astfel de femee, trebue să ai șansă... Colescu a avut-o! Bun băiat. Nu es decât împreună. Se ține de el, mon cher, e puțin lucru asta? Are aerul să fie nebună după el. Ce zici, mon général?

III.

It's 6 o'clock. The grand carriages are already driving down the boulevard. It is not yet as crowded as it usually gets at this hour. There are lots of people on the pavement and they move in all directions. Bareheaded, General Joseph Tutunaru walks slowly along with two young men, one to his right, the other to his left, chatting. From time to time he stirs the sand of the alley with his cane. An elegant hackney carriage follows them at some distance.

"Mon général, be honest... I know you are often at their house... Mrs Colescu is extraordinary. What a woman! What a woman! All Bucharest is in love with her."

"True, my boys."

"Yet it seems there's nothing to be done about it. She adores her husband. What do you think?"

The general keeps silent.

"Really, mon cher... To be loved by such a woman you'd have to have luck on your side... Colescu has it! He's a good man. They go out together all the time. She follows him about, mon cher. Good for him. She seems to be crazy about him. What do you think, mon Général?"

–Nu știu nimic, băeți.

–Uite-o... singură!

–Nu se poate.

–Dacă-ți spun...

–Ce încântat sunt, că e fără Colescu. Semn că o să-și ia un amant.

– S'o mănânci! Are ceva femeea asta, de te dă gata din întâia clipă.

–Fie vorba între noi, mon général, taci ca un motan.

–Dragii mei, sunteți copii. Eu sunt un ramolit. Ce să mă mai amestec?

–O viață întreagă ai făcut pe modestul. Nu putem mâncà o pâine depe urma d-tale.

Într'un „Torpedo" splendid, Eugenica cu Jacques la „volan", trece într'o viteză nebună, printre teii înfloriți, printre șirurile de trăsuri, cari merg potolit pe șosea.

Au ajuns la Minovici.

Oprește.

Jacques stopează.

– Jacques, pentru ce ai oprit motorul?

– Conița dorește să meargă înainte?

"I really don't know, my boys."

"Look... there she is... alone!"

"It can't be."

"I'm telling you..."

"I'm so pleased she's out without Colescu. That's a sign that she's going to take a lover."

"What charm! She's got something special, that woman. She gets to you."

"Between us, mon Général, you are far too quiet."

"My dears, you are so young. I'm an old dodderer. Why talk about such things any more?"

"You're always so damn modest. Nobody can gossip about you."

In an elegant Torpedo car, beneath the blooming linden trees, amongst the lines of coaches rolling quietly along the avenue, Eugenie drives by at a crazy speed with Jacques behind the wheel.

They reach the Minovici Villa.

They stop.

Jacques pulls over.

"Jacques, why have you stopped the engine?"

"Does ma'am wish to go on?"

– Da, băete.

– Am înțeles.

Au trecut de Băneasa.

– Jacques, oprește!

– Conița dorește, chiar aici?

– Nu, lângă pădurea asta. Treci șanțul. E un drum de care, nu? Am puteà merge pe el.

– Cum bine-voește conița.

– Doamne, ce frumos e! Stai te rog aici. Jacques să ne dăm jos. Acum poți să oprești motorul. Nu mi-ași fi putut închipui, că lângă București poate să fie un colț așa de poetic. Oamenii la țară sunt mai fericiți decât noi, îmi vine să cred câteodată.

– Da, coniță.

În stânga e o tarla de porumb. Porumbul a crescut așa de mare, în cât omul nu se poate vedeà călare.

– Jacques, mi-ar fi frică să trec pe aici.

– De ce coniță?

– M'aș simți așa de singură. Și totuși mi-ar place...

– Încercați... Nu e nimeni.

– Jacques. Vino după mine.

– Conița nu trebue să aibă nici o grije.

"Yes, of course."

"Yes, ma'am."

They have passed Băneasa.

"Jacques, stop!"

"Ma'am wants to stop here?"

"No, next to those woods. Go beyond the ditch. That is a cart road, isn't it? We can follow it."

"As ma'am pleases."

"God, how beautiful it is here! Stop please, Jacques. Let's get out of the car. Now you can switch off the engine. I would never have imagined that there'd be such a poetic stretch of land so close to Bucharest. Sometimes I think country folk are happier than we are."

"Yes, ma'am."

To their left there is a corn field. The corn has grown so tall that even a man on horseback could hide in it.

"I'd be scared to walk here alone, Jacques."

"Why, ma'am?"

"I'd feel lonely. And yet I'd like to..."

"Go ahead then... There is no one here."

"Jacques, will you follow me?"

"Ma'am, you needn't worry."

–Să mă aperi tu. Mai aproape Jacques! Mai aproape. Ca să mă aperi.

–Conița crede că e nevoe?

–Doamne, știu eu? Jacques.

– Coniță...

Ea îl apucă intenționat de mână.

– Sunt mai sigură așa.

Mâna asta aspră, brutală, stângace, ea o strânge cu un fel de plăcere. O trage după ea, nu-i opune nici o rezistență. O așteaptă puternică, dureroasă, să se înfigă în spatele ei, în jurul mijlocului ei, delicat, ca să țipe... Ea se întoarce cuprinsă de neliniște, palidă și se uită în ochii lui.

– Jacques, am obosit.

–Conița ar puteà să șadă.

– Să stai și tu lângă mine.

–Cum dorește, conița.

–Da, dar cum? Jos, pe pământul gol... O să putem?

Jacques e un tânăr simpatic, brun, un tip de „buldog“ încăpățânat, cu ochi vioi și fața rasă. Sub aerul lui cuviincios, el ascunde o îndrăzneală, fără margine. Mișcările lui sunt repezi, pasul decis, tot caracterul lui se acordă cu meseria lui de șofeur.

"Protect me. Closer Jacques! Closer. To protect me."

"Does ma'am think it quite necessary?"

"Well?.. Jacques."

"Ma'am..."

She takes his hand deliberately.

"I feel safer this way."

She grasps his coarse, brutal, clumsy hand with a sort of pleasure. She pulls it closer and it offers no resistance. She half expects it to clasp her from behind, encircle her delicate waist, till she cries out... She turns around, pale and anxious, looking into his eyes.

"Jacques, I'm tired."

"Ma'am could sit down."

"Will you sit next to me?"

" As ma'am wishes."

"Yes, but how? On the bare ground... Can we?"

Jacques is an attractive dark young man, the kind that resembles a stubborn bulldog, with bright eyes and clean shaven cheeks. He is deferential, but it's easy to guess that he can also be very bold. His movements are swift, his gait self-assured, his nature is in keeping with his role as chauffeur.

– Nu ne vede nimeni, Jacques...

–Nu, coniță.

– Jacques, Jacques. Ce faci? E cu putință? Te rog... Te rog. Ai milă puțin de mine. Cât de puțin... Jacques. Pentru-ce faci asta?

– Coniță e păcat de rochie...

– Jacques, ai răbdare. Vai! Nu pot... Gândește-te puțin la mine. Jacques! Jacques! Sunt perdută!..

"No one will see us, Jacques..."

"No, ma'am."

"Oh, Jacques. Jacques. What are you doing? Is it possible? Please... Please. Be good... to me. Jacques. Why are you doing this?"

"Ma'am, it's a shame to ruin the dress..."

"Jacques, be patient. Oh, dear! I can't... What am I doing. Jacques! Jacques! I'm lost!..."

Automobilul se întoarce. Ea stă în fund și șoferul la locul lui în față.

El sare acum corect, cu un salut adânc, deschizând ușa stăpânii sale în pragul casei.

– Bună seara, Jacques –îi spune ea cu un surîs.

–Sărut mâna, coniță–răspunde smerit.

–Petre, am avut un accident... Privește mâinile, spatele, mai ales spatele... sunt vânătă, e o rană. Am căzut de pe scara automobilului. Petre e îngrozitor... tot corpul, sufer. A fost tare, așa de tare!... Toată viața am să-mi aduc aminte!

The automobile returns. She is sitting in the back, the driver is behind the wheel.

He jumps out respectfully and, with a deep bow, opens the door of the car to his mistress when they reach the house.

"Good bye, Jacques," she says with a smile.

"Good bye, ma'am," he replies humbly.

"Peter, I've had an accident... Look at my hands, my back, especially my back... I'm so bruised. I'm sore all over. I fell off the running-board of the car. Peter, it's awful... my whole body hurts. I fell on hard ground... I'll remember it as

long as I live!”

– Te îngrijesc eu.

“I’ll take care of you.”

– Merci, Petre. Nu e nimic grav. Sunt mulțumită... Plimbarea asta mi-a făcut așa bine.

“Thank you, Peter. But it’s nothing serious. I am content... The ride has done me a great deal of good.”

– Știi că s’a pronunțat Curtea. Am câștigat procesul.

“The Court has reached the verdict, you know. I have won the case.”

– Bravo! Şi tu ești mulțumit atunci?

“Wonderful! Then you are happy too?”

– Firește.

“Of course.”

Nu plânge, maică Românie!
Nu plânge, maică Românie,
Că am să mor neîmpărtăşit!
Un glonţ pornit spre pieptul tău,
Cu pieptul meu eu l-am oprit...
Nu plânge, maică Românie!
E rândul nostru să luptăm
Şi din pământul ce ne arde
Nici o fărâmă să nu dăm!
Nu plânge, maică Românie!
Pentru dreptate noi pierim;
Copiii noştri, peste veacuri,
Onoare ne vor da, o ştim!
Nu plânge, maică Românie!
Adună tot ce-i bun sub soare;
Ne cheamă şi pe noi la praznic,
Când România va fi mare!
Versuri găsite în raniţa unui soldat
mort în toamna anului 1918,
pe muntele Sorica,
din Carpaţii de Curbură.

Contemporaries of

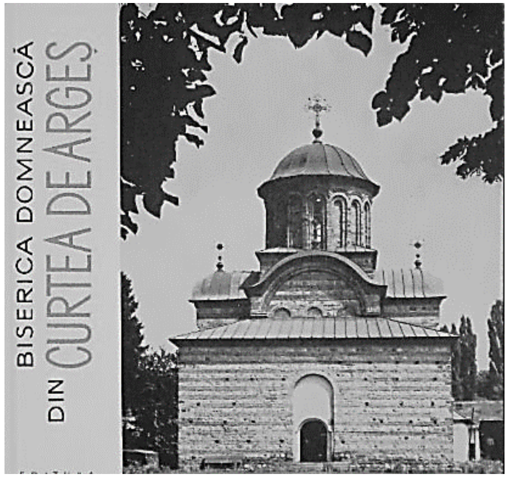
Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea

1819	1895	Nicolae Filimon
1819	1890	Vasile Alecsandri
1838	1907	Bogdan Petriceicu-Hasdeu
1839	1889	Ion Creangă
1839	1914	Regele Carol I
1840	1917	Titu Maiorescu
1842	1932	Iacob Negruzzi
1848	1925	Ioan Slavici
1850	1889	Mihai Eminescu
1852	1912	Ion Luca Caragiale
1854	1920	Alexandru Macedonski
1855	1920	Constantin Doborgeanu-Gherea
1858	1918	Barbu Ştefănescu Delavrancea
1866	1918	George Coşbuc
1871	1936	Garabet Ibrăileanu
1871	1940	Nicolae Iorga
1871	1940	Nicolae Iorga
1874	1934	Paul Zarifopol
1875	1938	Regina Maria

1876	1955	Hortensia Papadat-Bengescu
1877	1933	Jean Bart
1880	1967	Tudor Arghezi
1881	1944	Ion Minulescu
1881	1957	George Bacovia
1881	1943	Eugen Lovinescu
1882	1963	Ion Agârbiceanu
1884	1935	Panait Istrati
1884	1963	Vasile Voiculescu
1885	1961	Ion Barbu
1885	1944	Liviu Rebreanu
1885	1936	Mateiu Caragiale
1885	1961	Alice Voinescu
1886	**1931**	**Mihail C. Vlădescu / Alexis C. Drăculea**
1886	1937	George Topârceanu
1886	1940	Nicolae Tonitza, pictor
1889	1961	Mihail Sadoveanu
1889	1973	Martha Bibescu
1891	1945	Ion Pillat
1892	1961	Cezar Petrescu
1892	1948	Dragoş Protopopescu
1894	1957	Camil Petrescu
1895	1964	Ion Vinea
1895	1961	Lucian Blaga
1895	1961	Ion Barbu
1896	1963	Tristan Tzara

1896	1964	Mihai Ralea
1897	1954	Ionel Teodoreanu
1897	1964	Tudor Vianu
1898	1944	Barbu Fundoianu/Bejamin Fondane
1898	1938	George Mihail Zamfirescu
1899	1965	George Călinescu
1902	1974	Zaharia Stancu
1903	1980	Tudor Muşatescu
1904	1952	Mircea Vulcănescu
1907	1986	Mircea Eliade
1907	1945	Mihail Sebastian
1909	1994	Eugen Ionescu
1909	1938	Max Blecher
1909	1987	Constantin Noica
1911	1995	Emil Cioran
1918	1991	Leon D. Levițchi
1918	1992	Dan Duțescu

Palatul Snagov

Works by Mihail C. Vlădescu / Alexis V. Drăculea (1886-1931)

1915	Mihail C. Vlădescu	*Jurnalul unui razboinic.*	Bucureşti. Depozitul la Librăria Alcalay & Co. No. 37-Calea Vcitoriei-No. 37.
1918	Alexis V. Drăculea	*Jurnalul meu de răsboiu.*	Bucureşti. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1918	Alexis V. Drăculea	*În retragere. Schițe şi nuvele din răsboiu.*	Bucureşti. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1922	Alexis V. Drăculea	*Între Venus şi Marte. Nuvele.*	Bucureşti. Tipografia profesională, Dimitrie C. Ionescu, 9-Strada Câmpineanu-9.
1923	Mihail C. Vlădescu. Fost deputat.	*Generalul Averescu, sămănătorul de ofensive.*	Bucureşti. Editura Adevărul.
1925	Mihail C. Vlădescu.	*Problema Comandamentului. Două sisteme.*	

	Fost deputat.		
1928	Alexis V. Drăculea	*Ioana. Tragedie în 3 acte.*	Institutul de Arte Grafice "Îndreptarea". Bucureşti. Calea Victoriei, 63-65.
n.d. (făra dată)	Mihail C. Vlădescu	*Voica. Dramă în 5 acte.*	Bucureşti. Tipografia cooperativă "Poporul". Bulevard Elisabeta No. 27.

MIHAIL C. VLADESCU
1886 — 1931
MARIA PETRESCU
1888 — 1918
IONEL C. VLADESCU
1900 — 1918
CLEMENTA C. VLADESCU
1905 — 1929
ALEXANDRINA C. VLADESCU
1865 — 1946
IULIANA C. VLADESCU
1898 — 1954
NICOLAE I. SANDULESCU
1890 — 1946
MIHAIL PETRESCU
1875 — 1952
IACOVACHE VLADESCU
1892 — 1970
ELENA C. VLADESCU
1829 — 1917
GHEORGHE C. VLADESCU
1887 — 1917
AURELIA C. VLADESCU
1891 — 1918
1896 — 1946
1891 — 1968
GHEORGHE
1902 — 1993
DORINA
1912
TANTA

BELLU ORTODOX
FIG. 2 bis

BUCUREŞTI
Monte Carlo

